

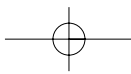
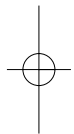
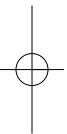
Миша Ристовић

Трговина бебама у
Србији

Рођени да
нестану

РОЂЕНИ ДА НЕ СТАНУ

Јавна опомена

Јавна опомена

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Десета Божија заповест:

Не пожели ништа што је туђе

Јавна опомена

Реч аутора

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ДА ли је и то могуће на овим нашим поднебљима? Да ли у Србији последњих неколико деценија свој прљави посао несметено ради “беби мафија”, која краде тек рођену децу и препродаје другим родитељима, који не могу да имају порода, за позамашне суме девиза (или поклања пријатељима, или то ради за литар ракије и прасе...)? Да ли се и дан данас на Гинеколошко-акушерским клиникама одвија овај “бизнис”, у коме учествују људи у белим мантилима?

Тешка питања, још теже дилеме, које многим родитељима у Србији не дају мира. Многи од њих, којима до сада црв сумње није дозвољавао да прихвате званичну верзију смрти својих беба, и после двадесет-тридесет година покушавају да докажу да су им деца - жива. И жива и здрава, али код других родитеља и да је у питању највећа српска афера после Другог светског рата.

Разна убеђивања да је такве сумње тешко доказати, многе родитеље су поколебала у намери да ствар истерају на чистац, док поједине породице упорно истражују и покушавају да дођу до правих доказа да је крађа и прекрађа деце у породици – скандалозна реалност.

Међутим, поједини покушаји, у којима су брачни парови и директно прстом упирали на друге родитеље, тврдећи да се њихово дете налази управо код њих, доживели су фијаско. Таква своја убеђења нису могли да докажу на суду, нити да било кога кривично гоне јер је већина “случајева” - званично застарела.

У међувремену, десило се да држава Србија, која је била отаџбина тајни и мистериозних зата-

Јавна опомена

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
 Анкетни одбор ради утврђивања истине о новорођеној
 деци несталој из породилишта у више градова у Србији
 01 Број: 06-2301/05
 5. октобар 2005. године
 БЕОГРАД

ДОПИСНИШТВО
 «ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ»

Ниш, ул. Наде Томић број 5

Миша Ристовић, новинар

Поштовани господине,

У складу са закључком Анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије, образованог ради утврђивања истине о новорођеној деци несталој из породилишта у више градова у Србији **позивате се да неизоставно присуствујете седници Анкетног одбора која ће бити одржана у понедељак 10. октобра 2005. године, са почетком у 13,30 часова у Малој сали Народне скупштине, Улица краља Милана 14, приземље.**

Наиме, Анкетни одбор је закључио да је у циљу сагледавања чињеница ради утврђивања истине о новорођеној деци несталој из породилишта у више градова у Србији, неопходно да на следећој седници Анкетног одбора присуствује јавном разговру и новинар дописништва «Вечерње новости».

На основу Одељка III Одлуке о образовању Анкетног одбора, Анкетни одбор има право да тражи од државних органа и појединих организација податке, исправе и обавештења, као и да узима изјаве од појединаца, које су му потребне.

С поштовањем,

ПО ОВЛАШЋЕЊУ
 ПРЕДСЕДНИКА АНКЕТНОГ
 ОДБОРА

секретар Божана Војиновић

Bojana Vojinovic

Јавна опомена

шкавања многих неславних догађаја, до скоро није имала прави одговор на силне родитељске сумње. Уместо да се, и мимо законских ограничења, све тврдње сумњичавих родитеља прихвате најозбиљније и провере, надлежени су те несрећнике игнорисали и шиканирали. Родитељи су бивали све гласнији, а држава све тиша. Нико се није оглашавао ни да потврди сумње, ни да их оповргне.

А, како рече Миладин Марковић из Рогача надомак Сопота, када у његовом селу нестане кокошка, одмах се зна ко је украо, а “они” су их годинама замајавали и ћутали као да нису у питању - деца. За последње четири године број сумњичавих родитеља је порастао на већ забрињавајућу бројку од три хиљаде оних, који су управо због немара и “административних грешака” у породилиштима и матичним службама натерани да буду - сумњичави.

Када сам, почетком 2002. године, почео да прикупљам материјал за писање о “трговини бебама у Србији”, многи су ми “добронамерно” препоручили да дигнем руке од те теме, са констатацијом да ћу само да губим време и да ништа не могу да докажем...

Међутим, убрзо су објављени први текстови у новинама, написани без “пардона”, а коментарисани су на разне начине. Поједине колеге су чак оцениле да сам својим текстовима са овом тешком и болном темом “подигао на ноге све мајке у Србији, којима су бебе на порођају умрле...” и да преко најтиражнијих српских дневних новина “увелико замајавам несрећне мајке...”.

С друге стране, од појединих лекара добијао сам подршку да истрајем у писању, како би се и “мангупи из њихових редова” коначно појавили пред лицем правде... У међувремену, објавио сам на стотине текстова о трговини бебама у Србији. 2003. године добио сам и Награду за новинарску храброст Милан Пантић.

Сатисфакцију свог досадашег истраживачког рада на ову претешку и болну тему доживео сам и јула 2005. године, када је у републичкој Скупштини конституисан Анкетни одбор ради утврђивања истине о новорођеној деци несталој из

Јавна опомена

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

НЕ БУДИТЕ ЖЕНИ БРАТ

**ПОМОЗИТЕ РОДИТЕЉИМА
У АФЕРИ КРАЂЕ БЕБА
НЕ ЧЕКАЈТЕ ДА СЕ И ВАМА
ДОГОДИ ИСТО**

Јавна опомена

породилишта у више градова у Србији. Био сам и једини новинар, који је званично позван да присуствује јавном разговору пред овим Одбором, где сам поновио да је циљ свих мојих истраживачких рубрика био да сумњичави родитељи коначно дођу до праве истине о својим бебама, ма каква она била.

Један од начина је управо конституисање овог Одбора, који је предложио измену законских прописа и процесуирање свих случајева по палатама правде, без застарелости кривичног дела. А да ли су су у питању грубе административне грешке, фантазије мајки или параноја породица које су остале без деце, нека пресуде судије.

Ипак, разрешење дилеме да ли ће се “цар дотерати до дуvara”, зависи од упорности управо самих сумњичавих родитеља, који ни после толико година не одустају од борбе за истину.

У овој књизи публикујем текстове, већ објављене у протеклих пет година године у издањима Компаније Новост, али и оне које су припремљени специјално за ову прилику. И то без икакве намере да било кога оптужујем и проглашавам кривим, ценећи да да је то посао искључиво надлежних правосудних институција.

Било би ми драго да ова књига постане и једна врста јавне опомене да ама баш више НИКО и НИКАДА у било ком породилишту, где настаје један нови живот, не да ни један једини разлог мамама и татама да посумњају у судбину своје бебе.

У Нишу,
октобра 2006. године

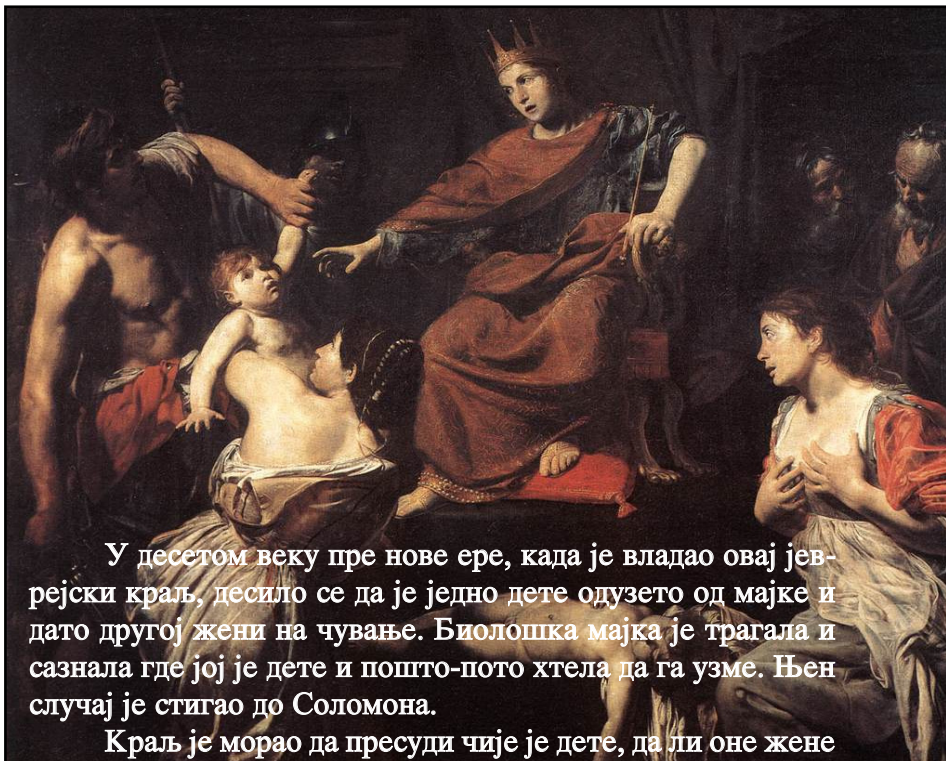
Аутор

Јавна опомена

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Уместо увода

Једна од Соломонових пресуда

У десетом веку пре нове ере, када је владао овај јеврејски краљ, десило се да је једно дете одузето од мајке и дато другој жени на чување. Биолошка мајка је трагала и сазнала где јој је дете и пошто-пото хтела да га узме. Њен случај је стигао до Соломона.

Краљ је морао да пресуди чије је дете, да ли оне жене га је однеговала или оне која га је родила. Сучелио је мајке у присуству детета. Обе су имале јаке аргументе. Како није могао да се одлучи на чију ће страну да стане, Соломон је уместо пресуде наредио својим војницима да ту, пред женама, дете пресеку на пола и свакој дају половину. Вриснула је мајка која га је родила: “Не, нека јој га, само нек' остане жив!” Друга жена је ћутала.

Соломон је одлучио да дете припадне биолошкој мајци јер, сматрао је, ако је била спремна да се жртвује за живот свог детета, макар патила до смрти, онда и заслужије да му буде мајка.

Време за истину

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Родитељи, који сматрају да су им бебе отете из породиштва, коначно дочекали формирање Анкетног одбора

Ишчупани из срца

Републичко јавно тужилаштво најпре наложило а затим обуставило све истраге о трговини бебама. Сумњичави родитељи годинама безуспешно обијали прагове болница, матичних служби у општинама, полиције и судова

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ЦРВ сумње изједао их је годинама и деценијама. А онда је преко три хиљаде несрећних породица из целе Србије, који сумњају да им деца нису умрла у породициштима, већ да су отета, одлучило да коначно дође до праве истине.

А када несрећник крене у велику битку за правду, обрати се држави или богу. Сумњичави родитељи, пре три године, када су схватили да постоји на хиљаде заједничких судбина, обратили су се држави и земаљској правди. Међутим, веома брзо су се уверили да она није спремна да крене у велику потрагу за њиховим наводно умрлим бебама, нити да има слуха за њихову агонију.

Истовремено, у земљи где је до сада било све могуће, родитељи су се уплели и у мрежу бирократије и више од го-

Време за истину

дину дана су безуспешно обијали прагове болница, матичних служби у општинама, полиције и судова. Дочекивани су на нож, проглашавани лудацима, који много гледају латиноамеричке серије.

Родитељи, ипак, нису одустајали. Свесни да матринство не може и не сме никада да застари, своје муке су ставили на папир и поднели силне кривичне пријаве против одговорних у породилиштима и матичним службама. Судови су тада реаговали “жестоко”. Све пријаве су експресно одбачене, са образложењем да су кривична дела застарела. Међутим, када се схватило да је враг однео шалу, и да број сумњичавих родитеља расте из дана у дан, у пролеће 2003. године долази до обрта. Тада је афера трговина бебама дошла до вишег нивоа и Влада покојног премијера Зорана Ђинђића је наложила да се њоме позабави судство. Убрзо је Републичко јавно тужилаштво решило да отвори званичну истрагу, мимо рока застарелости за кривична дела.

На састанку у Београду, 28. маја 2003. године, коме су присуствовали руководилац кривичног одељења Владимир Вукчевић, заменик РТЈ, општински јавни тужиоци из Ниша, Крушевца, Прокупља и Раче, као и Окружни јавни тужилац из Крагујевца и општински тужилац београдског Другог општинског суда, предочено је да је током 2002. године поднет већи број пријава за кривична дела одузимања малолетних лица и промена породичног стања.

Наложено је да јавни тужиоци у свим предметима мора да “ставе предлог за предузимање одређених истражних радњи против Н. Н. лица, уз доставу целокупне прибављене документације, с тим да истрази присуствују заменици ОЈТ који обрађују предмет”. Јавни тужиоци су закључили да је, због свеобухватног разјашњавања конкретних случајева (јер постоји изражена сумња родитеља да им деца нису умрла, већ да су жива и продата другим породицама), неопходно да се захтева да МУП испита неправилности око уписа матичних бројева. Требало је да се прегледају и матичне књиге, а предложена је и ДНК анализа.

Како је препоручено, уколико постоје “калупи”, роди-

Време за истину

тељима ће бити предочено да на основу њих такође може да се уради ДНК анализа. Истовремено, како је закључило РЈТ, сваки подносилац кривичне пријаве ће бити детаљно саслушан. Биће им предочена сва документација, а тражиће се њихово изјашњавање у чему су неправилности у поступку пријема, порођаја, наступања смртог исхода и каснијих службених белешки.

Од родитеља ће се тражити да кажу да ли сумњају који су лекари и бабице извршили наведена кривична дела, као и да ли им је познато где се, евентуално, налази дете за које тврде да није мртво већ живо. Здравствена инспекција је требала да утврди да ли је поштована уобичајена процедура у тим случајевима а ако није, које су неправилности и у ком обиму. Родитељи, подносиоци кривичних пријава, биће упозорени на последице давања лажних исказа и пријављивања лажног сведочења.

- Међутим, када су процес преузеле истражне судије, све је стало - каже Никола Шегрт из Београда, један од сумњичавих очева. - А онда су надлежни из тих установа по различитим медијима почели да износе приче како је афера о отмици и препродаји беба плод нечије маште, инспирисане шпанским серијама.

Веома брзо ударен је шамар родитељима који трагају са својом децом. Почетком новембра 2004. године, Републички јавни тужилац Слободан Јанковић указом укида акт свог претходника о покретању истраге поводом отетих беба. Општинским јавним тужилаштвима у Београду и по Србији је послато упутство да наложе прекидање свих већ започетих истрага, због застарелости кривичних дела одузимање малолетног лица и промена породичног стања.

Како је написано, “заузет је став да се ради о кривичним делима стања, а не трајним кривичним делима, па не може да се примене законски параграфи о прекиду рока релативне застарелости кривичног гоњења и примени рачунање апсолутног рока застарелости”.

Као резултат тога, из општинских тужилаштава родитељима су почеле да стижу одбијенице, документи којима

Време за истину

их тужиоци обавештавају да су одбачене њихове кривичне пријаве против непознатих бабица, гинеколога и административаца по матичним уредима. Уз обавезну реченицу на крају да се “обавештење о одлуци тужилаштва доставља ради знања(!?)”

Међутим, и овакво поигравање није обесхрабрило сумњичаве родитеље, који су наставили да донкихотски ударају главом у непробојне зидове државе.

- Наше бебе су нестале пре више деценија из многих београдских породилишта - предочила је Мирјана Новокмет из Београда. - Након порођаја нам је речено да су умрла, међутим, није нам дозвољено да их видимо, нити да их сахранимо, што је наше законско право. Такође, у болницама нема никаквих писаних трагова где су наша деца. Најгоре од свега, по члановима 116 и 117 Кривичног закона Србије, кривично дело одузимања малолетног лица и промена породичног стања веома брзо застарева. Зато су се родитељи самоорганизовали и кренули да куцају на сва могућа врата.

Почетком 2005. године родитељи су пресавили табак и обратили се Одбору за поднеске и представке Скупштине Србије. Када се увидело каквим аргументима располажу, маја месеца одлучено је да се формира Анкетни одбор, који би требало да утврди чињенице и одговори на питање шта је било са децом око 3.000 ојађених мајки.

Хоћемо доказе

СУМЊИЧАВИ родитељи обратили су се Одбору за поднеске и представке Скупштине Србије дописом са хрпом доказа. Помозите родитељима у афери несталих беба, навели су у допису, јер једно је у целој овој причи сигурно:

- Никада нисмо видели и идентификовали леш, нити смо могли да добијемо да га сахранимо, имамо потврде да нам деца нису на гробљу сахрањена, не дају нам да радимо ДНК иако поседују калупе за нашу децу. Једнако смо лоше примани у породилиштима где су нам се деца рађала, у општинама где су нам децу заводили... Молимо Вас, ово ни-

Време за истину

је параноичност нас родитеља, ово је чињеница са којом нећемо никада да се помиримо, све док нам сопствена држава са својим институцијама не да јасне доказе шта се заиста десило са нашом децом.

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Време за истину

Сумњичави родитељи из Београда установили да су им “умрла” деца нестајала на путу од породилишта до гробља

Ни беба ни гробова

Као што нема убиства без леша, тако нема ни смрти без беживотног тела. А како су и званично добили потврде да њихове бебе немају своје гробове, родитељи из Београда питају ко ће сада и чиме да их убеди да су њихова деца доиста преминула, како су им тврдили у породилиштима

АНКЕТНОМ одбору републичког парламента о несталим бебама достављена је комплетна документација за стотину случајева, у којима се сумња да су бебе правим родитељима украдене у породилиштима, а затим продате другим породицама. У тим силним папирима, налази се и документација која је више него шокантна. Пре свега “црно на бело” докази Горана Филиповића, Мирјане Новокмет и Николе Шегрета из Београда, да њихове “умрле” бебе никада нису сахрањене.

Како кажу, као што нема убиства без леша, тако нема ни смрти без беживотног тела. А како су и званично добили потврде да њихове бебе немају своје гробове, ови родитељи питају ко ће сада и чиме да их убеди да су њихова деца доиста преминула, како су им тврдили у породилиштима.

- Децу нисмо сахранили, јер нам нису дозволили, а били су у обавези по Закону о сахрањивању - каже Горан Филиповић. - Да би поткрепили своје тврдње о несталој деци и доказали да смо у праву, истрагу смо окренули супротним правцем. Како Закон о гробљима и сахрањивању прописује да се преминула новорођенчад сахрањује искључиво на градским гробљима, који припадају ЈКП “Погребне услуге”, прво смо се њима обрадили.

Време за истину

На званичан захтев да им се се писмено разјасне какви се то документи о умрлим, односно мртворођеним бебама шаљу из болница, како се заводе умрле бебе, да ли постоји прецизна евиденција, да ли се оне сахрањују или кремирају као безимене, да ли се можда умрле бебе воде као лешни отпад и да ли се он негде евидентира, октобра 2003. добили су одговор из “Погребних услуга”.

А на том папиру, који би сигурно морао да заинтригира сваки суд, пише да је “пратећи документ мртворођених или у болници умрлих беба са именом, презименом родитеља и датумима рођења и смрти беба, оверен лекарским и болничким печатом”, и да се доставља уз спроводницу, односно уз извод из матичне књиге умрлих и сагласност да се изврши сахрана, односно кремирање. Ти подаци се потом уносе у регистар умрлих, који се трајно чува. У том документу додато је и да ЈКП не зна шта је уопште “лешни отпад”, али и да се кремација обавља једино и искључиво у крематоријуму њиховог предузећа, као и да им није познато да ли здравствене установе саме на неки други начин или неком другом месту, врше кремирање.

Сумњичави родитељи су потом, појединачно, од “Погребних услуга” затражили одговор да ли су њихове наводно преминуле бебе сахрањене? Уследили су такође франпантни одговори. Сви редом су добили званично заведена обавештења да “нема података” да су њихове бебе сахрањене! По томе, лешеви беба, под условом да су заиста преминуле, нестајале су на путу од породилишта до гробља!

Како им деце нема на гробљима, истину о њима родитељи су потражили по болницама, које им нису дозволиле увид у медицинску документацију. Сумњичави несрећеници предочавају и да је републичка здравствена инспекција излазила на терен да провери њихове сумње, али је у њиховом раду било огромних пропуста и нестручно одрађених записа. Незадовољни првобитиним радом ове инспекције, родитељи су се сами организовали и у архивима болница налазили много више неправилности, него што је здравствена инспекција констатовала.

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ПОГРЕБНЕ УСЛУГЕ
 БЕОГРАД, Рузвелтова 50
 Телефон: 75 31 55

БЕОГРАД. 7.8.2003.
 Наш знак: 2739/7.8.2003.
 Ваш знак:

**ФИЛИПОВИЋ ГОРАН
 МАГЕ МАГАЗИНОВИЋ 37
 11000 БЕОГРАД**

На основу службене евиденције ЈКП "Погребне услуге", Рузвелтова 50, Београд, а поводом Вашег захтева 2739 од 07.08.2003. године, обавештавамо Вас да у регистру сахрањених за 1998. годину, НЕМАМО података за сахрањено безимено женско дете под презименом ФИЛИПОВИЋ, рођено 03.06.1998. године.

Референт

Милкица Братић
 Милкица Братић

Руководилац Сervisне службе

В. Серафимовић
 дипл.правн. Владимир Ненезић

Како наводе, тамо су затекли дупле књиге истог протокола за исту годину, постојање празних места у протоколу породиља као и дупле стране о истом порођају. Констатовали су и грешке у годинама завођења, као и неслагања у телесним мерама новорођенчади. У истим архивама је недостајала документација, која је по Закону о архивирању трајна. Уочивши и тада огромне пропусте, родитељи су се поново обратили Републичкој здравственој инспекцији, траживши да присуствују инспекцијском надзору.

Време за истину

- Када нам је Министарство здравља то одобрило, почели смо да прибављамо како себи тако и поступајућим тужиоцима фотокопије болничке документације - објашњава Горан Филиповић. - И тада наилазимо на велике проблеме са правном службом болничких установа. Од тога да инспекција Министарства здравља мора да се најављује да би извршила инспекцијски надзор, преко ситуације да јој је ускраћено право да контролише и сравњује књиге, па све до тога да због њихове бахатости инспекција и по годину дана није била у могућности да заврши записнике.

И поред бројних кардиналних грешака и фалсификата који су видљиви, заједно су установили постојање дуплираних листова, празних места у протоколу породиља и неслагање броја беба и броја породиља, јер је увек недостајало неко новорођенче.

Сумњичави родитељи су Министартсву здравља замарили на недовољно храбрости да крене у даљи обрачун са људима који су "свесно злоупотребили своје радно место". Како кажу, само оно што је констатовано у записницима било је довољно да неко бар кривично одговара, а питање је шта би се десило да је неко у могућности да прегледа све књиге које се тамо налазе? Под условом да су те књиге и даље у животу.

- Морамо да поменемо и калупе који се налазе у болницама - каже Филиповић. - И поред уредних обраћања да се родитељима изађе у сусрет и доставе њихови узорци, наилазимо на страховито велики отпор. Годину дана водимо борбу да добијемо узорак калупа, како би смо ДНК анализом утврдили да ли се наша деца заиста налазе у њима. Напомињемо да хоћемо да те анализе радимо у некој од земаља ЕУ. Сумњамо да извесне институције, које код нас раде ДНК анализе по налогу државних органа, не показују право чињенично стање. Зато желимо да упоредимо резултате паралелном анализом. Успели смо да издејствујемо сагласност болница да добијемо узорак калупа, уколико Министарство здравља да писмени налог или наредбу.

Међутим, како тврде родитељи, нико из Министарства

Време за истину

здравља нема храбрости да то нареди.

- Шта је у питању? - питају родитељи. - Страх од мафије, страх од истине или чување радног места?

У име науке

ЈЕДАН број сумњичавих родитеља страхује да се истражни поступци не окончају по “британском” и “румунском” сценарију. У Великој Британији и Румунији је, наиме, својевремено подигнута велика прашина зато што су државе признале родитељима који нису добили тела својих беба, да су заправо завршила у рукама научника. Државе су чак великодушно потврдиле да су спремне да исплатиле одштету породицама.

Зато родитељи у Србији изражавју сумњу да им се можда спрема оваква превара, односно да ће се скандал века завршити констатацијом да крађе беба није никада ни било, али да су лешеве деце искоришћени “у име науке”.

Време за истину

Сумњичави родитељи очекују помоћ
новоформираног Анкетног одбора

Беби мафију за врат

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ДА се разумемо. Не желим да ти људи, који су мени нанели бол пате и не интересује ме да они буду кажњени, али желим да моје дете зна да има оца и мајку, сестре и осталу родбину.

Уколико нисам у праву, нека ми то докажу, и ја ћу се помирити са својом судбином и повероваћу да ми је дете умрло, али до тада у то нећу веровати. Јасно ми је да се мој син, и ако га нађем, неће после 17 година вратити да живи с нама, али барем нека зна

да има своје родитеље који га воле. Овакав став једног сумњичавог оца најбоље одсликава жељу и намеру више од 3.000 родитеља, који већ три године трагају за својом отетом децом. Сви они, осим у божју правду, верују и у правду и закон ове земље и надају се да ће им неко рећи шта се догодило са њиховом децом.

- Убеђена сам да је моје дете живо и здраво, а то што нам нису дозвољавали увид у документацију и што су нас одбијали на сваком кораку, неће нас спречити да идемо до краја - предпочила је Радојка Пантелић, једна од мајки која покушава да докаже да јој је наводно умрло дете заправо отето. - Нису ни свесни да су нам својим одбијањем дали само још више подстрека да сазнамо праву истину.

У међувремену, и поред силних упозорења да су могућа параноична размишљања, да се улива лажна нада и да се овакве болне ситуације не завршавају баш срећним крајем као у латиноамеричким серијама, родитеље који тврде да су им бебе по рођењу отете, изгледа да нико и ништа није могао да убеди да у нашој земљи годинама није радила добро организована "беби мафија".

Родитељи очекују се крађа беба као ново кривично дело уврсти у Кривични и Породични закон, као и да се обрише лимит, по коме након десет година такви случајеви застаревају

Време за истину

Тим пре што је у својим приватним истрагама, како су потврдили, чак 110 породица пронашло своју давно украдену децу, док је наводно урађено 77 ДНК анализа у Италији, Швајцарској и Русији. Од оволиког броја “успешно окончаних истрага”, двадесетак родитеља било је спремно и јавно да саопшти где се налазе њихове кћерке и синови, који су као бебе напрасно “умрле” пре много година.

Међутим, све те анализе урађене у иностранству родитељи никада нису јавно презентовали, нити су били спремни да их дају новинарима на увид, уз констатацију да те податке чувају за “права” суђења. Наравно да такав њихов став изазива сумњу да су ове ДНК анализе уопште и урађене и да су ови родитељи изманипулисани од појединих “трагача са децом”.

Интересантно је да су у појединим истражним поступцима вођеним у Општинском суду у Нишу, у случајевима где су папирнати родитељи тврдили да знају где им се налазе њихова “умрла” деца, наложени и ДНК тестови. Међутим, до сада ни једна једина анализа није потврдила њихове сумње. Додуше, сами родитељи изражавају резерву према тим резултатима, тврдећи да је најсигурније да ДНК ураде у иностранству.

- Предмети су средином 2003. године процесуирани, а тужилаштва су тада требала да крену у један озбиљнији и студиознији рад око ове афере - каже Горан Филиповић из Београда. - Али, с чиме да крену у рад када су од полиције добијали свега два до три документа, на основу којих јавни тужиоци нису могли да покрену истрагу, тако да је врло брзо почела обустава поступка. Да би то спречили, родитељи су ажурно достављали тужиоцима податке и документацију, коју су сами прибављали. На жалост, и овде смо наишли на један парадокс. И сами тужиоци нису знали одакле да почну, јер ни они нису упознати са медицинском документацијом као ни осталим пропратним списима о рођењу и смрти новорођенчади.

Филиповић предочава да поједини тужиоци завређују похвалу, јер су сарађивали са родитељима и у тим случајевима

Време за истину

ма се највише и одмакло. Међутим, како каже, поједини тужиоци су се бахато понашали, вређали родитеље, називајући их свакојаким именима.

- Што се тиче пратећих списа који се налазе у матичним службама, инспекцијски надзор је вршила Градска управна инспекција и своје извештаје је достављала Тужилаштву - каже Мирјана Новокмет из Београда. - У разговору са начелницом Управне инспекције сазнали смо да они нису били оспособљени за такву врсту контроле, јер матичне службе нико никада није контролисао. Како су оспособљени, такви су им и извештаји. Као да су их диктирали сами матичари који, како сумњамо, имају дебелог удела у причи око нестанка беба.

Због свега што су до сада доживели, сумњичави родитељи очекују да новоформиран Анкетни одбор Скупштине Србије иницира уређивање законодавства и на тај начин им помогне да тачно знају од кога могу да траже истину. Надају се да ће бити предложено и да се крађа беба као ново кривично дело уврсти у Кривични и Породични закон, као и да се обрише лимит по коме након десет година такви случајеви застаревају.

Време за истину

Неминовна измена закона

Крадљивце застарелост штити

Представници медицинских установа признали да се дешавају грешке у записивању имена, датума рођења, па чак и пола детета

АНКЕТНИ одбор републичке скупштине ради утврђивања истине о новорођеној деци, несталој из породилишта из више градова у Србији, после конституисања 20. јула наставио је свој рад до 31. децембра 2005. године. Било је предвиђено да Одбор ради 90 дана, али је Скупштина Србије одлучила да се рок продужи.

Повод да овакав потез је преобимност “случајева” које Анкетни одбор испитује, као и велики број особа, који треба да се појаве на јавном разговору у Скупштини Србије. До сада су чланови Одбора разговарали са неколико група родитеља, који сумњају да су им бебе украдене у породилиштима и након тога продате другим породицама.

Ове седнице одбора биле су затворене за јавност, а током разговора са члановима парламента потврђено да је било пропуста у вођењу медицинске документације, као и да родитељи нису на адекватан начин обавештавани о судбини новорођене деце.

- Од појединих службених лица добијали су погрешно тумачење закона и важећих прописа - потврдила је председница Анкетног одбора, мр ЖивоДАРКА ДАЦИН. - Предмети који су стигли до тужилаштва враћани су родитељима уз образложење да су случајеви застарели, што представља сметњу за утврђивање истине. После проучавања свих случајева и домаћег законодавства, Одбор би требало да утврди да ли је потребна измена закона и да предложи да се крађа беба као ново кривично дело уврсти у Кривични и Породични закон, као и да се обрише лимит по коме након де-

Време за истину

сет година такви случајеви застаревају.

На досадашњим седницама, пред Анкетним одбором су се појавили и представници медицинских установа, који су говорили о чињеницама везаним за вођење, издавање и чување медицинске документације. Позиву су се најпре одазвали др Неђо Чутура, начелник породилишта Гинеколошко-акушерске клинике “Народни фронт” и др Слободанка Илић, директор Института за неонатологију у Београду.

Др Чутура је објаснио процедуру од уласка труднице у болницу, њеног пријема, евидентирања на основу података из њене личне карте, одласка до порођајне сале, порођаја и отпуста на одељење за акушерство, а детета на неонатологију. Истовремено, потврдио је да је у том породилишту било административних пропуста, који се односе на упис пола детета, имена породиље или датума пријема.

Признао је да се дешавају грешке у записивању имена, датума рођења, па чак и пола детета, али се у таквим случајевима издају решења у којима се направљена грешка исправља. Др Чутура је констатовао и да много тога “није добро”, али не на одељењу, већ у људима, потврдивши да и када скрене пажњу на грешку, многим то ништа не значи и да се оне понављају.

Директорка Института за неонатологију др Слободанка Илић, одбацила је могућност да ова установа, на чијем је челу 17 година, није водила правилну евиденцију деце умрле после рођења. Предочила је да овој установи од 2002. до 2005. године 224 родитеља умрле деце поднело захтев за издавање медицинске документације, а податке су тражили и општински тужиоци у 43, здравствена инспекција у 103 и МУП у 50 случајева.

Др Илић је пред Анкетним одбором истакла да годишње приме више од хиљаду деце превремено или на време рођених у веома тешком здравственом стању, уз констатацију да због обима посла и хитности деловања, грешке у вођењу документације нису немогуће. Предочила је и да су тачно дефинисане књиге у које треба да се упише пријем де-

Време за истину

тета, ко га је, одакле довео и због чега. Др Илић је изјавила и да смрт детета матичној служби пријављују административни радници у пријемној амбуланти здравствене установе и то најкасније до три дана од дана умирања.

Без потврда

ПРЕДСТАВНИК ГАК из Ниша предочио је да чистачице носе тело умрлог детета у мртвачницу, где ранијих година није било сталног дежурног, па се узимао кључ који је стајао на капији.

Сада, после избијања афере о крађи беба, из нишког породицишта инсистирају да неко обавезно мора да потпише да је примио леш.

- То смо увели сада, јер смо видели да је то једна од “рупа”, јер нема потврде. Када почне овако да се “чачка”, онда то нисмо имали покривено - истакао је представник ГАК-а из Ниша.

Време за истину

Скандалозни “наступи” пред Анкетним одбором о несталим бебама из породилишта

Деца као пси

Ако вам се куче изгуби, ви дате оглас преко радија да га тражите. Ко има право, чак и да је дете нашло мир у некој другој кући, да га после три деценије тражи!? – питао се др Предраг Цветановић, са ГАК Ниш

СА циљем да многобројни родитељи, који сумњају да су им бебе украдене у породилиштима и након тога продате другим породицама, коначно дођу до правих сазнања о својој деци, чланови Анкетног одбора Скупштине Србије разговарали су са многим представницима здравствених институција.

Време за истину

На питања чланова Анкетног одбора одговарали су Радица Булајић, дипломирани правник, запослена у Клиничком центру Србије, на Институту за гинекологију и акушерство у Београду, Оливера Баћић, главна сестра у породилишту у Клиничком центру у Новом Саду, проф. др Драгољуб Бацетић из Института за патологију “Др Ђорђе Суботић” у Београду.

Интересантан је био разговор са др Предрагом Цветановићем, из Гинеколошко-акушерске клинике Ниш, који је имао конфузан али и готов скандалозан “наступ” пред Анкетним одбором. Објашњавајући своју раније изречену опаску - зашто новинари пишу о овој афери када су то сада “одрасла деца”, др Цветановић је истакао да је бесмислено да неки родитељи траже децу после 30 година.

- Какви су то људи, какви су то родитељи? - запитао је др Цветановић. – Па, ако вам се куче изгуби, ви дате оглас преко радија да га тржите. Ко има право, чак и да је дете нашло мир у некој другој кући, да га после три деценије тражи!?

Др Цветановић је “открио” и на који начин је сазнао да за “отуђење деце” постоји апсолутна застарелост кривичног дела.

- То ми је рекла истражни судија, приликом саслушања: “Докторе, не секирајте се, све је то замлаћивање, све то је застарело...”.

На досадашњим седницама Анкетног одбора разговарало се и са представницима здравствене инспекције о надзору инспектора о спровођењу прописа, којима је уређено вођење основне медицинске документације у здравственим установама, по захтеву родитеља.

На питања чланова Анкетног одбора одговарали су др Даница Михаиловић, начелник Одељења за инспекцијске послове у Министарству здравља, Радица Бојанић и Славица Радуловић, здравствени инспектори из Београда и Мирјана Анђелковић, здравствени инспектор из Ниша. Позиву за јавни разговор одазвали су се и Гордана Милановић, начелник и Милица Новаковић, шеф матичне службе општи-

Време за истину

не Савски венац, који су појаснили процедуру о упису чињеница рођења и смрти у матичне књиге. Оне су народним посланицима објасниле процедуру и рокове уношења података у матичне књиге рођених и умрлих, на основу пријава рођења и смрти и начин доставе пријава из медицинских установа и од стране сродника.

Нагласиле су да је рок за пријаву рођења тридесет дана а да матичар, уколико уочи неко неслагање или погрешан податак, то уписује у рубрици напомена. Богомир Стокић, помоћник директора за статистику Градског завода за статистику, у разговору са члановима Анкетног одбора је изнео податке о начину прикупљања и обраде података на основу уписа матичара. Како је истакао, подаци о смртности се по истеку две године прослеђују Републичком заводу на чување.

Смртност

АНКЕТНОМ одбору достављена је “Ретроспективна анализа перинаталног морталитета у Београду 1996. године”, која до сада није јавно презентована.

Како се наводи у овом документу, од 18.028 рођене деце највише порођаја (90 одсто) било је у термину, превремених је било седам, а порођаја после термина један одсто. Стопа мртворођења износила је девет одсто (у старости породиља 40 - 44 година – 15,4 одсто).

Највећи број мртворођене деце рођено је пре термина. Умрло је 2 одсто живорођене деце, од којих је 55 одсто било мушког пола. Од 279 умрле деце, према овим подацима, у 13,8 одсто узрок смрти је регистрован као неозначени или непознат!

Време за истину

Чланови Анкетног одбора о несталим бебама из породицишта желе да помогну сумњичавим родитељима

Један случај - велика ствар

ТОКОМ готово четворомесечног рада Анкетног одбора, народни посланици разговарали су и са Драгицом Рајовић, управним инспектором у Сектору управне инспекције Секретаријата за управу у Градској управи Београда, о надзору над вођењем матичких књига. Она је истакла да се надзор врши у складу са Законом о државној управи, као и да је у вези са случајевима родитеља, који траже истину о деци несталој из породицишта, обављено преко седамдесет провера на захтев јавног тужиоца.

Како је нагласила, у записницима су констатоване све чињенице, укључујући и техничке грешке уочене у уписа-

Материјали достављени Анкетном добору указују да су се овакве појаве дешавале по целој Србији, али да се највећи број случајева несталих беба везује за породицишта у Београду и мајке са ризичним трудноћама

Време за истину

ним подацима.

Досадашња искуства из рада Анкетног одбора показују да су министарства правде и унутрашњих послова и надлежна тужилаштва незаинтересована и законом спречена да покрену истрагу.

Да би се дошло до истине, потребне су измене Породичног и посебно Кривичног закона, по ком случајеви крађа беба застаревају после десет година, поготово што многе мајке тврде да су им деца украдена на порођајима пре две или три деценије.

Јер, како је новинарима предочио члан Одбора, доктор Мирослав Недељковић, са садашњим породичним законом и одредбама може се доћи у ситуацију да се сто посто медицинским методама утврди да дететова мајка није ова него друга жена, а не може да се упише у књигу.

Према досадашњим изјавама чланова Анкетног одбора, извесно је да деценијама постоји општа друштвена завора ћутања, када је у питању проблем крађа беба у Србији.

- Има ли игде случај да је то покренуто или је то истерано на чистац? Нема – рекао је Слободан Живкуцин, члан Одбора после прве седнице. - Значи да су децу крали утицајни људи, да су децу куповали или усвајали такође људи од утицаја и да су они људи, којима је тај злочин учињен, били третирани као сулуде особе, неуротичне, које траже нешто чега нема.

После конституисања Анкетног одбора, посланик Лејла Руждић рекла је да је “тачно да су негде крадене бебе, али хајде сада да видимо где се то дешавало”.

Материјали достављени Одбору указују да су се овакве појаве дешавале по целој Србији, али да се највећи број случајева несталих беба везује за породилишта у Београду и мајке са ризичним трудноћама.

Чланови Анкетног одбора већ су предочили да ће бити велики проблем, ако постоји макар један случај крађе бебе.

- Ако успемо да помогнемо макар једној породици да реши проблем, ма каква да је истина, учинићемо велику ствар – истакли су народни посланици.

Време за истину

Богдан Шаренгаћа потврдио да су бебе нестајале на путу од породилишта до гробља

Сахранили истину

До 2003. године владао је прави хаос. Мајке уопште нису обавештаване да идентификују своје преминуло дете и потпишу одређена документа

ПРЕД Анкетним одбором саслушани су и Богдан Шаренгаћа, из ЈКП “Погребне услуге”, сада управник гробља “Лешће” и Мирјана Грочић, која је била запослена у капели у Делиградској улици. Тема разговора биле су чињенице о сахрањивању лица преминулих у здравственим установама.

Шаренгаћа је предочио да су здравствене установе, у случајевима умрлих беба, требале да се придржавају правилника о начину и поступку за утврђивање времена и узрока смрти, за одбукцију леша као и за поступање са отклоњеним деловима људског тела. Како је истакао, члан 4 дословно каже: “Ако је умрло лице из става један овог члана новорођенче, чија је мајка смештена у здравственој установи, она се одмах и непосредно обавештава ради идентификације и потписа одређеног документа”.

- Међутим, до 2003. године владао је прави хаос. Мајке уопште нису обавештаване по том питању. Здравствене установе су нешто имале, мислим да је долазила нека спроводница, али не у свим случајевима. Добијао сам захтеве родитеља од шездесетих година, који су трагали за својом децом. Значи, то није нека нова појава, која је забележена сада изненада. Представници здравствених установа су ми пре неколико година рекли да родитељи одбијају да сnose трошкове са сахрањивање деце. Данас могу да кажем да је то била једна апсолутно нетачна информација, немамо ни један случај родитеља који од тада сnose трошкове.

Шаренгаћа је нагласио да је почетком октобра 2002.

Време за истину

године, када је био директор ЈКП “Погребне услуге”, практично први иницирао да се у овој области “уведе један ред”. Односно “да знамо отприлике шта добијамо у градску капелу за сахрану, односно да то буде пропраћено званичном документацијом и подацима који су нама битни да то можемо унети у регистар књиге, посебно што се тиче живорођених и умрлих беба”.

Тада је упутио писмо Институту за гинекологију, ГАК Народни фронт, Институту за неонатологију, Ургентном центру, Институту за онкологију, Заводу за трансфузију, Институту за патологију, породилишту Градске болнице КБЦ, Институту за плућне болести ВМА, Другој хируршкој, Ортопедској болници Бањица и Институту за кардиоваскуларне болести.

- Ту су се јављала два проблема. Један је био патоанатомски отпад, где смо основано сумњали да су садржаји кеса у којима је он долазио непроверени, односно да не прати адекватна документација. Значи, сумњали смо да се ту налазе шприцеви и све оно што спада у опасне отпаде, који би требало да се контролишу на један законски и правилан начин.

Шаренгаћа је пред Анкетним одбором истакао и да је после тога контактирао са Даном Михаиловић, из Здравствене инспекције Министарства здравља, и да су практично радили заједно на овом питању окупљања свих здравствених институција и прописивања правила игре. А све “везано за бољи ред и да се зна, да се отклони свака сумња да се догађа нешто што је противзаконито и што су родитељи највише сумњали да су им деца нестајала приликом порођаја”.

- Ми смо следеће године одржали састанак са свим представницима ових здравствених установа, и ту смо и донели одређене закључке и прописане образце, које су оне требале да попуњавају. Значи, за сахрану односно кремацију органа, да се наведе садржај и број прописаног паковања органа, потпис и печат овлашћеног лица из здравствене установе, затим акт о примопредаји између овлашћеног лица у здравственој установи и градској капели. За сахрану, од-

Време за истину

носно кремацију преминулих беба навести презимене или евентуланом име преминулог детета, навести презиме и име мајке, датум и час рођена, датум и час смрти, потврду о смрти, потпис и печат овлашћеног лица у здравственој установи као и акт о примопредаји између овлашћеног лица у здравственој установи и градској капели. Не могу сада да кажем да здравствене установе нису прихватиле овај начин увођења реда. Међутим, родитељи који су долазили код мене, а којима сам указао поверење и нашао време да разумем њихове захтеве, обавестили су ме да практично у здравственим установама нису нашли било какве податке везане за те случајеве. Трагали су и писмено се обраћали нашем предузећу, јер су тражили да ли се одређено преминуло дете налази у евиденцији наших књига, односно у регистру сахрањених.

Као садашњи руководиоцац “Лешће”, Шаренгаћа је предочио да је на овом гробљу свако дете, над ким се обави кремација, унешено у њихов дневни програм рада, где се пише презиме, пол, и то прати одговарајућа документација.

Отпори

ШАРЕНГАЋА је признао да је 2003. године било извесног отпора на предложене иновације о примени градског правилника, односно Одлуке о гробљу и сахрањивању.

- Имам писма која сам лично добијао од директора појединих здравствених установа. Они су практично хтели да раде по старом методу, значи да такве случајеве не прати адекватна документација и да не поштују оно што смо ми захтевали.

- Оно што смо урадили да се ода пијетет према тој деци можете да се уверите на гробљу, постоји “беби врт”, који сам дао да се изгради, више симболике ради да родитељи могу да донесу цвет, да положи на тој плочи. На њој пише “Овде почивају они који нису имали срећу да живе”. Родитељи заиста и долазе, у том делу се одаје пијетет према умрлој особи.

Шаренгаћа је, одговарајући на питања председнице и чланова Анкетног одбора, истакао да се у ЈКП “По-

Време за истину

гребне услуге” налази од 1996. године, а потврдио је да је и тада било неправилности.

- Како се радило? На начин да су сви садржаји, које смо добили од здравствених установа, били у затвореним и запечаћеним кесама, које су сахрањиване на Бежанијском гробљу. Раније није било тога да су органи и тела морали да носе презиме, све док се није увео овај ред. Један део тога се кремирао, а други се сахрањивао на Бежанијском гробљу, али сумња је била шта се ту налази. Зато што све те садржаје није пратила валидна документација, да знамо шта се у тој кеси налази. Питање је да ли су ту са патоанатомским отпадом и шприцевима била помешана и новорођенчад, па смо покренули ту акцију да се дође до тог реда, да се зна шта је где и зашто ко одговара.

Негирао је да постоји теоријска могућност да је беба сахрањена, а да није евидентирана у регистру гробља. Истакао је да сахрану обавља сервисна служба на гробљима. Када се сва документа унесу у регистар сахране, издаје се налог ка коначном делу сахрањивања.

Занимљиво питање Шаренгаћи поставио је доктор Мирослав Недељковић:

- Не треба да објашњавате неку мистерију, али као човек са искуством и здравог разума да одговорите. Беба је умрла у здравственој установи која гравитира капели у Делигардској. Сахрани се. Значи, има податак да је беба рођена, да је умрла на ГАК-у, а нема је у регистру ни у Делиградској, ни на гробљу Лешће, Бежанијска коса...

Шаренгаћа је само кратко узвратио “Мислим да је одговор дат унапред”, а на додатно питање да ли то значи да беба уопште није умрла или да се нешто друго десило, одговорио је:

- То је оно што је и нас на неки начин довело у причу да инсистирамо да све мора бити “покривено”, да се поштују закони и прописи. Ако је валидина документација пратила, значи да није меродовна парцијална књига, већ регистар сахране. Он је трајни документ, који у себи носи све податке. Ни једна сахрана на гробљу се неће обавити, уколико ни-

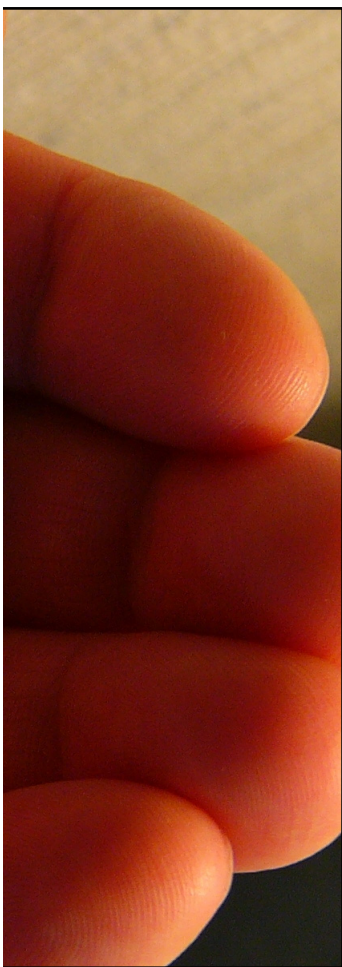
Време за истину

је то уведено у овај регистар. Значи, мора бити све у тим документима.

Истакао је и да је једина теоријска могућност да је дете умрло и сахрањено, а да га нема у регистру, да је леш дошао у садржају кесе са патоанатомским отпадом, који они не отварају. Шаренгаћа је потврдио да је 2003. године уведено правило да, када новорођенче умре, мора бити показано мајци и она мора да идентификује своје дете и да потпише да је видела да је дете умрло.

Време за истину

- До тада су, колико знам, здравствене установе потписивале у име родитеља, а ми смо упозорили на ту мањкавост. Написао сам да управо поступају како правилник налаже. Значи, да родитељ мора да добије на увид, да мајка мора најкасније после шест сати од смрти, то пише у правилнику, да потпише документ о сахрањивању.

Не може!

ОДГОВАРАЈУЋИ на питање у којим случајевима се оно што добијају за сахрањивање третира као патоанатомски отпад а не као дете, Шаренгаћа је одговорио да свако такво људско биће, ако је живо рођено има третман сахране живог бића. Ако се ради се ради о мртворођеном детету, и оно им третман као и живорођено па преминуло дете.

Истакао је и да оно не може бити третирано као патоанатомски отпад, него мора да се сахрани, по одлуци родитеља.

- Патоанатомски отпад су делови тела, органи, али умрла деца која су рођена вероватно су пакована на тај начин. Патоанатомски отпад су и неки побачаји, који су били у некој поодмаклој фази.

А на питање да ли може као отпад да заврши беба коју је мајка родила, коју је видела, можда и подојила, одговорио је:

- То не може!

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Полицајци, судије и генетичари о крађи беба

“Калупи” без ДНК анализа

АНКЕТНИ одбор ради утврђивања истине о новорођеној деци несталој из породилишта у више градова у Србији је јавно разговарао са представницима органа унутрашњих послова, у вези са спроведеним поступцима по поднетим кривичним пријавама родитеља који трагају за истином о својој деци.

Чланови Одбора разговарали су са пуковником Србиславом Ранђеловићем, из Управе криминалистичке полиције, мајорима Дејаном Свиларем и Ђуром Карановићем, из Првог одељења Управе криминалистичке полиције СУП Београда, као и поручником Небојшом Петковићем, из нишког Одељења криминалистичке полиције и Зораном Стојановићем, начелником СУП Ниш.

Они су народним посланцима образложили процедуру, која је примењена у поступцима по пријавама родитеља и надлежних јавних тужилаштва. Посебно је било речи о начину додељивања матичног броја новорођеној деци. Како је истакнуто, у Београду је обрађено 125 а у Нишу 70 пријава у вези са несталом децом. Истражне радње углавном се свODE на увид у комплетну документацију, али и разговор са представницима медицинских установа и погребних предузећа.

Током разговора је наглашено да постоје мањкавости у документацији, пре свега у медицинским установама, недоречености у обдукционим налазима, недостаци података о сахрањивању, као и да се у појединим градовима сахрањивање не обавља на законит начин.

Пред Анкетним одбором били су и представници правосуђа, како би појаснили спровођење поступака по подне-

Време за истину

тим кривичним пријавама родитеља, који трагају за истином о својој деци. Разговарало се и заменицима републичког јавног тужиоца Евицом Мијатовић и Крсманом Илићем, истражним судијом Општинског суда из Ниша Радомиром Вујачићем, бившим окружним јавним тужиоцем из Раче Браниславом Ветровићем и јавним тужиоцем Другог општинског јавног тужилаштва из Београда Снежаном Богдановић.

Представници правосудних органа објаснили су процедуру, по којој се поступа по пријавама. Они су информисали народне посланике о упутствима о поступању у вези са кривичним пријавама за кривична дела одузимања малолетних лица. Према подацима Републичког јавног тужилаштва, од 760 случајева, 34 родитеља који сумњају да су им деца нестала по рођењу преузело је кривично гоњење. Укупно је одбачено 539 случајева, од чега 388 због застарелости. У великом броју предмета нису пронађени докази који указују на постојање кривичног дела, речено је члановима Анкетног одбора.

Народни посланици су разговарали и са стручњацима

Време за истину

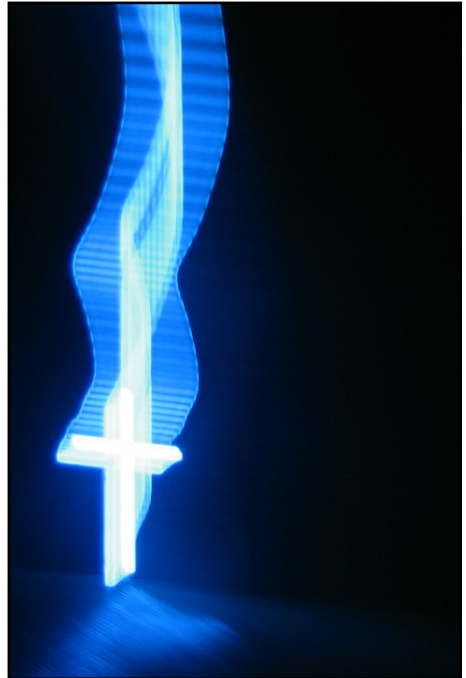
за ДНК анализу. У раду Анкетног одбора учествовали су Оливер Стојковић, форензички генетичар и руководилац ДНК лабораторије Института за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Београду, мр Душан Кеџаревић са Биолошког факултета у Београду и Игор Веселиновић, са Института за судску медицину Клиничког центра из Новог Сада.

Позвани стручњаци објаснили су процедуру, од узимања материјала потребног за ДНК анализу до тумачења налаза и нагласили да је потребно да Министарство правде и Министарство здравља уреде ту материју подзаконским актима. На седници Анкетног одбора је речено да поједине узорке ткива, који су упућени на анализу у вези са случајевима нестале деце, није било могуће анализирати, као и да се поједини родитељи нису појавили на вештачењу. Као посебан проблем је наглашена чињеница да родитељи треба сами да снесу трошкове вештачења.

Сахрана брише сумње

СКУПШТИНА општине Сокобања је, за сада, први локални парламент који се још пре две године огласио поводом афере трговине бебама.

Одборници су закључили да се код републичког парламента покрене иницијатива за доношење прописа по коме би све умрле бебе после рођења, без обзира колико су живеле, након медицинских испитивања, обавезно буду предаване родитељима ради сахрањивања.

Време за истину

Јован Кочић, директор Центра
за социјални рад из Новог Сада

Сценарио за крађу

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

МОГУ да замислим такву могућност да се замени беба некој мајци. Имам своју теорију, која не мора да буде тачна. Овим речима је на седници Анкетног одбора Јован Кочић, директор Центра за социјални рад из Новог Сада, започео свој одговор на питање да ли може да замисли да се неко дете узме из породици, а да се центар заобиђе.

- Ово је размишљање како би то могло да се деси хипотетички - истакао је Кочић. - Из штампе коју пратим, знам да је навећи број деце нестао у Београду и ту је највећи проблем. Отприлике, то би могло да буде овако. Жена из неког места из Србије или Војводине, свеједно, оде из града, једноставно, отишла је код рођака или слично и у договору са лекаром у некој болници дође и буде ту када се нешто деси. Рецимо, породи се мајка, да ли су близанци или једно дете умрло и тако даље, не знам какав је тај поступак. Значи дете је умрло, а ова жена се појављује кроз папире директно као мајка да је она родила. Као порођена тог дана долази кући, била је на одржавању трудноће и враћа се... Отприлике, то је неки сценарио који је по мени могуће релевантан. Она добија дете на своје име, а Центар за социјални рад је заобиђен.

Поред Кочића, чланови Анкетног одбора разговарали су Славојком Стојиљковић, правником и Радомиром Јефтићем, директором Центра за социјални рад у Крушевцу, Дивном Стојановић, социјалним радником из Тима за заштиту деце без родитељског старања из Центра за социјални рад у Лесковцу и Љубишом Живковићем, директором Центра за социјални рад "Свети Сава" из Ниша.

Они су објаснили народним посланицима процедуру усвајања напуштене и деце чије мајке су се у породици изјасниле да не прихватају дете, као и оних чије су мајке, ос-

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

тављајући лажне податке, нестале из породилишта. Посебно је било речи о доњој старосној граници деце која се усвајају, ситуацијама када су усвојеник и усвојитељи из исте општине и усвајању деце директно из здравствене установе.

Представници центара за социјални рад рекли су да није било пропуста приликом усвојења деце и да се у тим поступцима поштује процедура прописана законом. Према њиховим речима, породилиште најпре обавештава центре да мајке, које углавном децу рађају у ванбрачној заједници, не желе да прихвате бебе, па социјални радник обавља разговор са њима и њиховим родитељима у покушају да их убеди да промене одлуку. Они су казали да се настоји да деца што

Време за истину

дуже остану у породицишту, али и да се она смештају у Центар за напуштену децу у Звечанској и у хранитељске породице, после чега следи процедура усвајања и провера потенцијалних усвојитеља.

Надлежни су казали да се подаци о биолошкој мајци детета чувају, да се обично усвајају деца старија од шест месеци, да у случају да су родитељи страни држављани процес усвојења и коначну одлуку о томе доноси ресорно министарство и да је било само неколико таквих случајева у прошлости.

Према њиховим речима, више од 70 одсто у Крушевцу и 30 одсто беба у Лесковцу усвојили су људи, који живе на територијама тих општина. Они су рекли да се годишње у Лесковцу усвоји у просеку осморо деце, у Нишу три до четири, док је ранијих година на територији нишке општине било од 10 до 12 усвојења годишње.

Могуће је...

ДИРЕКТОР Центра за социјални рад из Ниша, Љубиша Живковић, рекао је пред Анкетним одбором да је највећи број деце рођене на територији Ниша усвојено у тој општини, с обзиром на велики број потенцијалних усвојитеља.

Живковић је истакао и да је да је могуће да породицишта не обавесте центре о деци за усвајање и да заобиђу центре за социјални рад.

Три месеца

ДО усвајања Породичног закона који је ступио на снагу 1. јула 2005. године, по старом закону за усвајање није постојала доња граница старости детета.

По Породичном закону, сви центри за социјални рад у Србији имају обавезу да пријаве усвојење надлежном министарству, а дете млађе од три месеца не може бити усвојено.

Време за истину

Скандал на Институту за здравствену заштиту мајке и детета из Београда

Уништили папире због склоништа

ЗАНИМЉИВ наступ пред члановима Анкетног одбора за нестале бебе имала је и Јована Ђурић, руководилац одељења немедицинских послова Института за здравствену заштиту мајке и детета из Београда. Као једини представник ове установе која се одазвала позиву, била је замољена да одговори каква је процедура у овој установи после умирања бебе. Ђурићева, као из “топа”, рекла је следеће:

- Док се није појавио случај ових беба, а ја сам на Институту од 2002. године, нисам имала никакве везе са тим. Лекари су на одељењима исписивали сва документа која су потребна, спроводницу леша, потврду о смрти, све је је било потребно, то су попуњавали. “Хелиос” је почео да ради 1998. године.

Председница Анкетног одбора оштро јој је пребацила: “Нисам вас питала за “Хелиос”! (приватна фирма која “брине” о умрлим на Институту за здравствену заштиту мајке и детета, прим. аутора).

- Не, кажем, они су предавали родитељима све те папире, они су носили и у општину и то се тако завршавало - наставила је Јована Ђурић.

Она је предочила да су се многи родитељи, почев од 2002. године, обраћали за документацију управо њој, јер је заштитиник права пацијената, а затим је открила готово скандалозан догађај:

- Имамо архиву где се чува историја болести, родитељи су их добијали. Од 1999. године, када је било бомбардовање, по усменом одобрењу архиве, а на основу папира који је потписао тадашњи директор професор др Милош Павићевић, уништене су историје болести испод осамдесетог годишта. Нису микрофилмовани, све је уништено. Немојте да

Време за истину

ме питате зашто, тада нисам радила. У образложењу је писало да се то уништи да би се направило место за склониште. По закону, то није смело да се тако уради, јер су историје болести трајне. Како је то могло да се уради, не знам.

Чланови Анкетног одбора питали су Јовану Ђурић како то да се у Институту за здравствену заштиту мајке и детета појављује приватна фирма “Хелиос”, када друге установе у Београду имају искључиво уговор са државном ЈКП “Погребне услуге” и капелом у Делиградској?

- Није ми познато какав је то био аранжман. Постоји уговор, предходни и садашњи. Овај сада је на једну, а предходни био је на пет година.

Ђурићевој је предочено да на једном факсу “Хелиоса” пише да је СТР, а на печату да обавља промет робе на мало и кондициону продају погребне опреме, али не и сахрањивање.

- Овде су било експорт-импорт за трговину. Ево шта пише у уговору: преносе умрлог са одељења до мртвачнице на Институту, али не знам где врше сахрањивање - одговорила је Јована Ђурић.

Руководилац одељења немедицинских послова Института за здравствену заштиту мајке и детета замољена је и да објасни како је могуће да се на једној спроводници леша налазе печати са немачком речи “аншребен” (у преводу - уписано, записано)?

- Доктор Будисављевић је радио у Аустрији, како се то десило стварно није ми познато. Наравно да то није у реду, а нисмо имали сазнања да се тако нешто дешавало све док се ”ово” није десило. Од свих случајева које смо гледали, печат је само на тој спроводници. Рећи ћу вам најискреније, добила сам информацију како се тај печат ту нашао. Поред њега је била нека девојчица и она је то ставила.

Председница Анкетног одбора питала је: “Немојте ми рећи да је за Вас то информација?”

- То је за мене информација, речено ми је да је она ту седела и да је ударила печат - лаконски је одговорила Ђурићева.

Време за истину

Министар правде Зоран Стојковић позвао све оне, који нешто знају о крађи беба, да се огласе

Људи, дођите и кажите!

ЧЛАНОВИ Анкетни одбора разговарали су и са министром здравља Томицом Милосављевићем, који је пружио информацију о сусретима са родитељима који сумњају да су им деца нестала из породилишта, извршеним инспекцијским надзорима и објаснио процедуру чувања материјала и документације у медицинским установама.

Милосављевић је нагласио да је медицинским установама наложено да омогуће увид у документацију и добијање парафинских калупа родитељима ради вршења ДНК анализе, уз поштовање правила судске медицине.

Пред Анкетним одбором појавио се и министар правде Зоран Стојковић, који је обавестио народне посланике о активностима Министарства у вези са случајевима новорођене деце, за коју се сумња да су нестала из породилишта, пре свега у области управног надзора.

Чланови Анкетног одбора разменили су са министром правде мишљења о могућим активностима усмереним на расветљавање ових случајева.

Посебно је било речи о могућој сарадњи са МУП-ом, о прикупљању информација о предметима који су по закону застарели. Министар Стојковић је нагласио да је у изради Закон о ДНК регистру, који ће регулисати ову област и прецизирати процедуру узимања материјала за ДНК анализу.

Према речима министра Стојковића, проблем у проналажењу решења за све сумњичаве родитеље представља управо застарелост великог броја пријављених случајева.

- Позивам све који имају информације о отимању беба

Време за истину

из породилишта, да из моралних разлога бар надлежним органима испричају шта знају, јер због застарелости кривичног дела више и не могу да одговарају - поручио је министар Стојковић. - Ја као човек не бих могао да носим такву ствар, дошао бих и рекао "Људи, знам". Да ли ћу кривично да одговарам, то је мање битно. Али, овде је за њих ситуација мање проблематична, осим са моралне стране, јер нико више не може да одговара за то застарело кривично дело. Па дођи, па кажи!"

И народни посланици су признали да постоји проблем застарелости случајева, уз оцену да су у читавом процесу евидентни велики пропусти у раду надлежних органа. Члан Одбора Снежана Плавшић-Стојановић истакла је да није јасно да ли су ти пропусти чињени намерно или су последица неажурности, алкавости или административних грешака.

- Постоји и оно што смо ми утврдили током нашег рада, једно јако индикативно место у читавом процесу, а то је тренутак када леш умрлог детета не може да се прати од мртвачнице до гробног места – рекла је Снежана Плавшић-Стојановић. - Постоји евиденција да је стигло до мртвачнице, али нема евиденције да је сахрањено, што код родитеља буди велику сумњу, јер једноставно желе да знају шта се са њиховом дететом десило.

Читаву ситуацију др Мирослав Недељковић, члан Одбора, назива зачараним кругом, из кога ни Одбор ни родитељи који сумњају да су им бебе украдене не могу да изађу. Упозорио је на проблем који истражни органи имају пре свега у мањим срединама.

- Велики број родитеља који сумњају да су им деца украдена указују на одређене извршиоце - предочио је Недељковић. - То су, углавном, доктори, гинеколози, акушери, педијатри, који уживају некакав "имунитет" у локалној средини, зато што је реч о угледним грађанима, па су истражни органи њима импресионирани, а онда се баш и не примењују истражне методе које би можда могла да врши нека друга екипа на новоу Републике.

Време за истину

Мр ЖивоДАРКА ДАЦИН, председник Анкетног одбора ради утврђивања истине о новорођеној деци, несталој из породилишта из више градова у Србији

Материнство не застарјева

Потребне су измене Породичног и посебно Кривичног закона, по коме сада случајеви крађа беба застарјевају после десет година. Очекујем да ћемо успети у томе, јер све ово радимо коректно, крајење искрено и без икакве резерве по било кога

АФЕРА трговина бебама доспела је до Скупштине Србије, а на досадашним седницама, поред сумњичавих родитеља саслушавани су и представници многих институција и министарстава. Председник Анкетног одбора мр ЖивоДАРКА ДАЦИН, каже да постоји жеља да се учини све да се родитељима омогући да дођу до истине.

- Зато су потребне измене Породичног и посебно Кривичног закона, по коме сада случајеви крађа беба застарјевају после десет година, поготово што многе мајке тврде да су им деца украдена на порођајима пре 20 или 30 година. Дошли смо до закључка, после независних седница са представницима појединих институција, да њихова међусобна комуникација није баш најбоља чак ни по овим случајевима. Видимо да ту највише треба да разговарамо о законској регулативи са Министарствима за здравље и правосуђе, са МУП-ом и вероватно ћемо организовати састанак да са три министра попричамо о нашим предлозима и практично се упутимо шта да урадимо, да би кориговали те законе. Очекујем да ћемо успети у томе, јер све ово радимо коректно, крајење искрено и без икакве резерве по било кога.

** До сада сте имали прилике да саслушате и сумњи-*

Време за истину

чаве родитеље. Који су њихови аргументи и шта је заједничко у њиховој причи?

- Најпре некомплетна медицинска документација, која због некоректности у испуњавању даје индикације да је сумња родитеља оправдана. Постоји и један број документације коју нису могли да добију, јер је једноставно уништена или негде није ни вођења. То је најтужније, јер је то прво место где почиње ова прича. Када

су ови родитељи одлазили у многе институције да траже документацију, па увидели да је нема, добијали су одговоре да је баш за ту годину коју траже била поплава, да су пацови појели архиву... Па су у неким здравственим установама повезали једну годину да је било бомбардовање, што је истина, да су се просторије користиле у болницама као склониште за то несрећно време, али то ваљда није био разлог да се уништи документација. Могла је да се проследи историјском архиву, јер постоји закони који кажу која документација колико треба да се чува. Понавља се и ситуација да се, као на пример у Београду, документација пре уништавања микрофилмовала, а да баш у случајевима ових родитеља није ни

Време за истину

на тај начин сачувана.

*** Сумњичави родитељи су поднели доста доказа “црно на бело” о мањкавости папира из матичних служби општина?**

- Анкетни одбор ништа није радио по систему реклаказала, него баратамо са аргументима које су нам родитељи приложили, па је тако уочено је да рецимо не постоје потпуни подаци у изводима из матичних књига рођених и умрлих. Сматрамо да то никада не може и не сме да се деси. Да долази до некоректног попуњавања појединих рубрика и да не постоје свуда присутни матични бројеви. Када су у више наврата тражили изводе из матичних књига рођених и умрлих, постоји различитост у добијеним папирима. У смислу да у једном изводу имате матични број а на другом, који би требао да буде копија том неком основном, тог броја нема и обрнуто, да се десило да нема печат или да не постоји пуно име и презиме, како је наложено да да пише у образцима...

*** Као посебан проблем, родитељи су истакли (не)постојање налаза са обдукција и такозваних “калупа”?**

- На Институтима за патологију, где би требало да се чувају ти свима знани парафински калупи који су обично раде након обдукције бебе која је преминула, родитељи их нису пронашли. Истовремено, имали смо два различита приступања, јер су нам пред Анкетним одбором представници здравствених установа из Новог Сада рекли су да свако дете обдукују, уколико егзистира док је у болници. За Београд нам је речено да могу али не морају, зависно од виђења лекара, који ће дати налаз за обдукцију уколико постоји сумња због чега је дете преминуло. Ни једни и други по садашњем важећем закону нису направили грешку.

*** Каква је судбина кривичних пријава које су несрећни родитељи, због сумњи да су им бебе украдене, упутили тужилаштвима?**

- Од њих су добијали одговоре да постоји практично застарелост кривичног поступка иако ми као људи, а желедела би да то превлада и међу свим народним посланицима, верујемо да материнство не може никада да застарева. Пре

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАЈУ

Na osnovu člana 35. stav 1. Zakona o matičnim knjigama ("Službeni glasnik SR Srbije", br. 15/90) i člana 161. Zakona o opštem upravnom postupku ("Službeni list SRJ", br. 33/97), a na zahtev Spasojević Jasne

_____ iz _____ Kragujevca _____ ul.
 _____ Nikole Pašića 20/T-16 _____
 br. _____ izdaje se

UVERENJE

Da _____ muško dete rođeno 16.05.1985.godine u _____ Kragujevcu, od oca Milana i majke Jasne Spasojević, nije upisno u matičnu knjigu rođenih za matično područje Kragujevac.

Ovo uverenje izdaje se na osnovu podataka upisanih u matičnu knjigu rođenih _____ u svrhu _____ ličnih potreba _____

Taksa plaćena po tar.br. 1 i 19 Zakona o administrativnim taksama (Sl. glasnik RS" br. 49/92,42/98) u iznosu od 18/5 dinara.

MATIČAR,

 Milan Živković

Време за истину

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

свега, због чињенице да дете увек треба да буде у центру интереса и националне заштите у целој држави. То никако не значи да би то дете, уколико би се хипотетички пронашло негде у некој другој породици, било приморано да мења неке природне услове у окружењу у којима је живело. Међутим, свако дете има право по закону да зна ко су му биолошки родитељи. Било да се ради о случају да је било законско усвајање, што постоји у свакој земљи па и код нас, било да се ради о неким сумњама које постоје у свим овим причама да је можда под нелегалним условима нека породица дошла до детета које је усвојено.

Време за истину

*** Да ли постоји један број случајева који је доста специфичан и који се разликује од других?**

- Постоји специфичност, коју не могу да генерализујем, везана за подручје Ниша. Значи, можда има и у неким другим срединама, али ово може да се региструје као појава да су у 90 одсто случајева мајке које су биле у браку, а које су под удатим презименима рађале, завођене под - девојачким презименом. Родитељи су нам изјављивали и да нису идентификовали своје дете. Представници здравствених установа из Ниша су нам тврдили да родитељи то нису тражили, а мајке и очеви обрнуто. Да су тражили, а да су им они рекли да би било сувише за мајку која је у таквој позицији после порођаја и саме те страхоте која се десила, да не би било добро да види мртву бебу, да би се ето сачувало њено здравље. Говорили су им и да су млади и да ће имати још деце... Вреди поменути

и два документована случаја из Панчева, где родитељи, после 31 и 34 године, добијају позив да оду у Центар за социјални рад да дају имена својој деци, која су или преминула или заиста нису умрла, па се налазе у неким другим породицама.

*** Формирањем Анкетног одбора држава је показала спремност да се ова афера расветли, односно да помогне сумњичавим родитељима да коначно дођу до истине о својој деци, ма каква она била. Међутим, да ли ће бити довољно "снаге" да се промене законски акти, и да се евентуално многи случајеви процесуирају у судовима?**

- Желим да верујем у свих 250 посланика и драго ми је

Време за истину

да сада нико ни људски ни политички није злоупотребио ову причу, јер ово није тема око које би требало било ко од нас да се спори. Верујем да ће прихватити наше предлоге, поготово што је у Анкетном одбору имамо представнике сваке парламентарне странке. Ваљда као Народна скупштина треба да будемо ти који ће бар једном броју људи вратити поверење у институције, а самим тим ако утичемо и на министарства и Владу Србије, вероватно ћемо полако бити тамо где бисмо требали да будемо као свака развијена земља.

Трауме

- Све приче имају своје специфичности, као што имате случај из Новог Сада. Једна мајка је прихватала да је дете које је родила преминуло, као трагедију, уз свест да живот мора да иде даље. И није се озбиљно укључила у ову причу да септембра прошле године, када је добила позив да то умрло дете упише у први разред основне школе! Дакле, да ли је већа траума оно што се десило ако се десило, или ово када после 6,5 година жена која је прихватила судбину добије један позив, који је узнемири и изазове сумњу? Да ли је могуће да је све то баш административна грешка и да ли је могуће да можемо себи да дозволимо такве ствари?

Европа

- Први пут од Вас чујем за причу да је један од услова уласка у Европу решавање афере крађа беба. Мислим да би причу требало отворити до краја, спознати истину, али не зарад Европе. Сматрам да ни Европска унија, нити било ко на било који начин, то не треба да нам наметне. Ваљда је обавеза наше државе да сваки грађанин има конкретну заштиту и сва права прво потражи у својој земљи.

Није од јуче

Није од јуче

1996. Сава и Ружица Бабић из Инђије први сумњичави родитељи

Потрага за сином 40 година

Да ли је неко 1996. године решио да “не однесе тајну у гроб” или се грубо напалио са брачним паром Бабић из Инђије, јављајући им анонимно да нису пре 37 година изгубили бебу, већ да је дете украдено из болнице?

ОНИ су први у Србији постали сумњичави родитељи и то са болним разлогом. Сава и Ружица Бабић из Инђије, крзнарски радници у пензији, трагају са својим сином Николом још од далеке 1959. године, када је нестао у београдској болници за недоношчад.

Несрећна мајка је стално имала осећај да се догодило нешто чудно са дечаком, који је са њом провео само десетак сати у породици у Инђији. Овај “случај” се појавио у новинама 1996. године, када је Ружицу и Саву пореметио анонимни телефонски позив и откриће да је њихово треће дете, за које су мислили да је мртво већ тридесет и седам година, заправо - живо!

Како је те године писала “Ревизија 92”, непознати женски глас је јануара 1996. године позвао телефоном Бабиће и дословце им је рекао: “Ваше дете је живо и здраво, живи у угледној породици у Београду, завршило је факултет, али је убеђено да су га прави родитељи, још као бебу - одбацили!”

Све би то, у другој ситуацији, звучало као неслана шала да смрт њиховог детета такорећи одмах по рођењу није била обавијена мистеријом. Бабићима се, наиме, родио син 3. децембра 1959. године у 22 сата у инђијској болници. Било је то њихово треће дете, уз ћерку Снежану и сина

Није од јуче

Ђорђа. Одмах по рођењу бебе, речено им је да њихово новорођенче мора у Београд, у Болницу за недоношчад.

- Лекар ми је објаснио да га воде да би му испумпали вишак воде - испричала је за "Ревизију 92" мајка Ружица. - Њега су одвезли у Београд, а мене задржали у Инђији да би ми одржавали млеко. Речено ми је да ће га брзо вратити, али моју бебу више никада нисам видела.

Не сумњајући да ће се догодити било шта трагично, Бабићи су најнормалније пријавили рођење свог детета матичној служби и крстили га како ваља и доликује по имену венчаног кума - Никола. Отац Сава је после три дана отишао у Београд, да види шта је са Николом и зашто га не враћају. На шалтеру у болници су му објаснили да је дете добро, да се опоравља и да ће га обавестити писмено кад да дође по свог сина.

- И заиста, добио сам телеграм 13. децембра да дођем по Николу - потврдио је Сава Бабић. - Сутрадан ујутру, пошао сам по дете, док сам узео слободан дан у фабрици и док ми је жена припремила потребну јастучницу. Кад сам стигао у болницу, у улици која се тада звала Хајла Селасија, једна болничарка ми је рекла да сачекам. После више од једног сата, појавила се друга медицинска сестра, која ми је саопштила да је моје дете - умрло још пре три дана. Показивао сам телеграм који сам добио из њихове болнице, али ништа није вредело. Кад сам упитао где је дете сахрањено, одбрусила ми је да идем на гробље и да ћу га тамо наћи. Није ми рекле ни које гробље, ни које парцела. Нисам знао шта да радим, ни коме да се обратим. Пошто нисам познавао Београд, обишао сам гробља за која сам знао и вратио се у Инђију потпуно слуђен. Испричао сам све жени, која је стално плакала тражећи да пронађем Николу, али сам био једноставно немоћан да било шта сазнам и учиним. Нити смо имали могућности да се томе посветимо. На крају смо се помирили са судбином.

Живот породице Бабић наставио је да тече уз тужну сенку - да је дете умрло под неразјашњеним околностима.

Ружица и Сава су одшколовали своје двоје деце, у

Није од јуче

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

међувремену добили унуке и праунуке, да би их непознати женски глас поново вратио у време кад су изгубили Николу.

- Увек сам говорила и свом мужу и својој деци да је Никола жив и да ће једног дана ући на нашу капију - подсетила је мајка Ружица. - Једноставно тако сам увек осећала, а позив анонимне жене само ми је појачао наду. Мислим да је у питању она иста медицинска сестра која је саопштила да је моја беба умрла и сада, под тим теретом на савести, не може даље док не саопшти праву истину. Другачије се не може објаснити изненадни позив после тридесет и седам година. Нико нас никада раније обавештавао о било чему у вези нашег Николе и сад одједном позив са таквом поруком!

Бабићи су тврдили да је у питању глас старије жене, са препознатљивим београдским нагласком, која као да је звала из даљине. А после тог позива, Бабићима се опет пробудила нада и почели су поново да трагају и ишчекују.

Убеђени су више него икада да је њихов Никола жив и да је ко зна како и зашто стигао до неке породице без деце,

Није од јуче

која је имала веза и утицаја да то овако изведе и да све трагове избрише и случај заташка.

Сава Бабић је те 1996. године на наговор своје супруге отишао у инђијску општину да извади Николину крштеницу.

- Тамо су ме питали зашто ми треба синовљева крштеница, а како нисам знао шта да им објасним, они су отворили велику књигу и нашли да се Никола код њих води као - жив. Добио сам без проблема извод из матичне књиге рођених. Тамо су ми објаснили да је њихова служба најкасније пет година након смрти Николе морала да буде обавештена. Умрлица, као службени документ, међутим, није стигла у матичну службу пуних тридесет и седам година, што је заиста невероватно, а ни других, било каквих незваничних информација нису имали. Постало ми је јасно зашто је наш наводно мртав син све време добијао позиве и за школу, и за војску. Моја супруга је чак морала да потпише да Никола није међу живима, како га не би више позивали.

Без одговора

ИЗНЕНАДНИ анонимни позив, као и чињеница да је Никола и даље официјелно жив, натерали су Саву Бабића да крене у даљу потрагу за својим давно изгубљеним дететом. Успео је да утврди да је у болничким књигама у Београду, већ одложеном у архив, записано да је Никола умро 18. децембра 1959. године, али без икакве дијагнозе и узрока смрти.

Не помиње се ни место сахрањивања. Овај податак их је још једном уверио да нешто није у реду, јер је Сава 14. децембра 1959. године био у Београду кад су му рекли да је дете умрло три дана пре тога.

- Откуд сада 18. децембар као дан Николине смрти, - питају се Бабићи? - Како то да је дете сахрањено без присуства родитеља? И на крају, где је и на ком београдском гробљу сахрањено?

Није од јуче

1999. Лекари ГАК “Народни фронт” у Београду оптужени, па ослобођени због афере

Беба за 100 марака и прасе!

НА оптуженичкој клупи Другог општинског суда у Београду, 30. августа 1999. године нашли су се Зорица Поповић (30), домаћица из села Вукон код Уба, др Неђо Чутура (51), начелник операционог блока лапараскопске хирургије, др Спаса Анђелић (43), шеф одсека за прекид трудноће и др Верослав Маринковић (61), шеф одсека интензивне неге на одељењу педијатрије ГАК “Народни фронт” у Београду. Били су оптужени за аферу са бебом, која је откривена крајем октобра 1998. године.

Зорица је тада ухапшена због више превара али је, мислећи да је афера са бебом откривена, инспекторима све потанко испричала. Од 1994. године лечила се код др Чутуре због стерилитета, да би му у септембру 1997. испричала да има проблема са супругом Зораном и његовом породицом јер су већ дуже време у браку, а немају деце.

Плашила се развода, па је лекара замолила да јој помогне да усвоји новорођено мушко дете, али да се њеној фамилији и мужу представи као да је она баш ту бебу родила. Обећала је поклоне, ако јој “обезбеде” дете, а представљала се и као члан ЈУЛ-а и блиски пријатељ Мире Марковић. Тако је, према оптужници Другог тужилаштва, др Чутура Зоричином супругу Зорану саопштио да ће постати отац, али да се тачан термин порођаја не може поуздано утврдити. Он се обрадовао, али се и интересовао о стању трудноће, али када му је дозлогрдило од чекања, инсистирао је да му др Чутура каже када ће се Зорица породити.

Крајем децембра 1977. Зорица је прекинула контакте са др Чутуром и помоћ потражила од др Анђелића. Он јој је обећао да дете може усвојити на легалан начин, али и да ће,

Није од јуче

како се наводи у оптужници, њеном мужу и породици саопштити да се она породила. Лекари су примили жену, али нико у документацији није констатовао трудноћу. Зорица је 14. децембра 1997. године јавила својима у Вукону да је родила сина, али да је беба због превременог порођаја мале килаже и да мора да остане на клиници. Радило се заправо о беби једне малолетнице, која је крила трудноћу од родитеља.

“Отац” Зоран је наравно неколико пута посетио несуђеног сина на клиници и др Анђелића наводно частио са 100 марака и печеним прасетом, али Зоричина радост била је кратка. Др Анђелић је после неког времена јавио да су родитељи оне несретне малолетнице сазнали да се породила и да ће бебу они преузети!

Тада је несуђена мајка помоћ потражила од др Верослава Маринковића. По оптужници, и он јој је обећао легално усвајање бебе, али јој је до неке повољне прилике предложио да узме на чување дете Розе и Милорада Николића из Али Бунара. Они су били сиромашни, а уз то и Роза доста болесна, само што Зорица није знала да је дете женског пола! Одлучила је да од мужа сакрије пол бебе. Он и његова породица били су убеђени да је то мушка беба.

Др Маринковић их је посетио у Вукони и наводно добио непечено прасе и 100 марака, а Зорици је помогао да сакрије пол детета, тако што је полни орган прекрио неким медицинским материјалом. Несуђеном оцу објашњено је да су се појавили одређени проблеми око мокрења, али да ће се све временом излечити. Када је Зоран Поповић тражио потребна документа да бебу крсти и пријави матичару др Маринковић је, према оптужници, фалсификовао отпусну листу и у њу унео лажне податке да је дете родила Зорица, да је мушког пола и да је лечено од 14. децембра 1997. до 26. маја 1998. године.

Родитељи девојчице из Али Бунара дуго су се интересовали код др Маринковића о здравственом стању њиховог детета. Лекар их је, како се наводи у оптужници, држао у заблуди тврдећи да је беба болесна и да ће остати на лечењу извесно време. Када је несретна мајка пожелела да види

Није од јуче

кћерку (а у Београд није могла да допутује због беспарице) др Маринковић је позвао Зорицу и са њом и бебом отпутовао у Али Бунар да је покаже правој мајци. После тога бебу је поново предао Зорици!

Преокрет на суђењу поводом овог скандала одиграо се 30. новембра 1999. године, када су на рочишту саслушани Роза и Милорад Николић. Они су тада у потпуности променили изказе из истраге, па је веће судије Татјане Вуковић тек онда имало тежак задатак да утврди шта се одиграло у овој афери. Тако се у судници чуло да отац и мајка нису видели своје дете годину дана. Томислав Николић је рекао да је од почетка знао да ће беба остати у болници.

За период када је, према оптужници, педијатар Верослав Маринковић у договору са Зорицом Поповић, доводио дете код родитеља наводно у посету, Николић каже да је био у затвору. Његова супруга изјавила је да није желала да преузме бебу из болнице и да ће она остати у Центру за незбринуту децу у Звечанској.

Почетком марта 2000. године заменик тужиоца Другог општинског суда у Београду ослободио је оптужби, услед недостатка доказа, двојицу начелника ГАК “Народни фронт”, Неђу Чутуру и Спасу Анђелића. Поступак је настаљен против др Верослава Маринковића. Недавно је Даринка Митровић, директор правне службе ГАК-а потврдила је да је овај поступак, који је вођен пред Другим општинским судом у Београду обустављен, јер је тужилац утврдио да нема доказа, а сви лекари и даље раде у овој болници.

Крила пол

ПОПОВИЋЕВА је имала великих проблема да од мужа сакрије чињеницу да дете није мушко. Преко гениталија бебе све време је лепила фластере, говорећи да је то због проблема новорођенчета са бубрезима. Крштење детета је каснило десет месеци, јер се по српском обичају дете увек крсти голо.

Није од јуче

1998. Лидија и Драган Брђовић својим сумњама направили “земљотрес” у Нишу и околини

Наша Ана није умрла

РОЂЕНИ ДА НЕСТАЈУ

ОНО што сада покушавају многи родитељи, Лидија и Драган Брђовић из Врњачке Бање осмелили су се да ураде још пре неколико година. Јавно су оптужили и именом и презименом прозвали један нишки брачни пар да им је украо бебу у породилишту!

Велика нишка психолошка драма започела је фебруара 1988. године, када су Брђовићи одлучили да после 18 година ћутања и претраге некако дођу до истине. Да открију и сазнају да ли је њихова ћерка Ана далеког 23. децембра 1980. године умрла или је њена смрт била инсценирана како би постала мезимица једне друге породице.

Уз подношење кривичне пријаве Окружном јавном тужилаштву у Нишу, Брђовићи су и у нишким локалним новинама отворили душу и без пардона тешко оптужили један угледан брачни пар (докторицу и професора) да им је из породилишта украо тек рођену кћерку. У до тада незабележној ситуацији, Лидија и Драган су поименце набројали многе особе које су окарактерисали као саучеснике велике крађе њиховог детета.

Интересантно је и да се у редакцији нишких локалних новина, дан пре објављивања имена и презимена брачног пара које су Брђовићи прозвали за крађу детета, појавио управо човек на кога су сумњали, захтевајући да се његово и женино име не обелодањује у јавности.

На чему су се базирале тешке оптужбе Брђовића? На основу тврдњи из њихове кривичне пријаве, сумњу су у почетку изазвале неуобичајени прегледи за једну трудницу. Лидији Брђовић су, како су тврдили у пријави, вадиле крв у десет епрувета, са убеђивањем лекара да се то ради како би се утврдило здравствено стање мајке и детета.

- На клиници у Нишу као медицинска сестра радила је

Није од јуче

и блиска рођака зета моје супруге, али и пријатељице Нишлијке, за коју сумњамо да је украла нашу кћерку - истакао је Брђовић у кривичној пријави. - Када се Лидија породила, у њену собу је у кућној хаљини дошла та Нишлијка и објаснила јој да се породила дан пре тога царским резом, да је добила девојчицу и да са бебом нешто није у реду. Лидији је предочила и да нема млека, па ју је замолила да јој “уступи” свој драгоцен напитак за њену бебу. Мојој супрузи је и тада било нелогично да жена, која је имала компликовани порођај, може тек тако да се шета по ходнику. Потоњих шест дана Лидија је тој жени давала млеко, иако њену бебу није ни видела. Седмог дана та жена је напросто нестала, док је поменута медицинска сестра узела слободан дан, добро знајући да моја супруга тог дана излази из породилишта.

Лидија се породила на Гинеколошко-акушерској клиници у Нишу 23. децембра 1980. године. Родила је женско дете тешко 2.300 грама. Кћеркица је имала изражене дуге црне трепавице и дугу густу косу. Седмог дана по порођају, како су предочили Брђовићи, дете је подојено ујутру, па три сата касније, и није било никаквог знака који би указивао на било какав поремећај. Када је пре напуштања породилишта Лидија требало још једном да подоји кћеркицу, дежурна бабица је поменула да са бебом нешто није у реду, уз препоруку да оде код докторке на разговор.

- Докторка је хладно, безосећајно и са повишеним тоном Лидији саопштила да је дете умрло - навео је у кривичној пријави Драган Брђовић. - Шокирана, моја супруга је питала како је то могуће када је баба до тада била и жива и здрава, али је добила одговор да је у питању тренутна смрт и да не знају како је наступила...

Брђовићи истичу да је Лидија инсистирала да види мртво дете, али да су јој медицинске сестре дале инекцију, а под нос ставиле газу. После тога потурили су јој један папирећ непознате садржине који је она, на њихово инсистирање, у шоку и страху - потписала.

- У том тренутку појавио се Лидијин бивши зет, који ју је убедио да не виђа мртву кћеркицу речима “Ма, пусти то.

Није од јуче

Мисли мало на себе, млада си, родићеш још деце!” - истиче Драган Брђовић. - Тог дана дошао сам у 11 сати да преузем супругу и дете, али ме је у холу породилишта дочекала једна медицинска сестра која ми је, после представљања, рекла да ми је дете умрло. Упутила ме је код доктора који је потврдио њене речи, уз констатацију да је боље и тако, него да је дете остало живо! Тражио сам да видим дете макар и мртво, али су ми одговорили да је то немогуће, јер је беба већ упућена на обдукцију. Отишао сам до зграде коју ми је доктор показао, али ми је тамо речено да дете не могу да видим јер је послато на обдукцију у Београд!

После провере телефоном, несрећни Драган Брђовић је сазнао да беба ипак није послата за обдукциони преглед у Београд и да се тако нешто и не практикује. Једини писани траг о смрти детета је отпусна листа бр. 14220, док са обдукције не постоји никакав документ. Истовремено, посмртни остаци детета нису предати Брђовићима, па тако своју кћерку нису могли ни да сахране.

- Речено ми је да је дете умрло у 11, а на отпусној листи пише да је преминуло у 12 сати, док резултате обдукције никада нисмо добили - тврди Брђовић. - Када смо покрену-

Није од јуче

ли питање судбине нашег детета и јавно оптужили тај нишки брачни пар да нам је украо кћерку, они су почели да причају како је моја Лидија то дете продала, што је значило да и они сами знају да наше дете није мртво.

Лидија и Драган Брђовић су све време сумњали да им је ћерка заиста умрла, а повод да крену у “акцију” доказивања да им је дете ипак украдено било је једно изненадно питање упућено преко “треће руке”. Једна од њихових рођака је, наиме, другу рођаку питала “Зашто се Лидија и Драган не распитају да ли им је дете живо?”.

Ова нишка афера окончана је решењем Окружног јавног тужилаштва, којим је кривична пријава Брђовића одбачена као неоснована. Истовремено, прозвани брачни пар из Ниша је тужио Брђовиће и новинаре који су писали о овом скандалу. Оглашавање Лидије и Драгана Брђовића изазвало је лавину сумњи многих родитеља, чија су деца у том периоду умрла у нишком породилишту.

Невероватна сличност

БРЂОВИЋИ су чак тврдили да дете које живи код прозваног брачног пара у Нишу веома личи на Лидију. Предочавали су да ће прихватити да им се узме крв или да се неком другом методом утврди чије је дете.

Јавно су истицали и да пристају на максимално могућу казну уколико су погрешили у оптужбама нишког брачног пара. Циљ им је био да се сазна истина јер, како каже Драган, са Лидијом има два сина Срђана и Филипа, и жели да њихова ћерка са зна да су јој они родитељи и да има браће.

- Синовима смо све испричали и они су једва чекали да виде своју сестру - тврдио је Драган. - Жеља нам је била да наша Ана најзад сазна ко су јој прави родитељи, а после нека сама одлучи с ким ће да живи. Ценим и то што су је ти људи из Ниша одгојили, али је битно да и она зна да код нас може увек да дође, да можемо да јој помогнемо.

Није од јуче

1998. Сумњичави родитељи из Ниша и околине оптуживали Бранку Павловић

Клептоманка у породицишту

РОВАНИ ДА НЕСТАНУ

КАДА је 1998. године избила нишка афера са бебама наводно умрлим у нишком породицишту, своје тешке сумње су изразили и породице из Ниша и околине: Јулијана и Миодраг Крстић, Зорица и Јован Мицаковић, Олгица и Богдан Филиповић, Зорица и Зоран Стојановић, Вукица и Зоран Панчић, Соња и Станко Јовановић, Слађана и Станко Јовановић, Гордана и Радован Ранђеловић, Снежана и Михаило Милошевић, Слађана и Радован Миленковић, Зорица и Јован Коцић, Сузана и Мирослав Здравковић, Оливера Милић, Лидија Кесић, Наташа Димић...

Интересантно је да су сви редом јавно упирали прст на фамозну докторицу Бранку Павловић, која је свим сумњичавим мајкама саопштавала, хладно и без трунке саосећања, тужну вест да им је беба умрла.

“Ко је та фантомска личност? Она се у причама ових родитеља спомиње као омражена особа, коју памте по безобзирности у најтежим тренуцима. Бранка Павловић је, иначе, у нишком Клиничком центру и у јавности позната као “Бранка Лоповка”, јер је, како тврде Брђевићи и друге узнемирене породице, била клептоман и упамћена по крађама у робним кућама и самоуслугама.

Почетком осамдесетих година, када су почели мистериозни догађаји на нишкој гинекологији, њен данас покојни супруг, Станоја Павловић, био је директор ове установе, па је Бранка била “прва дама” породицишта. Била је позната и по навици да мајке из добростојећих кућа, које су родиле потпуно здраво дете, плаши тврдњом да је новорођенче у ствари болесно и да за њега има мало наде. Породице би се тада ангажовалње у паници, не жалећи паре, док Бранка, на крају, не би спасила иначе, здраво дете и убрала “масну” на-

Није од јуче

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

граду, причају људи који су са њом имали оваква или слична искуства.

Иначе, њен син, Милан Павловић, који ради као кардиолог, одрекао се јавно своје мајке још пре десетак година. Бранка Павловић је пензионисана 1991. године, после епидемије менингитиса на Гинеколошко клиници у Нишу, која је прузроковала смрт најмање пет беба.”

Овако је о овој контроверзној жени написано један недељник фебруара 1998. године. На овакве наводе и оптужбе у новинама, госпођа Бранка Павловић никада није реаговала демантијем, нити је поднела било какву тужбу.

Није од јуче

2001. Драгица Дробњаковић, из Новог Пазара, ушла у траг сину после пола века

Нашла Мому, изгубила наду

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ЖИВОТ се сурово поиграо са Драгицом Дробњаковић (68), пензионерком из Новог Пазара, којој је још 1955. године из крагујевачке болнице украден тада двомесечни син Момо. Цео живот Драгица је провела у трагању за својим јединцем (више није имала деце), ког је напоскон пронашла пре три године у Београду.

Мада је пронашла сина, Драгица није дочекала срећу о којој је маштала готово пола века. Изгледи да заувек пригрли своје чедо, и заједно са њим проживи остатак живота, све су мањи, јер године пристижу, болест притиска, а Момо, који се сада зове Вуле, неће ни да чује за “мајку” из Новог Пазара, нити много хаје за њену причу о крађи из крагујевачке болнице.

- После неколико деценија трагања и правог хода по мукама, Мома сам пронашла у једном београдском насељу. Запослен је у угледној грађевинској фирми, ожењен, има двоје деце и зове се Вуле. Личи на мене, неки кажу као “ја-је јајету”, а има и очевих црта. Ја немам више никаквих дилема: он је мој син. Он је моја беба коју ми је једне давне и кишне октобарске ноћи украла или, боље рећи, отела тадања комунистичка-полицијска мафија.

Мислила је да ће је сунце огрејати, када га пронађе, а њена патња још је већа.

- Бојим се умрећу, а он ће остати у уверењу да га је родила нека друга жена. Ипак, само сазнање “да га имам” и да је “ту негде” даје ми снагу и наду да ћу ствари ипак истерати до краја и да ће се можда нешто преломити у Вулетовој (Момовој) глави пре него што одем на онај свет - каже Драгица.

Није од јуче

Драгица живи у скромном једнособном стану у Новом Пазару, који би желела да остави свом сину, а не, како ће се највероватније десити, држави. Имала је лакши инфаркт (због Мома, каже), озбиљно је болесна и боји се да срце неће још дуго издржати.

- Стан ћу му, ипак преписати, а он нека ради шта год хоће. У почетку смо дуго разговарали, два пута је долазио у Нови Пазар, озбиљно се заинтересовао за све што сам му испричала, а потом је одједном престао да се јавља, забранио ми је да га ословљавам са “сине”, да би, на крају, и слушалицу почео да ми спушта. Мислим да су на њега извршили велики притисак Марина и Милан Р., “отац” и “мајка” који су га украли из крагујевачке болнице у ноћи између 21. и 22. октобра 1955. године и одгајили и васпитали. Они се боје да ће можда одговарати, а Вулету (Мому) прете да ће га оставити без наследства, ако настави да контактира са мном – истиче Драгица.

Ова несрећница је, да би доказала истинитост својих тврдњи, водила и судски спор, који је изгубила.

- Цаба је било доказивати било шта, ако Вуле (Момо) одбија сваку сарадњу па и саму помисао да сам му мајка. Неће да упореди крв са мојом, нити пристаје да се најсавременијим ДНК методама тачно утврди: да ли сам му ја мајка. Ја пристајем на све, спремна сам “на месец да одем” и да од моје пензије и скромне уштеђевине платим најбоље стручњаке у овој земљи, само да се сазна истина. Можда би све ишло брже и лакше да нисам пала у постељу. Ипак, чим мало приздравим и станем на ноге, поново ћу покушати да редовним судским путем докажем да је Вуле (Момо) мој син. Нећу да са том страшном дилемом одем у гроб – наглашава Драгица.

Када се почетком 1954. године удала за стаситог Црногорца из Пипера, Вукадина Вуковића, Драгица је маштала о буљуку деце, а када се 12. 9. 1955. године родило мушко, њеној и Вукадиновој срећи није било краја. Беба је била лепа и здрава, а кумови су јој дали име - Момо. Пошто је Вукадин морао на терен, Драгица је са малим Момом, који је имао

Није од јуче

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Није од јуче

нешто више од месец и по дана, отишла код рођака у Крагујевац, да мало “гостује”, док се супруг не врати. Изненада, беба се разболела, па је Драгица малог Мома повела лекару.

- Рекли су ми да је прехлада и да беба, за сваки случај, треба који дан да остане на одељењу. Сећам се, био је завијен у розе ћебе. Плакала сам, али сам морала да послушам лекара. Мома сам обилазила сваки дан, а лекари су ми говорили да је добро и да ће брзо изаћи из болнице. Када сам ујутро 22. октобра дошла да га преузем, на улазу ме је сачекала сестра која ми је хладно рекла: “Ваше дете је умрло”. Пала сам у несвест, дуго плакала, нарицала... Када сам се мало прибрала, тражила сам да ми дају мог Мома да га, како приличи, сахранимо. Рекли су ми да бебе које умру у болници не дају родитељима, да их болница сахрањује. Била сам очајна, а све је постало још сумњивије када су одбили да ми дају било какав папир о смрти детета. Још су ми запретили да ће ме, ако наставим да галамим, стрпати у затвор - прича Драгица.

Очајна и са неизмерним болом, Драгица се враћа у Нови Пазар, где је потом чека још један тежак ударац - оставља је супруг Вукадин, који се помирио са чињеницом да је изгубио сина па се касније жени другом женом.

- Увек ме гризао неки црв сумње, у сан су ми долазиле разне слике, најчешће Момове - каже Драгица. - О новом браку, породици и рађању више нисам ни размишљала, јер ми је увек на памети био - Момо. И када су слике полако почеле да бледе, изненада, испред мог стана у Улици Расима Халиловића у Новом Пазару појавио се онизак и проћелав човек, са шумадијским акцентом, који ми је одмах рекао да је портир у крагујевачкој болници, да је дежурао “кобне” вечери и да је лепо видео човека и жену, у кишним мантилима, како у ситним сатима и уз помоћ једног лекара, износе бебу са розе ћебетом. Рекао ми је да ме је дуго тражио, да зна ко су ти људи и да је дошао да ми све то каже, јер је био нарушеног здравља, па се бојао да ће тајну однети у гроб. Поново сам се онесвестила, а када су ме комшије “повратиле” замолила сам непознатог да ми каже име и презиме, ос-

Није од јуче

тави телефон... Одбио је, нагласивши да и долазак у Нови Пазар може главе да га кошта.

Тек тада Драгица Дробњаковић креће у интезивнију потрагу за дететом, а у међувремену “безимени” портир јој јавља да малишана свакодневно среће у у Крагујевцу. Резултата, међутим, нема, јер је Мому промењено име, а у књигу рођених уписан је под другим датумом.

- Још сам била у дилеми, мада је сумња била све јача – прича, бришући сузе, Драгица Дробњаковић. - Ствари су, срећом, постале јасније две године касније када се испред моје куће зауставила бела “лада” крагујевачке регистрације, из које је изашла жена која ми се представља као - Марија. Након неколико размењених реченица “обара ме с ногу”. Без околишања рекла ми је да зна све о Мому. Срце је задрхтало, али овога пута се нисам онесвестила. Рекла је да је из околине Рожаја и да може да ме повеже са дететом, под условом да јој нешто дам. Поклонила сам јој тадашњих 200 динара и златан прстен који сам скинула са руке, а она ми је обећала да ће се јавити за недељу дана и да ће ме повести да видим сина. Није се јавила, а ја сам, срећом записала број кола, па сам уз помоћ неких људи у крагујевачком СУП-у брзо установила о коме је реч. Испоставило се да се лажно представила, да се не зове Марија и да јој је право име Миланка В., родом из околине Тутина.

Уместо да јој полиција помогне, Драгицу у крагујевачком СУП-у чека нови шок.

- Инспектор, мислим да се презивао Петровић, био је врло љубазан се док није повикао: “Па, Бога му, ово је жена нашег Милана”. Одједном је изашао из канцеларије, а када се након пола сата вратио био је “други човек”, почео је да виче, да ме вређа и уз псовке ме је истерао напоље. Свака даља истрага била је стопирана, а када сам поново дошла запретили су ми “да не причам глупости” и да се “вратим тамо одакле сам дошла”. Брзо сам сложила се коцкице. Милан В. био је инспектор, важан човек у крагујевачком СУП-у. Потиче из Клине на Косову. Марија није могла да роди, па су, уз помоћ неких лекара, а захваљујући утицају и својим поли-

Није од јуче

цијским везама, одлучили да до детета дођу - крађом. Не знам да ли је случајно или намерно избор пао на мог Мома - пита се Драгица.

Ова храбра и упорна жена каже да је годинама, док је Милан В. био “на власти”, морала да ћути, јер су јој стално стизале анонимне претње, па се бојала да ће је можда убити. Где год је закуцала чекали су је Миланови људи, а о Мому је поново гласније почела да се распитује када је “полицајац” отишао у пензију.

- Тек касније сам сазнала зашто је Марија (Миланка В.) дошла у Нови Пазар. Није могла да издржи муку која је притискала, нити да чува тајну коју је носила у души. Дошла је да узме нешто моје, уверена да ће јој бити лакше. Нудила сам јој паре, али она је инсистирала на прстену, који је још код ње - подсећа Драгица.

Драгица Дробњаковић сматра да би МУП и правосуђе, ако би се озбиљније ангажовали, све лако могли да истерају на чистину, јер је већина актера ове замршене и тужне приче још у животу.

- Надлежни би морали нешто да предузму, по службеној дужности. Никакве казне више не би имале ефекта, нити су потребне, ја желим само једно - истину. Чвор би најбрже могао да разреши мој Момо, али он изгледа за то нема снаге. Штета, ако умрем, а већ једном ногом сам “тамо”, за све ће бити касно - поручује Драгица.

Смрт била бржа

НА жалост, Драгица није стигла да загрли свог сина. Мука и болест су узели свој данак. Преминула је 2004. године у Новом Пазару.

Папири покренули сумње

Папири покренули сумње

Скандалозна документација натерала Софијанку и Миодрага Милојевића на сумње

Лекари изигравали душебрижнике

И они су поднели тужбу како би “приволели” надлежне да покрену истрагу о сумњивој смрти беба у породицилиштима. Покушавају да докажу оно што је за многе до сада било недоказиво, уверени да нико не може да им оспори да дођу до праве истине о својој деци, која су наводно умрла у нишком породицилишту.

Софијанка (42) и Миодраг (48) Милојевић, из Мозгова код Алексинца, уверени су да им је мушка беба умрла под мистериозним околностима 1986. године у нишком ГАК-у, а њихове сумње посебно је подгрејала контроверзна документација коју су добили за наводно мртво дете. Као и многим другим сумњичавим родитељима, ни Милојевићима није дозвољено да виде дете, нити да га сахране.

- Изигравали су душебрижнике, па су нашу децу сахрањивали о свом трошку, иако смо инсистирали да ми то урадимо - прича Софијанка Милојевић. - Пре свега због тога, али и многих брљотина са званичном документацијом, сами су подгрејавали наше сумње. Зато сада тражимо да нам одговоре - зашто су изазвали моју сумњу? Да су ми дали све “чисте” папире, да смо видели и сахранили своје дете, сигурно не би имали никавог повода да било шта сада истражујемо.

И ова прича о тужној судбини породице Милојевић почиње, као и многобројне друге, управо у породицилишту. У нишком ГАК-у Софијанка је 22. маја 1986. године у вечерњим сатима на свет донела синчића са оценом девет. Беба је, како каже, заплакала, а срећна мајка је и пољубила своје новорођено чедо.

- Наредног дана ми не доносе бебу у терминима за под-ој, а када питам где ми је дете одговарају “Видећемо, не зна-

Папири покренули сумње

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

мо” - присећа се Софијанка. - Потом ми један доктор саопштава да је дете у инкубатору, не дозвољавају ми да га видим, а пред саму зору тај исти лекар ми саопштава да ми је “беба умрла током ноћи”. Бабица ми је гурнула неке папире да потпишем, а ни мени ни супругу нису дозволили да видимо дете. Претходно су супругу предочили да је дете “поплавило, да не могу ништа да ураде и да чекају да Бог одлучи шта ће бити”.

Софијанка Милојевић већ 16 година, из ноћи у ноћ сања свог сина, а када су почели да воде приватну истрагу о свом детету, за које верују да је живо, затражили су из нишког породилишта извод из протокола порођаја, историју болести, отпусну листу са епикризом и обдукциони налаз. Добијају рогобатни препис отпусне листе, са матичним бројем историје болести 1577, са епикризом “дете мушко ТМ 3.100/49 цм рођено 22. 5. 1986. године”, са напоменом да су

Папири покренули сумње

подаци преписани из породилшког протокола. Ни помена да је дете умрло!

Милојевићи, иначе, већ поседују отпусну листу из 1986. године, али са матичим бројем 03718, са епикризом да је дете рођено, али и умрло 23. маја те године.

- Како може да буде час мртво, час живо? - пита се Миодраг Милојевић. - Када нам је издаван препис отпусне листе, заменик директора нишког ГАК децидирано је констатовао да сви подаци морају да се слажу са истим документом, ако га већ имамо, а у супротном неко мора у затвор до десет година. Ево сада прилике полицији и судству да утврде како је могуће да се отпусне листе воде под два различита матична броја историје болести и како може да на једној пише да је дете мртво, а на другој да је живо.

У својој тужби Милојевићи наводе и да им је захтев за обдукцију и извештај о резултатима потписала иста особа, али без факсимила лекара и било каквог печата, а на тим документима стоји датум 23. новембар 1986. године.

- При изласку из болнице добила сам обдукциони налаз на обрасцу за отпусну листу, са неким умрљаним печатом, без потписа лекара. Ако је веровати свим тим документима, захтев за обдукцију је старији од резултата обдукције читавих шест месеци! Па како онда човек да не сумња? - пита се Софијанка Милојевић.

Шоља кафе

КАДА су тражили документацију, Милојевићима је у нишком ГАК речено да је то угледна установа, у којој се годишње рађа око 4.000 деце и да се многим сумњама блати ово породилиште.

- Рекоше да нам је неко сигурно гледао у шољу кафе, па смо почели да сумњамо у смрт нашег детета! - тврди Миодраг Милојевић.

Папири покренули сумње

Афера крађа беба у Крагујевцу

Беба ни жива, ни мртва

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

АФЕРА крађа беба постала је актуелна и у Крагујевцу, где многе мајке сумњају да су се лекари поиграли са судбином њихових породица и детета рођеног, па напрасно умрлог под мистериозним околностима. Јасна Спасојевић (42), комерцијалиста у “Застави” Крагујевац, 16. маја 1985. године у градском породилишту родила је мушко дете, које је донето на свет царским резом.

Када је Јаснин супруг Милан хтео да види бебу, лекар је речима “млади сте, имаћете још деце” саопштио да је дете умрло због тешких аномалија и да је боље да га не види.

- Мислила сам да сам крива за смрт детета, јер сам до порођаја трпела јаке болове – прича Јасна - Међутим, мој муж је увек сумњао у истинитост лекаревих речи. На сумњу наводи и то што су ме 12 дана у болници стално кљукали средствима за спавање. Не сећам се ничега, била сам као дрогирана. Нисам била у стању да реагујем и затражим од лекара да ми покаже бебу.

А када је кренула лавина сумњи многих родитеља да су им деца по рођењу отета, Јасна је доживела нови шок у крагујевачкој општини када је затражила изводе из матичне књиге рођених.

- Запослени у матичној сужби су се безуспешно трудили да пронађу документ који потврђује рођење мог детета. – прича Јасна Спасојевић. - Такође, није било ниједног папира који доказује да је дете умрло. По општинским књигама, нисам се ни породила. У општини су ми дали и уверења, црно на бело, да мог сина нема ни међу живима, ни међу мртвима. А када сам у болници затражила документацију, речено ми је “То је застарело, ништа не можете да добијете без судског налога!”. За документацију о мом сину траже налог,

Папири покренули сумње

као да сам дошла са улице да тражим папире за било које дете.

Према њеним речима, непотпуна је и документација из болнице коју је већ поседовала. У отпусној листи писало је најпре да је дете рођено живо, а затим је преко те речи прекуцано - мртво.

- Из отпусне листе види се, дакле, да је некеме накнадно пало на памет да беба треба да се прогласи мртвом. Не слажу се ни подаци са отпусне листе и обдукционог налаза, који смо добили уз накнадну интервенцију мог супруга, на коме нема ни факсимила лекара. У првом документу пише да је дете тешко 2.920 грама, а у другом стоји 2.870 - каже Јасна Спасојевић, којој ни до данас нису јасне ове неподударности у документацији.

Породица Спасојевић верује да је лекар који је породило Јасну, а који сада има приватну ординацију у Крагујевцу, можда може да им помогне да после 17 година сазнају праву истину о томе шта се стварно догодило са њиховим тек рођеним сином.

Позив за гласање

КАКАВ ја јавашлук владао са раним папирима у надлежним установама, доказује и случај Миле и Славомира Секулића из Крагујевца. Они су 2002. године добили позив за гласање за своју кћерку Снежану, која је званично "умрла" 14. априла 1984. године!

Strana: 59 Redni broj: 1167 (162726)

О Б А В Е Ш Т Е Н Ј Е

Dana 13. 10. 2002. godine u vremenu od 07:00 do 20:00 časova održaće se ponovljeno glasanje za izbor predsednika Republike Srbije

Glasanje će se obaviti na biračkom mestu broj 68 MZ Stanovo koje se nalazi u MZ STANOVO, Kraljevačkog bataljona 26 - PROSTORJE MESNE ZAJEDNICE

Sekulić Snežana matični broj 2903983725012, ulica Marka Simovića, broj 17 upisana je u izvod iz biračkog spiska.

Napomena: Sa sobom poneti ovo obavještenje i ličnu kartu.

Gradska uprava Grada Kragujevca

Папири покренули сумње

Борба за истину породице Јовић из Крушевца о наводно мртвом детету открила скандалозна сазнања

Ђерка била син

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Према ДНК тесту, узорци ткива приложених са крушевачке патологије не припадају детету Миланке и Милоја Јовића, а да цела ситуација буде још компликованија на Институту за судску медицину је утврђено да делови ткива потичу од више различитих особа

УКОЛИКО би надлежени хтели да разреше бар један случај из афере трговине бебама, могли би то ураде веома брзо на уникатном крушевачком случају. Јер, сумње да им је дете умрло после рођења у Здравственом центру у Крушевцу породицу Јовић је довео до скандалозних сазнања. Диломирани економисти Миланка (47) и Милоје (54) у својој мукотрпној борби да сазнају шта се десило са њиховим дететом после “изненадне” смрти, постали су ретки родитељи који су прихватили и ДНК анализу своје крви са такозваним “калупима” своје “мртве” бебе.

А резултати две такве анализе, урађене на Институту за судску медицину у Београду, Јовићима су тек унеле немир и још више потспешиле њихове сумње да им је дете, које би сада имало 22 године, ипак живо.

Према првом ДНК тесту, урађеног крајем 2002. године, узорци ткива приложених са крушевачке патологије не припадају детету Миланке и Милоја Јовића, а да цела ситуација буде још компликованија на Институту за судску медицину је утврђено да делови ткива потичу од више различитих особа!

Како и зашто?

Одговора на ова питања у Крушевцу, за сада, нема док

Папири покренули сумње

су Јовићи после фрапатног сазнања били шокирани.

- Кривичну пријаву против НН особа, сумњајући да нам је беба проглашена мртвом да би касније била “уступљена” некој другој породици, поднели смо са жељом да коначно сазнамо истину о свом детету, ма каква она била - објашњава Миланка Јовић.

Почетак ове приче датира од 1981. године. У ноћи између суботе и недеље, 26. и 27. априла те године, уочи Ускрса, Миланка Јовић у крушевачком породилишту рађа бебу. Како су јој рекли, на свет је донела здраву девојчицу, са оценом девет, која је и заплакала. Одмах су јој дали име Марија.

Док је срећан отац Милоје увелико чашћавао све редом по Крушевцу због принове, Миланки у понедељак саштавају страховиту вест - беба је умрла. Уз већ стандарно убеђивање лекара да су “млади и да ће имати још деце”, Јовићи прихватају само за трен званичну верзију о смрти своје кћерке. Тело бебе нису видели, нити су могли да га сахране.

Како објашњавају, у тим тешким тренуцима праву збирку су им направили болнички папири. У делодовном протоколу породилишта а касније и у матичним књигама рођених и умрлих написано је да је Миланка родила девојчицу. Међутим, у обдукционом налазу крушевачке патлогије, коју је потписао др Томислав Павићевић, написано је да урађена аутопсија - дечака.

Да конфузија буде још већа побринуо се и дежурни лекар у крушевачком породилишту, који је Јовићима издао потврду о смрти новорођенчета, али без уписаног пола детета!

- Добили смо, црно на бело, доказ да на крушевачкој патологији немају крунски доказ да је наше дете мртво, а наложили су нову ДНК анализу - истиче Милоје. - Први резултати им наводно нису били потпуни, па су радили анализу на основу преосталих 13 узорка ткива. И опет су добијени исти резултати, односно потврђено је да потичу од детата чији нисмо биолошки родитељи.

Папири покренули сумње

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Додуше, Јовићи су се предходно противили новој ДНК анализи.

- Па неће ваљда сада тако у неоглед, када су видели прве налазе, да раде ДНК тестове све док наводно не докажу да ми је дете мртво? - пита се Јовићева. - Нико и не помишља како је нама, када нам је потврђено да се на калупу ткива нашег детета узорци ко зна којих беба и људи? Ако немају доказа да је дете мртво, онда је живо. Али, где су сада налази? Сама помишао да ми је дете, ћерка или син, живо и да му можда сада и треба наша помоћ, као мајку ме излуђује.

Миланка истиче и да је свих ових година неизвености и сумње ипак палила свећу на сваке Задужнице свом званично мртвом детету. Међутим, од пре пар година, када је Србији отворена "беби афера", то више не чини. Уверена је да јој је дете живо.

Папири покренули сумње

MIŠLJENJE

I.-Dobijenim rezultatima DNK analize dostavljenih parafinskih 7» isključuje se mogućnost da su isti uzeti od deteta čiji su biološki roditelji Miloje, odnosno čija je biološka majka Jović Milanka.

II. Analizirani uzorci parafinskih kalupa, potiču od većeg broja uzoraka.

III. Ovakav rezultat ukazuje na propust pri uzimanju, obelodanjanju i/ili transportovanju naznačenih uzoraka.

U Beogradu 31.01.2003. godine

Prilog :Spisi, laboratorijski izveštaj, uzorci i račun

1.

2. E

Просто и лако

- Spreman sam da sarađujem sa Anketnim odborom i da im predочим нашу документацију – каже Милоје Јовић. – Уколико овај одбор нареди, наш случај, који је веома прост, може да се реши експресно. Како сумњамо да нам је дете замењено у породицишту, односно да нам је предато туђе мртво новорођенче, веома лако може да се пронађу десетак деце која су рођена 26. и 27. априла 1981. године и да се ураде ДНК анализе.

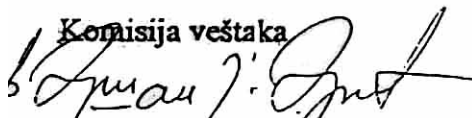
Јовић напомиње да су му у СУП Крушевац предочили фотографије деце рођене у том периоду у крушевачком

h kalupa sa oznakom «81-L-
oditelji Jović Milanka i Jović

različitih osoba.

ežavanju, obradi, rukovanju,

Komisija veštaka

Prof. Dr Dušan J. Dušajić

Doc. Dr Oliver Stojković
genetičar

Папири покренули сумње

породилишту, како би евентуално препознао своје дете. Међутим, како су то већ одрасле особе, Јовићу нису успели да “типичу” своје дете које никада нису ни видели.

-У полицији и крушевачком тужилаштву је итекако постојала спремност да реше наш случај – каже Миливоје. – Постојала је коректна сарадња, али је онда новембра прошле године искрсло упутство Републичког јавног тужилаштва да се све истраге око крађа беба, због застарелости крвичних дела, обуставе.

Фрапантно

ПО наређењу Јосифа Ђорђевића, истражног судије Окружног суда у Крушевцу, Институт за судску медицину у Београду је 29. новембра 2002. године извршио прву ДНК анализу на основу крви и бриса служокоже Миланке и

Милоја Јовића из Крушевца и ткива са “парафинског калупа” њихове умрле бебе.

Калупи и плочице вештаци су обележили редним бројевима од 1 до 8, а била је уписана и ознака органа - плућа, три плочице, бубрег, срце, надбубрег, црево и мозак.

- Добијеним резултатима ДНК анализе достављених парафинских калупа искључује се могућност да су исти узети од детета чији су биолошки родитељи Јовић Миланка и Милоје - закључили су вештаци, професор др Душан Ј. Дуњић и доцент др Оливер Стојковић, са Института за судску медицину у Београду. - Анализирани узорци парафинских калупа потичу од већег броја различитих особа.

Папири покренули сумње

Трауме многих породица

Мртав за - војску!

НАДА Михалков из Борче поново проживљава бол истоветну оној коју је осетила 21. маја 1981. године у београдском ГАК, када је изгубила сина првенца. Хтела је да преузме тело и организује сахрану, али јој то није било дозвољено. Чак јој нису дали ни да га види. Године које су уследиле нису избрисале бол, а када је почело НАТО бомбардовање, поново се уселио немир у несрећну мајку.

У априлу 1999. године на њену адресу стигао је позив из Војног одсека Општине Палилула, на име њеног мртвог сина. На позиву је писало “Михалков Саве син”, пошто детету нису стигли ни име да дају.

- Била сам у шоку. После 18 година отворили су ми стару рану - објаснила је Нада. - Помислила сам да су можда погрешили, па сам повела сина Данијела. Међутим, службеница из Војног одсека ми је разбила све недоумице рекавши “Госпођо, па ви имате још једно дете рођено 1981. године”. Кад сам јој рекла да је дете умрло, побледела је и одговорила “Опростите, онда је грешка” и почела је да плаче. Како је тек мени било?

- Сасвим је логично да се одмах по рођењу дете уписује у књигу рођених, па тек онда у књигу умрлих уколико дође до смрти - објашњава Нада. - Међутим, овде се десило супротно. Моје дете је уписано најпре у књигу умрлих, а тек двадесетак дана касније у књигу рођених. Ни сама не знам зашто.

Нада се у два наврата обрађала Јавном комуналном предузећу за погребне услуге, тражећи информације о томе да ли је њен безимени син под презименом Молдован (Надино девојачко презиме) или Михалков, сахрањен на неком београдском гробљу. Одговор је у оба случаја био негативан. Јавно комунално је сугерисало Нади да се обрати Заводу за

Папири покренули сумње

неонатологију у Београду.

- И од завода сам добила потврду да дете код њих није евидентирано, а сасвим је и логично јер тамо иду недоношчад а моје је имало четири килограма и 300 грама - каже Нада. - Била је то крупна беба. Идемо до краја, по цену живота. Ако икада пронађемо сина нећемо му реметити живот, али му дугујемо истину. Врата ове куће биће му увек отворена. А сви они који имају било какве везе са његовим нестанком, наћи ће се пред лицем правде. Нећу им опростити то што су ми украли дете.

Владислава Тубић породила се 11. децембра 1980. у Вишеградској у Београду и на свет донела девојчицу. На визити су јој саопштили да је дете умрло и пустили је кући после 48 сати. Отпусна листа била је без печата и потписа, датум преправљен.

- У главној архиви болнице успела сам да пронађем историју болести детета - испричала је Владислава на једном

ВОЈНИ ОДСЕК ПАЛИЛУЛА
ОДЕЉАК ЗА ОПШТИНУ ПАЛИЛУЛА
 Инг. бр. 02/11-51
 Београд 07.02. .2003 .године

Вој 31

Команда Војног одсека Палилула Одељак за општину Палилула, на основу члана 161. Закона о општем управном поступку и по захтеву **МАХАЛКОВ, Лазе, НАДЕ**, мајке преминулог **МАХАЛКОВ, Саве, СИНА** издаје,

У В Е Р Е Њ Е

Да се **преминули** **МАХАЛКОВ, Саве, СИН**, рођен 20.05.1981.године у Београду, ЈМБГ 2005981710133, Република Србија, **води у јединственом списку за увођење у војну евиденцију** омадинаца 1981.годишта под редним бројем 538 (петстотридесетосам).

Ово уверење издаје се мајци именованог као доказ у поступку који се води пред 2. општинском суду, те се у друге сврхе не може користити.

НАДЛЕЖНИ СТАРЕШИНА

Папири покренули сумње

од састанака унесрећених родитеља. - Фасцикла је била потпуно нова, у њој неколико анализа крви, од којих је једна рађена после званичне смрти бебе, нема констатације смрти, сем на фасцикли и то дописано руком - без печата. Кад сам то видела, отишла сам у Здравствену инспекцију. Они су закључили да је дете отпуштено из породилишта. У општини ми дају изводе: 24. децембра 1980. заведено је да је дете умрло, а 25. децембра је уписано да је рођено. Матични број је лажан. У СУП су ми дали потврду да под тим бројем не постоји нико, ни жив, ни мртав. Тражим од државе да ми пронађе дете, а како ће га наћи, то је њен проблем.

Мирјана Јевтић се у крушевачкој болници породила 3. септембра 1972. Своје мртво чедо није видела. У протоколу порођаја уписан је датум рођења 3. септембар, датум смрти 4. септембар, а у последњој колони је неко парафом оверио да је дете 6. септембра примило вакцину!

- Податак о вакцини нас је шокирао. Отишао сам до болнице и тражио да видим своју умрлу девојчицу. Речено ми је да се та деца сахрањују по посебном поступку, на тајном месту, у околини болнице - прича отац Момчило.

Папири покренули сумње

Шок за шоком Гордана Ружић из Алексинца

Мртво дете одсељено

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ГОРДАНА Ружић из Алексинца је доживљавала шок за шоком због своје наводно умрле кћеркице, а чак је са супругом Бобаном морала надлежнима да доказује да им је беба, по папирима, умрла у нишком породилишту.

На нишкој ГАК Гордана је 19. августа 1998. године на свет донела живу бебу, која је после пророђаја заплакала. Дете јој је показано, после чега је однето у инкубатор.

- После два дана, тадашња начелница дечјег блока ми је изразила саучешће, саопштивши ми да је дете умрло 19. августа у 23.30 сати, уз образложење “да је можда тако боље, јер деца рођена у септембру месецу ако и остану жива могу да имају велике последице” - прича Гордана. - Потом су ми дали неку инекцију, од које сам се осећала чудно и обамрло. Речено ми је и да је леш бебе послат на обдукцију, а да ћу налазе добити накнадно.

Када је 2002. године избила афера крађа беба, Гордана је покушала да добије званичне папире о свом детету из матичне службе СО Ниш.

- У тим папирима се виде силне нелогичности - тврди Гордана. - Дете се рађа без, а умире са презименом. Када се рађа има држављанство, а нема га када умире а ја на изводу из матичне књиге рођених немам ни матични број, нити држављанство. Чак је написано да моја умрла беба има пребивалиште у Нишу!

А да су је надлежени натерали да буде још једна сумњичава мајка, Гордана аргументује фрапантним примером. Крајем октобра 1998. године од Центра за социјални рад у Алексинцу добија позив да се јави, како би одредила име свом детету. Позив је уследио после дописа матичара из СО Ниш, који је алексиначком центру доставио крштеницу за новорођенче Н. Ружић, како би се “одредило лично име детету”.

Папири покренули сумње

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Ништа мањи шок Гордана је доживела када је у Диспанзеру за здравствену заштиту деце у Алексинцу установила да је њена званично умрла кћеркица уписана - као одсељена!

У картону имунизације, у рубрици подаци о разлозима неимунизација, црно на бело је написано да је беба одсељена и то 22. новембра 1999. године, односно готово више од годину дана од рођења.

- Где је одсељено? - пита се ова Алексинчанка. - Да ли ово може да буде административна грешка? Па зар ти људи, који тако "греше", знају како је мајкама када им и званично потврде, као у мом случају, да ми је дете одсељено са територије Алексинца. И после тога, ником ништа...

ZDRAVSTVENI CENTAR
"ALEKSINAC"
Dispanser za zdrav. zašt. dece
Odsjek vakcinacije
Broj: 9/18-4005
21.11.2002. godine
A l e k s i n a c

BURDEVIĆ GORDANA
Ohridska br.7
18220 Aleksinac

Po zahtevu Burđević Gordane iz Aleksinca ul. Ohridska br.7, da joj se izda potvrda o uvidu u Karton vakcinacija za dete Ružić-žensko rođeno 19.8.1998 godine izjavljujem sledeće:

Detе Ružić, pod rednim brojem -28- rođeno 19.8.1998. godine od majke Gordane /deda po majci- obrivoje/, sa mestom prebivališta majke: Aleksinac ul. Kneza Miloša 125/17, odseljeno je sa teritorije naše opštine što je registrovano u kartonu vakcinacija 22.11.1999 godine kao i da dete nije primilo nijednu vakcinu za koju je bila zadužena ova služba.

Dr Bojan Ilić
spec. pedijatrije

Dr Bojan Ilić
spec. pedijatrije
2000.11.22

Берза отете деце

Берза отете деце

Несрећне родитеље, по правилу, лекари у породилиштима “тешили” на исти начин

“Још сте млади...”

ПРИЧЕ породица које сумњају да су им деца, по рођењу, украдена из породилишта, имају заједничку нит. Беба се роди, углавном га мајка више и не види, нити доји, а када им се саопшти да је беба умрла, родитељима се не дозвољава да га виде. Многи су инсистирали, али су увек пронађени изговори. Није zgodно, говорили су, дете је на обдукцији или је кремирано или сахрањено. Родитељима, скрханим болом за најмилијим, лекари су говорили и “Идите кући, а ми ћемо о нашем трошку, сахранити бебу...”.

По правилу, мајке су тешили речима “Па, добро, не брините се, млади сте, имаћете још деце...”. За тако “умрло” дете се не није давала и отпусна листа, ни умрлица, а тек на упорне захтеве, родитељи после више месеци, па чак и година, добијају резултат обдукције без заводног броја протокола, потписа и са умрљаним печатима из којих се ништа и не види.

Зато су ове породице убеђене да у нашој земљи постоји организовани криминал трговине децом и да постоји устаљени систем, а да је мозак свега, како већина њих тврди, уважени лекарски кадар по многим болницама у Србији. Како кажу, у последње време постоје покушаји да се поједине доказане крађе деце из породилишта оправдају појединачним случајевима.

- Мафија у породилиштима широм Србије је изгледа одузимала бебе најчешће од младих и неискусних родитеља. Обично су прворођене бебе у ојађеним породицама проглашене мртвим.

Како објашњавају сумњичави родитељи, уколико би се родили близанци, за једно од њих лекари су пророковали слаб изглед да преживи, па су га упућивали у друге специјализоване здравствене установе. На крају се дешавало да умре оно што је имало боље изгледе. Мајке су о трагичном ис-

Берза отете деце

ходу обавештаване или преко родбине или телеграмом. Највећи број њих није добио отпусне листе, а као узрок смрти најчешће се наводила упала плућа или мозга.

Када су касније почели да трагају за документима којима би се потврдила смрт деце, наилазили су на све и свашта. Најпре им је било речено да такве податке могу да добију само на захтев суда, потом је таква забрана била скинута, а онда су добијали папире који су их распамећивали. За неку децу је писало да су пуштена из болнице жива, на другом документу обдукција над умрлом новорођенчетом је обављана после месец и више дана, па и година, подаци о родитељима су били нетачни.

- Ствари почињу да се одмотавају када неко од нас крене да прикупља поједина документа. Тек тада се хватамо за главу, јер се ништа ни са чим не слаже. Дете је мртво, али га нема у књигама. Сви случајеви доказују да је стил рада лекара исти - пажљиво одабирање жртве, опхођење према мајци, а и према детету. Све се то одвија на великој организованој дечијој пијаци, тачније берзи. Изложбени простор је болница, изложбена "роба" су бебе, помоћници продаје су медицинске сестре, лекар одељења или начелник, шеф продаје је директор болнице, а пропратни лист или документ о кретању "робе" је потврда о смрти и пријава о рођењу. Један примерак тих папира се налази у болници и надлежној скупштини општине, тачније код матичара. Циљ ових криминалних радњи је тешко докучити, осим да је у питању добро организован криминал, који тек сада долази на видело, после толико изгубљених година.

Приче сумњичавих родитеља су доста сличне. Како веле, најпре се дете удаљује од мајке, која га види само у тренутку порођаја и никад више. Дете се рађа живо и здраво и живи два дана без инкубатора, а потом најкасније за петнаестак дана "умире" под чудним околностима. Мајка не виђа мртво дете, нити јој га дају да га сахрани, не добија умрлицу, или је добија штуро исписану, напрасно се отпушта из болнице и отац не добија телеграм о смрти детета. Тек на захтев родитеља и уз дугомесечну упорност даје им се штуре

Берза отете деце

извештај са патологије, или га уопште не добију... Често нема података о детету ни у матичној књизи умрлих или рођених. Ако их и има, редовно су са грешком. Све то рађа сумњу да је дете живо.

- Када дође време да се дете прогласи мртвим, они то први чине, говорећи родитељима да је тако морало да буде... - тврде ови несрећници. - Када године прођу и ствар измакне контроли, сви се помало успавају, а папири испливају на видело, наступа тренутак страшне истине. Сва се врата затварају и крећу манипулације лекара, општинара, тужилаштва...

Свим родитељима, који су ушли у траг својој “мртвој” деци, циљ да се њиховим синовима и ћеркама и после толико деценија врати идентитет, односно изда лична карта са правим именима и презименима.

- Када и родитељи добију праве изводе из матичних књига рођених за своју децу, све ће бити другачије. Наравно, свесни смо да су та деца толико година била васпитавана од истих оних људи који су били спремни да те бебе отму од мајчине дојке. Зато ћемо имати тешко муку да ту исту децу, нашу децу, преваспитавамо, макар имала и преко 20 година.

Наравно, под условом да деца прихвате да оставе “папирнате” родитеље и почну нови живот са биолошком мајком и оцем. Деци је најтеже, па зато и треба сама да одлуче шта да раде.

Берза отете деце

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Ови родитељи уверавају и да Србији има на стотине особа који не знају да су брат и сестра.

- Да ли ико размишља о размерама родоскрнављења до којих може да дође - питају се они. - Да ли је иком пало на памет да би уз судије, полицајце, који раде на оваквим случајевима, требало да се ангажују психолози, психијатри, социјални радници?

Сценарио

НА основу искуства и сведочења сумњичавих родитеља, "сценарио" по којем су бебе нестајале изгледа, отприлике овако - пријатељ, комшија или рођак "посматрају" погодну породицу и обавештавају своју везу у породицишту о термину порођаја. Кад будућа мајка стигне, тамо је већ смештена жена која ће дете да узме оног часа када га лекари прогласе мртвим. Да би све било покривено документима, медицинско особље мора да има везу у администрацији породицишта и у надлежној матичној служби.

Међутим, унесрећена породица се и даље надгледа и ако почне да "чачка", да поставља незгодна питања, обавештавају се сви у "ланцу завере". Тада се обично "папирни родитељи" који су купили бебе селе у други град, чак и у другу земљу. Документа о беби се губи сваки траг или се дописују и фалсификују подаци...

Берза отете деце

Трговина најгоре врсте

Смрт и пре страшног суда

ОВИХ дана новине, радио и телевизијске станице препуне су вести о родитељима који траже своју децу. Није реч о изгубљеној деци, која су незадовољна кућом, мајком или оцем, кренула у бели свет да у њему нађу неку топлију кућу и више љубави за себе. Није реч ни о деци коју су отели да би од њихових родитеља добили уцену, то је страشان злочин.

Реч је о деци која топлину сопственог дома никада нису упознали. О деци која расту у неким другим домовима, можда, окружена већом пажњом и благостањем коју им такви домови богатих могу да пруже. О деци која никада нису упознала своје природне родитеље, која неке туђе људе, туђе по свему и свачему, називају својим родитељима. Реч је, дакле, о украденој деци, о деци која тек што су прогледала, а постала су предмет трговине најгоре врсте, трговине за коју је мало згражење, осуда, морални и сваки други презир.

Овако је о трговини бебама писало “Православље” половином октобра 2002. године, пар месеци после избијања афере, по многима највеће у Србији после Другог светског рата.

Неки људи, пише “Православље”, имали су све што ово друштво, изградивши материјалне стандарде о том што називају све, али нису имали деце. Онда су, успоставивши правило које важи само за њих, да је све само роба, да се све у њиховом лажном свету може купити, одлучили да купе - дете.

Кад већ немају своје, може било чије. Довољно је наћи неког несавесног медицинског радника који то може и хоће да учини, и они напрасно постану срећни мама и тата. Будућа мама, можда је стављала јастуке на одавно празну утробу да би будући родитељи пред комшилуком имали “доказ”

Берза отете деце

РОЂЕНИ ДА НЕСТАЈУ

Берза отете деце

да дете није пало с неба, нити га је донела рода, ни Деда Мраз за Нову годину. Несавесни лекар добијао би уговорени хонорар, који је, ако је веровати штампи, износио 5.000 марака, дете је мењало број, проглашавано за умрло и завршавало у дому нежељених родитеља.

Неки родитељи би поверовали у причу о смрти свог новорођенчета, а неки су задржали сумњу до данашњих дана. И када је изнета прва јавна сумња о украденом детету, талас је почео да се ваља. Повећа група родитеља, била је примљена и у Влади Републике Србије, били су и у полицији, и свакоме је обећано да ће сваки појединачни случај бити испитан. Друкчије и није могло бити.

Кад не би било, значило би да је цело друштво оболело од страховите бољке од које нема лека. Значило би да је држава, санкционисала перфидију најгоре врсте и да смо као људи, али и нација, зрели за неопозиву смрт и пре Страшног суда. Ако се установи грешка, што је могуће, бар ће се са

Берза отете деце

овог народа спрати тешка љага да је погазио све људске норме и прекршио Божје законе. И то је добит и то огромна. Престаћемо бити подсмех свету. Зар смо то мало били у ових последњих 50 година!

Овим делом, овом трговином, не само да је прекршена осма Божја заповест, која гласи “Не кради”, већ је тиме сахрањена и свака искра човечности у оном који је то недело починио. Тиме није извршена обична крађа, као што је крађа новца, кола, драгоцености или било чега другог. Овим је извршена крађа тела и крви, славе и потомака, имена и презимена, наставка колена и предака. Узето је што није смело да буде узето, отето је и приграбљено не само оно што није никада припадало тој породици и што пред Богом никада и неће припадати тој породици. Покраден је нечији живот, живот који не припада тим трговцима и никада неће припадати.

Човек мора да се запита како ли је тек живети, а знати да то биће које ти људи називају својим дететом, није њихово дете! Како ли је цео живот лагати себе и друге и то дете, а можда ићи у цркву, молити се Богу, славити славу и бити – хришћанин! А ово питање се може упутити и посредницима, медицинским радницима. Тиме је прекршена и десета Божја заповест, која гласи: “Не пожели ништа што је туђе”.

И на крају, зар се нико од тих вајних трговаца није сетио праведног Јова, који “бијаше добар и праведан и бојаше се Бога и уклањаше се од зла. И роди му се седам синова и три кћери”. А једног дана дотрчи слуга и јави Јову да “Вјетар велики дође испреко пустиње и удари у четири угла од куће, те паде на дјецу и погибоше”. Тада уста Јов и раздре плашт свој, и остриже главу, и паде на земљу и поклони се. И рече: “*Го сам изашао из утробе матере своје, го ћу се и вратити онамо. Господ даде, Господ узе; да је благословено име Господње. Уза све то не сагријеши Јов, нити рече безумље за Бога*” (Јов 1, 2, 19-21).

Ако, дакле, Господ није дао, зар није било боље заблагодарити Господу и остати Његов!

Берза отете деце

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Свештеник отац Раша

Чин скрнављења

НЕ УРУЧИВАЊЕ умрлог новорођенчета мајци која га је носила у својој утроби, за православну цркву је чин непојмљивог скрнављења свега што човек по Божјој замисли треба да буде.

- Свако људско биће које је живо дочекало долазак на овај свет има право и на крштење и на достојну сахрану и на гроб у којем ће почивати – предочио је свештеник отац Раша, поводом афере са напрасно умрлим бебама која је пре неколико година потресла Ниш. - Савремено доба условљава порођај у специјализованим установама, породилиштима. Већина особља које помаже женама да децу донесу на свет зна да када је присутан и најмањи ризик који доводи у питање опстанак детета у животу, може да се обави и поступак такозваног “скраћеног” или “клиничког” крштења. Тај обред се обавља над живим дететом и одузима свега неколико секунди.

Међутим, уколико се крштење и поред тога не обави, умрло дете се мора вратити родитељима, пре свега мајци, која га је носила и донела на овај свет.

- Са умрлим новорођенчетом се мора поступати као са преминулим људским бићем, јер је свако новорођено дете човек, а то значи икона Божја - констатовано је отац Раша. - Обдукција се ради уз сагласност мајке, али се и после тога дете даје родитељима да га достојанствено сахране и да знају гроб на којем ће почивати после боравка на овом свету, ма колико кратак боравак био. Не сахранити умрло дете значи оскрнавити све оно што се сматра светим, али и људским на овом свету. Нико нема право и нико не сме то да оспори умрлом људском створењу а ни родитељима. Они који олако пролазе преко права родитеља да своје умрло дете макар и мртво виде и дарују му родитељску љубав, тешко ће се огрешити и од светих и хуманих начела.

Бебе без белега

Бебе без белега

Даница Димитријевић из Београда, после три деценије ушла у траг свом сину

Ако је умро, где је гроб?

Ево, тридесет трећа година ће како се борим са аветима, лоповима, криминалцима, трагам за несталим сином и не прихватам лаж да је он наводно умро, да ја нисам у праву

НИКАДА није посумњала у чињеницу да је 27. јула 1969. године у 14.55 сати донела на свет здраво мушко дете и да је оно после неколико дана украдено! Даница Димитријевић (65), пензионисани економиста из Београда, за разлику од осталих унесрећених родитеља који имају сличну трагичну судбину, ниједног тренутка није престала да тражи своје дете.

- Што досад нисам успела, то само може да иде на душу онима који су тим бесрамним чином хтели да ме упропасте – каже Даница. - Ево, тридесет трећа година ће како се борим са аветима, лоповима, криминалцима, трагам за несталим сином и не прихватам лаж да је он наводно умро, да ја нисам у праву. Ако је умро, где му је онда гроб? А да сам у праву, имам сијасет доказа.

Узимала је Даница адвокате и детективе, али узалуд. Сви су је варали и узимали новац, па је решила да сама тражи сина. Једног дана, 1991. године, испред Машинског факултета приметила је младића који је ишао у сусрет. Нешто је проговорио док је пролазио поред ње, а Даница се оне-свестила... Младић је био слика и прилика његовог оца, Даничине велике љубави, који је био корпулентан, са девијацијом у носу па је имао специфичан глас. Одмах је Даница отрчала код декана Машинског факултета и тражила слике

Бебе без белега

уписаних студената из 1988. године. Предочила је декану своје сумње, а он јој је лаконски одговорио да је она себи-чна мајка. Није ни помислила да прекине потрагу...

Даница се пре 33 године заљубила у једног човека и затруднела. Као девојка, у болници “Др Драгиша Мишовић” у Београду родила је синчића тешког два килограма и дугог 49 цм. Три дана после рођења видела је кроз прозор да бабица у дворишту предаје њено дете некоме у комбију, а тек касније јој је објашњено да је дете пребачено у Центар за недоношчад у Улици краља Милутина.

- Од 6. до 8. августа сам била кљукана лековима и спавала сам непрекидно. Када сам се пробудила, дошла ми је сестра и на силу сам, на свој захтев, изашла. Сестри су у међувремену показали кобајаги моје дете, али су јој подвалили. Замислите лопове, показали јој неко жуто, дуго свега тридесет сантиметара. Отишле смо право у Центар за недоношчад, да видим и преузmem дете. А тамо ми, онако лаконски, неки доктор каже да је дете умрло. Сестра ме затим одводи кући, и ту ми комшиница каже да је примила телеграм из болнице у коме пише: “Ваше дете је умрло 6. августа 1969. године у 13 часова. Ми ћемо га сахранити о нашем трошку”.

Наредног дана Даница је отишла до болнице и тражила да види дете – мртво или живо, али сви су бежали од ње. Наредних шест месеци је, од јутра до мрака, седела и стајала испред болнице.

- Нисам хтела да одем, само сам понављала да ми врате дете. Клела их, псовала, сви су скривали погледе. Нису могли да ме макну с прага, па су ме чак и шутирали, како је ко стигао – уз плач се присећа Даница. - Потом ме је фирма послала на градилиште у Замбији, где сам провела годину и по.

Даница Димитријевић је 1994. године београдском Окружном јавном тужилаштву поднела тужбу у којој је навела да се деца од два килограма тежине по рођењу не шаљу у болницу за недоношчад, да дете није уписано у књиге рођених, већ само у књиге умрлих... А тадашњи заменик ок-

Бебе без белега

ружног јавног ту-
жица Милорад Тр-
нанић готово ек-
спресно јој одго-
вара у неколико
редова да је насту-
пила баш апсолут-
на застарелост за
кривично гоњење
и да нема основа
за то.

- Моје дете су
накнадно, 1993. го-
дине, уписали у
матичне књиге
рођених, да зата-
шкају траг - каже
Даница. - Бранко
Стефановић, шеф
матичног одеље-
ња у општини Са-
вски венац, рекао
ми је у очи да је у
питању криминал.
А Видосав Јовано-
вић, заменик ди-
ректора тадашњег
Завода за превре-
мено рођену децу,
и пре девет година
рекао ми је као и
недавно да сам мо-
гла да видим дете

да сам хтела, седам дана је рок, а имам живе сведоке како су
ме избацивали са улаза болнице, не дајући ми да крочим
унутра. А када сам им тражила историју болести, они су ми
дали потврду да ми је дете умрло. У болници ми уместо

Бебе без белега

тражних папира дају потврду да је документација уништена, али и да није, само је дају на увид на основу судског налога. Као да је то војна тајна. Све су то смислили како би сакрили свој криминал.

Даница је, у међувремену, успела да уђе у траг жени за коју је убеђена да јој је украла сина Милана. Сазнала је њену адресу, а покушала је безуспешно да контактира Милана. Све до једне новембарске ноћи 2002. године, када је зазвонио телефон у њеном стану.

- Кад сам чула глас с друге стране, помислила сам да ме зове бивши муж - потврдила је Даница. - Неколико пута сам му спустила слушалицу, али био је упоран. Рекао је “Ја нисам твој син, немој више да узнемираваш ни мене ни моје родитеље!” Плакала сам у неверици. Помислила сам, да бих се утешила, да му је можда неко припретио.

Након пет месеци, 10. марта 2003. године, поподне поново је зазвонио телефон, а млађи мушки глас с друге стране жице представио се као Милан.

- Знала сам да то није он, јер му познајем глас - предпочила је Даница. - Почео је да прети, виче “Поломићу ти руке и ноге, пререзати гркљан“. Звао је и моје рођаке и њима је претио. Иако то није био мој син Милан, ипак сам отишла у полицију и написала пријаву против Милана, не би ли га тако приволела да се бар у полицији суочи са мном. Да га питам, ако већ жели да ме убије: “Зашто, сине, зар своју праву мајку?“.

Скандал у суду

ДАНИЦА је, у жељи да докаже мајчинство, покренула судски поступак доказивања сродства путем ДНК анализе. И сам Милан је прихватио ДНК анализу како би се, како је рекао, најзад решила мистерија и смирила његова породица. Други општински суд у Београду је одлучио да генетичар из Института за судску медицину уради анализу. Милан је одложио анализу због пословног пута, а 30. јуна 2004. године Даница и Милан су позвани да дефинитивно ураде ДНК.

Бебе без белега

Међутим, тада се одиграо скандал. У канцеларију истражног судије појавио се потпуно други човек, с Милановом личном картом!

- Занемела сам и рекла да то није мој син, и да не желим да радим анализу с неким ко није моје крви – објаснила је Даница. - Све је то било смишљено. Умешани су и полиција и судство, то је њихово масло.

Овај нескавикашњи догађај потврдио је на седници Анкетног одбора о несталим бебама и др Оливер Стојковић, руководилац ДНК лабораторије Института за судску медицину, који је требало да изврши планирану анализу.

Нису јабуке и крушке

- Како мајчинство може да застари? – огорчено пита Даница. - Закони оскудевају у детаљима који би требало да заштите породиље и родитеље од корумпираних злочинаца. Ни у једној институцији не постоји документ да је моје дете било болесно, нити да је умрло! Рођење мог детета искључиво је књижено телефонским налозима успаничених учесника у овом организованом криминалу! Финале свега је да моје рођено дете рађа нека друга жена, под другим именом. Има ли правде? Више од три деценије тражим свог сина и долазим у ситуацију да ме државне институције не штите, већ се крију од мене! Да ли правда постоји због саме себе, или због народа? Срамота! Не ради се о јабукама и крушкама. Ради се о детету. Од крви и мяса. Судови, полиција, влада и министарства својом арогантношћу и неажурношћу бране лаж од истине. Нека им је на част!

Бебе без белега

Јовица и Љиљана Вучковић из Београда тврде да су у околини Алексинца пронашли своје нестало дете

Преко шифре до сина

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

СВОМ безименом сину никад нису палили свећу, а ни сами нису знали зашто су то чинили. Ваљда нам је неки унтрашњи осећај говорио да тако треба. Да је њихов син можда жив, никада нису гласно изговорили, ни насамо, а камоли пред својом децом.

Јовица и Љиљана Вучковић из Београда, који спадају у уцвелене родитеље, који без оклевања траже сваки трачак наде да ће можда наћи своју давно изгубљену децу, за коју сумњају да су после рођења украдена из породилишта, тврде да су пре две године кончано пронашли свог сина.

- Многи ће питати шта смо чекали 11 година, па смо тек 2002. године покренули питање наше наводно умрле деце - каже Јовица Вучковић. - Па, нисмо били свесни шта нам се догодило, нити смо могли да поверујемо да нам је неко прогласио дете мртвим да би га касније препродао. После силних, сличних прича, чврсто верујемо да су деца крадена из породилишта.

Јовичина супруга Љиљана 1988. године родила је сина Вукашина. После три године, поново је у другом стању, а 27. августа 1991. године одлази на одржавање трудноће у ГАК у Вишеградској улици у Београду.

Када је 15. октобра осетила болове, буквално је сама отишла до бокса за пораћање и све је протекло у реду. Родила је мушко дете које је заплакало, а потом јој је речено да дете мора мало у инкубатор. Међутим, убрзо јој је саопштено да "не брине, још је млада и да јој је дете умрло". Наводно су му испуцали капилари.

- Дошао сам тек сутрадан у болницу, не знајући шта се дешава, јер нисам добио никакво обавештење. Тек после три

Бебе без белега

сата успео сам до одем до одељења где је лежала Љиља, коју сам затекао уцвељену - прича Јовица Вучковић. - После неколико дана дошли смо к себи и затражили обдукциони налаз, али нам је саопштено да аутосија није завршена. Били смо упорни да би на крају добили тај документ, али на извештају, међутим, нема ни једног печата.

Вучковићи после велике трауме одлучују да анализом своје крви утврде да ли постоји неки генетски проблем, који је проузроковао смрт детета. Међутим, на Институту за испитивање крви једна докторица им је рекла да је све у реду са њима, да је порођај био нормалан и да су за фаталан исход криви доктори. Љиљана 1993. године рађа сина Николу а четири године касније и кћерку Јелену.

- Сина сам пронашао 2002. године путем папира, преко шифара - тврди Јовица. - Живи у једном селу у околини Алексинца, а први пут смо се случајно срели. На раскрсници. Возио је бицикл, никада нећу заборавити тај поглед. Осетилио се веза између нас. Гледали смо се. Онда је отишао.

Вучковић каже да је потом послао писмо папирнатим родитељима његовог сина. Мислио је да су они обманути, да их је једноставно неко преварио.

- Знам да је проблем велик и тежак, али, такође, сигу-

Бебе без белега

ран сам и решив - написано је у писму. - Знам да знате да је дете које се налази код вас наше, па бих Вас замолио као човек и отац да, ако га стварно волите и поштујете, а верујем да је тако, заједничким снагама успемо да успоставимо контакт и без присуства трећих лица (СУП-а и правосуђа) нађемо најбоље решење за њега, вас као и нас. Мада је у овој ситуацији најбитније дете... Он мора да сазна да има браћу и сестру, а то ће се десити кад-тад па би било боље да то буде уз вашу и нашу помоћ него од неког трећег. Морате да схватите, и то што пре, да вам пружам руку сарадње што би ретко ко учинио да је на мом месту. Можда се питате како смо сазнали да је дете код Вас? Путем документације а и особе која је била посредник око давања детета, како моје тако и друге деце.

Дан после тога, баш у тренутку када је репортажу о Вучковићима снимала екипа мађарске телевизије, у њиховом стану у Београду је zazвонио телефон. Јавио се папиратни отац и рекао Јовици “Пријатељу, брате, не знам како да те зovem, хајде да се договоримо. Можеш ли да дођеш код мене што пре?”

Јовица му је одговорио да због обавеза не може да дође за неколико дана, па је позвао “оца” свог детета да дође у Београд, али је овај инсистирао на сусрету у свом селу. Када су се поново чули, тај човек је био уздржанији, вероватно, како тврди Вучковић, под утицајем лекара који су му омогућили усвајање детета.

Докази

– Ако имаш доказе, води га, поручио ми је тај човек из околине Алексинца - прича Јовица Вучковић. - Његова супруга је у телефонском разговору тврдила је да су дете усвојили у Звечанској, да га је родила студенткиња која није смела да каже родитељима за трудноћу. Када сам, по договору, отишао до њихове куће да се видимо, они су “ескивирали”. После свега, не желе да чују за нас.

Бебе без белега

Новосађанка Верица Јеремић-Благојевић поставила сајт за потрагу за наводно умрлим бебама

Кћерки пронашла сестру

У Темишвару, на улазу у гробље, постоји велики споменик посвећен брату и сестри близанцима раздвојеним на рођењу, који нису знали једно за друго. Срели су се и заљубили чак у Паризу, да би на венчању сазнали да су брат и сестра

РОДИТЕЉИ, који сумњају да су им бебе по рођењу наводно умрле, на све могуће начине покушавају да сазнају праву истину, ма колико она била болна, о својој деци. Верица Јеремић-Благојевић из Новог Сада поставила је на Интернету јединствен сајт за потрагу за наводно умрлим бебама.

Како се наводи на сајту, Верица и остали сумњичави родитељи желе да искористе све могућности савремених комуникација, како би евентуално нашли своју децу. Овај сајт има за циљ да помогне потпуно поузданом проналажењу украдених беба из породицишта широм света, а посебно Србије.

Верица Јеремић-Благојевић је на сајту поставила свој генетски код у нади да ће ћерка коју је пронашла, после ДНК анализе, на сигуран начин моћи да установи да јој је управо ова Новосађанка права, биолошка мајка. Позвала је и остале родитеље, који сумњају да им је дете украдено, да доставе своје податке и свој генетски код, који ће потом бити постављени на сајт.

Ова мајка је уверена да јој је дете живо, иако су јој лекари неколико дана после порођаја 1980. године рекли да је једна од двојајчаних близнакиња које је родила, умрла. На сајту наводи да породици није било дозвољено да сахрани де-

Бебе без белега

те.

- Првог дана су ми обе донели на подој - објашњава Верица Јеремић, која осим млађе близнакиње има још старијег сина и кћерку, коју је родила годину дана после немилог догађаја у породилишту. - Сутрадан су ми саопштили да је старија и крупнија девојчица, наводно, пала у кому, а већ наредног да је умрла. Занимљиво је да у листи за новорођенче пише да је "умрла", док се у матичној књизи рођених води као жива. На обдукцију је упућена месец дана касније, поплава је однела историју обдукције, а пацови појели калуп са лесним материјалом. Нема умрлице, води се као жива у матичним књигама, а пријава из породилишта је исправљена.

Оснивач сајта за потрагу за бебама несталим у породилишту пре пар месеци је, како тврди, пронашла кћерку за којом трага управо преко Интернета. Ова Новосађанка констатује и да је вероватно велики број деце које траже, на жалост мртво, али и да је неодговорност и алкавост на коју су наишли после сазнања о продаји беба, запањујућа и покреће наду да ће да пронађу своја чеда.

- Гонити кривце готово је бесмислено и то нам није циљ - наводи Верица на свом сајту. - Молимо и све оне које је новац завео на странпутицу, па су било како учествовали у овом злочину, да бар анонимно дојаве родитељима ако знају где су им деца, или деци ко су им заправо родитељи. Никад није касно да се човек искрено покаје и тако скине проклетство, које ће у противном пратити његова будућа поколења.

Верица преко Интернета моли и све људе људе који су са највише љубави и одрицања подизали усвојену децу да им помогну да пронађу своје биолошке родитеље, без имало страха да ће их изгубити. Чак напротив, како наводи, тако ће још више да учврсте везу са њима, дајући им оно што надасве желе да знају – истину.

- Лично познајем породицу са троје ретардиране деце, где се на крају испоставило да су полубрат и полусестра из тајне љубавне везе - предочава Верица. - У Темишвару, на улазу у гробље, постоји велики споменик посвећен брату и

Бебе без белега

сестри близанцима раздвојеним на рођењу, који нису знали једно за друго. Срели су се и заљубили чак у Паризу, да би на венчању сазнали да су брат и сестра. Обоје су се убили опомињући свет, па и вас који било шта знате, а тајите.

Ћерка да буде снаја

ВЕРИЦА предлаже и да законом буде прописано да све личне исправе садрже генетски профил (анализу крви, пљувачке и косе). Како каже, само тако може да се да избегне масовна наказност нације.

- Да сам ово прећутала могло је, на пример, да се деси да ми рођена ћерка постане снаја - упозорава Верица Јермић-Благојевић.

Бебе без белега

Оперска певачица Радмила Смиљанић
и после три деценије сумња да јој је
ћерка после порођаја умрла

Мајка има право на ковчег и гроб на који ће отићи

РОЂЕНИ ДА НЕСТАЈУ

НА списку оних који су спремни да дођу до истине о својим мезимцима је и оперска певачица Радмила Смиљанић, сопран и првакиња београдске опере, која је после серије новинских чланака о мистериозним смртима беба у породилиштима, јавно изразила и своје сумње да јој је пре више од три деценије године девојчица умрла по рођењу.

Примадона је још 2002. године, после првих текстова о прекраћи беба, јавно прозвала надлежне констатацијом да је и сама чињеница и свест да је лекар способан да прода бебу довољна да неко у овој земљи стави прст на чело, уз став да свако дете, ако је заплакало и живо рођено, има право на сахрану.

- Да ли се ико икада запитао шта се дешава са тим бебама? Да ли их спале, баце у креч, неке продају за прасе и двеста - триста евра, а родитељима замажу очи. Ако је мајка дала лекару део своје утробе, ред је да дете, па и мртво, добије назад. Да има право на ковчег и гроб на који ће отићи! Без обзира колико је то болно - истакла је и примадона Радмила Смиљанић. - И ко зна у колико је случајева мајкама речено да су деца мртва, а она жива, здрава и продата негде. Неко је дужан да каже где су толике дијагнозе и резултати обдукције. Кад породице буду имале право да сахране своје умрле бебе, онда неће бити препродаја и јавашлука који дебели коштају целе породице. Мајка ће тада бити начисто.

Иако се очекивало да ће, попут многих сумњичавих

Бебе без белега

мајки, кренути у потрагу за до сада непостојећом документацијом, ових дана Радмила Смиљанић признаје да није имала храбрости за тако нешто.

- Пре свега сам разочарана. Новине су увелико писале о крађама беба, а нико се, баш нико није оглашавао! - каже првакиња београдске опере. - Постављено је јавно толико питања, толико доктора је прозвано, а сви ћуте. Када сам читала све те текстове пукла сам и посумњала да се и мени, ако и многих другим породицама слично десило. Постала сам и скептична, али без обзира на све, за десетак дана најзад крећем са прибављањем документације. Јер, све је лепше и лакше него неизвесност и ћутање лекара.

Радмила је, иначе, једна од оних мајки која се деценијама пита шта се заправо десило са њеним дететом. А онда је, како сам тврди, "пукла" пре пар месеци и јавно проговорила о сумњи да је ћерка коју је родила пре 33 године, за коју је речено да је напрасно умрла у првом дану живота, можда негде ипак жива. А то њој већ деценијама не да миран сан.

Смиљанићева је остала у другом стању са 30 година, у зениту своје каријере. У то време већ је певала у Бечкој опери и имала девет улога првог сопранског фаха, што је за оперску певачицу било много, а добро се знало да такав посао не трпи много предаха, а камоли ли паузу због трудноће и рађање бебе.

- Ипак, желела сам ту бебу. Све друго подредила сам трудноћи која је била нормална и без икаквих проблема. Била сам спремна да ме право са сцене с вештачким трепавицама и сценском гардеробом однесу у породилиште - прича Радмила Смиљанић. - На дан католичког Божића 1969. отишла сам у породилиште "Народни фронт" где ме је лично породило тадашњи управник клинике доктор Драгомир Младеновић. Њему сам безгранично веровала. Требало је да служи на част што сам у најбољим рукама, јер је у то време био и председник Удружења лекара. Порођај је протекао како једна жена пожелети може. Откуцаји срца бебе указивали су да је на путу новорођенче за чисту десетку. После порођаја, по професионалној деформацији сам ослушкивала и

Бебе без белега

када сам чула силовит плач детета и питала “чија је онако грлата беба”. Плакала је колико је грло носи. Гласно, да су доктори правили анегдоте како се родила још једна оперска дива. Лепа и румена, моја тек рођена девојчица била је манифестација снаге и здравог детета. Све је било фантастично док се са тек рођеним дететом нисам разишла у порођајном боксу.

Сутрадан се оперска дива спремила за први сусрет са дететом а како каже, можда је чак уметнички предимензио-

нирала то ишчкивање.

- Тај осећај нисам могла поредити ни са тренутком кад су рефлектор забљештали, а ја прошла кроз велика врата и нашла се у главној улози на даскама Бечке опере, као Јаначекова Јануха - истиче Радмила. - Међутим, очекивани развој ситуације тада добија сасвим другачији ток. За несрећу, била сам смештена сама у соби. Упркос великом нестрпљењу, узалуд сам чекала да ми донесу бебу на подој. Сестре и лекари сви су некако ишли мимо моје собе. Питала сам за дете, а сестра ми је нешто немумшто и неодређено промрљала. Још ништа не сумњајући чекала сам педијатра ког

Бебе без белега

су ми најавили. Он ме је нешто испитивао од Кулина бана па све изокола, те о болестима, те генима иако у породици никаквих болести није било. Рекли су само да беби није добро и да је у инкубатору без икаквих даљих објашњења.

Смиљанићева је потом пошла да тражи своју бебу кроз болницу. Обилазила је четири спрата тамо амо, горе-доле, а успут се онесвестила.

- Прво чега се сећам је буђење у болничкој соби. Дали су ми после неке седативе, а онако омамљена кроз измаглицу чула сам реченицу да јој је све лошије - присећа се Смиљанићева. - Касније ми опет дали неке лекове. Једва сам разабрала нечији глас да је “све готово, а беба мртва”. На отпусној листи, без дијагнозе дечије смрти пише просто “беба је умрла”. Поред инсистирања да се уради обдукција и утврди узрок смрти сем слегања раменима и обећања да ћу у најкраћем могућем року добити црно на бело, ни до данас ми није стигао никакав резултат.

А мајка као мајка, која је изгубила своју бебу, никада није престајала да сумња. Понекад, у току дугих ноћи, када навру тужна сећања, Радмила није могла да се не пита – а шта ако је моја ћерка жива? Где је сада, како је васпитавана...?

Чуда су ретка

- Свесна сам да себи сада не могу да помогнем, јер се чуда веома ретко дешавају - каже Смиљанићева. - Дете сасвим сигурно, после толико година, и да је живо не могу да вратим. Боли ме сада неоглашавање оних која морају да нам кажу истину. Међутим, и даље остаје њихове ћутање и мајчине недоказане сумње.

Бебе без белега

Нишлијка Грана Штефан једна је од многобројних мајки која не верује у званичну верзију смрти своје бебе

Моје дете, туђи син

Никада се није помирила са тврдњама лекара. Када је одлазила у цркву, никада за свог сина није палила свећу као за мртву особу. Неутешно мајчино срце је говорило да је њен син жив и здрав, али код друге породице

Од овакве приче човека заболи глава. Дође му и да заплаче. Прича мајка своју потресну причу и тврди да ће правда доћи по своје.

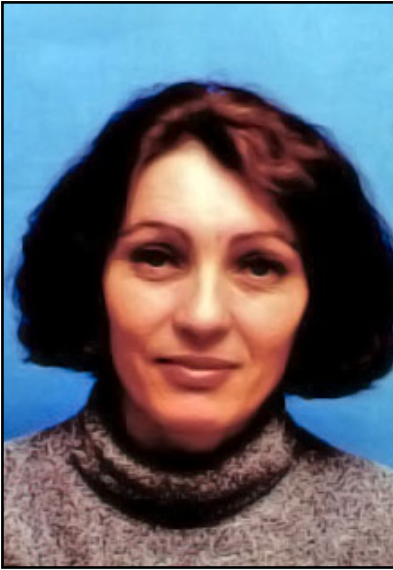
Грана Штефан (43), једна од многобројних мајки која не верује у званичну верзију смрти својих беба, тврди да је пронашла дечака за кога сматра да је њен син, који је пре 15 година наводно умро по рођењу у нишком породилишту. Већ четири године кришом осматра дечака у Нишу, за кога каже да личи као “јаје јајету” својој близнакињи, њеној кћерки Марији.

- Срце ми каже да му приђем, али разум преовладава. Гледам га, устежем се, душа боли, плачем, али не смем да му приђем. А гледам своје дете – каже Грана.

Несрећна мајка не само да сумња већ је и поднела приватну тужбу против болничког особља Гинеколошко-акушерске клинике у Нишу, тражећи од полиције и правосуђа да коначно започну истрагу о свему што јој се догодило 1987. године.

Ова прича о тешкој животној судбини почиње маја 1987. године, када се трудна Грана Штефан радовала својим будућим бебама близанцима. И 11. маја се породила у породилишту у Нишу. На свет је донела девојчицу и дечака, једнојајчане близанце. Грану је породило лекар Палестинац, звао се Валид Масад, а бебе су биле добро, обе су заплакале.

Бебе без белега

- Трудноћа нормална, као и порођај. Децу односе у беби блок и смештају их у инкубатор – прича Грана. - Доктор, који их је прегледао тврди да је са децом све у реду. Наредног дана, око десет сати, у моју собу долази доктор, гледа моју листу и саопштава ми да је мушка беба мртва. Дају ми неке инекције, успављујем се, а када сам после тога тражила да видим тело синчића речено ми је да је већ послато на обдукцију. После 40 дана, незадовољна лекарским третманом, напуштам породилиште

сумњајући у истинитост тврдњи медицинског особља да је моје дете умрло.

Пролазиле су, потом, дуге и тешке године. Грана се никада није помирила са тврдњама лекара. Када је одлазила у цркву, никада за свог сина није палила свећу као за мртву особу. Неутешно мајчино срце је говорило да је њен син жив и здрав, али код друге породице.

Наравно, нису само осећаји преовладали над разумом. Сплет разних околности и ситуација још више је увећавао Гранине сумње. Неких шест месеци од порођаја, док је у њеном насељу шетала своју женску бебу, случајно се срела са лекаром који је породιο.

- Ја сам вас породιο, да ли ме се сећате, питао ме је. Како да га се не сећам - каже Грана. - А затим је питао где ми је друго дете? Када сам му одговорила да је мушки близанац умро, доктор је прво занемео, а затим рекао да је то немогуће! Уз констатацију да он сигурно зна да је дете живо, обећао ми је да ће целу ситуацију да испита. Знам да је “копао” и када је дошао близу краја, откривен је, а одмах после тога морао је да се врати у своју земљу. Из породи-

Бебе без белега

лишта је добио такву писмену препоруку да је морао одмах да напусти и Ниш и Југославију.

Коинциденција или први конкретни траг детету које је наводно умрло у породилишту? Грана ретко да је могла да спава мирно. Сваке ноћи је сањала свог синчића. А после сусрета са лекаром који је породιο, доживела је још један шок.

Одвела је своју шестомесечну девојчицу у нишки Дом здравља, на обавезно снимање кукова, и била је дочекана питањем др Момчиловића “Жено, зашто сте поново донели свог сина, па јуче сте били!?”

- Објаснила сам да је то моја кћеркица, чак сам је и расповила, али је доктор био убеђен да је предходног дана видео исто дете, али мушко - прича Грана. - Обећао ми је да поново навратим, а после две недеље само ми је рекао да “не зна ништа о том случају!”. Претпостављам да је забуну изазвао брат близанац моје Марије, кога је неко други донео на преглед дан раније.

Пратила је потом Грана Штефан велику аферу са сумњивим умирањем беба у нишком породилишту 1997. године, а затим и ову последњу, иницирану после тврдње поро-

Бебе без белега

дице Манојловић из Сокобање да су пронашли девојку за коју сматрају да им је кћерка Николета, наводно умрла по рођењу пре 23 године.

Потом је кренула у потрагу за папирима свог наводно мртвог сина. Сматрајући да као мајка има право да добије комплетну документацију о свом сину, Грана се обрела у нишком породилишту, али јој је речено да не могу да јој дају папире, јер је прошло доста времена, као и да толико дуго не чувају архиву. Упутили су је и на писарницу Клиничког центра, али нису хтели да јој приме захтев.

Зато се упутила до Историјског архива у Нишу, где је издата потврда, црно на бело, да Гинеколошко-акушерска клиника располаже архивом медицинске документације од 1954. до 1996. године!

- Поново одлазим у породилиште, а начелница децјег блока ме пита какав је то мој захтев, који је идентичан са другим, који су се тих дана подносили други сумњичави родитељи - каже Грана. - Изнервирана, почела сам да плачем, онда је позвана нека сестра из картотеке коју су питали да ли имају документацију из 1987. године. Она, збуњена, констатовала је да је као била поплава, па мора тек да провери. Са том сестром одлазим до пријавнице, где ми показује неку свеску и констатује "а ево, 1987. године, дођите за неки дан...". Наравно, поново одлазим, а начелница ми показује три документа, од којих два нисам добро видела. Питала ме је да ли је на једном мој потпис, али када сам одговорила негативно, брецнула се и рекла да мора да оде до правне службе, а потом ми је поручено да папире не могу да добијем, јер је сестра из картотеке на одмору. Затражила сам да ми документацију пошаљу поштом, али и упозорила да добро поразмисле шта ће написати, јер ја имам живот сина као доказ!

Грана очекује и да ће истрага по њеној пријави дати ускоро прве резултате. Мораће да сачека потезе државе, верујући да ће надлежни најзад да схвате да многобројне мајке не сумњиче напамет, нити их неко наговара да крену у истрагу о својој деци, баш као што су покушали да је убеди у нишком

Бебе без белега

породилишту, питањем “а ко стоји иза вас?”.

- Имамо право да сазнамо истину о свом детету и то нико не може да ми оспори. Није нам намера да блатимо здравствене установе, као што нам пребацују - констатује Грана. - А ћерка Марија једва чека да званично упозна брата близанца и да, како каже, испуни празнину коју годинама осећа за њим.

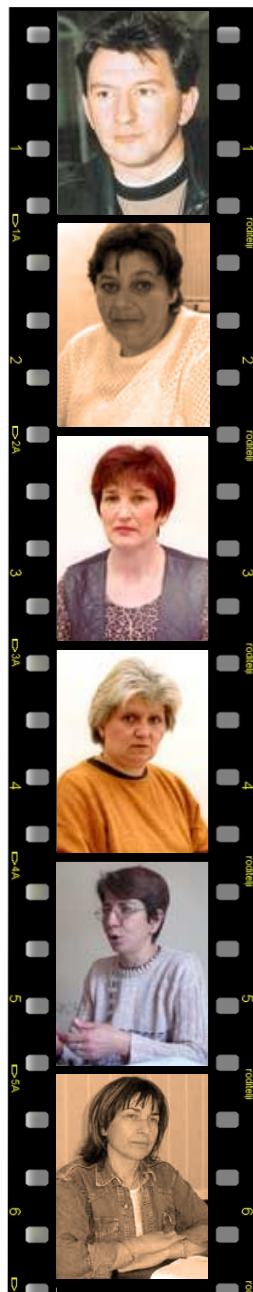
Траг на папиру

ГРАНА Штефан тврди да зна код којих се родитеља налази дечак, за кога она сматра да је њен “умрли син”. Први пут га је видела 1998. године у Нишу.

Име жене која је сада “мајка” њеном сину добила је на волшебан начин. У рукама је имала папир са именом и презименом те особе, који је добила од једне жене... О другим детаљима, Грана, за сада не може да прича.

Обдукција

У својој приватној тужби Грана Штефан наводи да је обдукциони налаз добила годину дана после порођаја, са датумом 23. јун 1987. година, без потписа обдуцента и његовог факсимила, без печата. Овај чудновати папир Грана је, како тврди, добила од истог лекара који је њену децу прегледао у порођајној сали.

Бебе без белега

Брачни пар Цавнић из Лесковца сумња да је њихов син жртве “беби мафије”

Украдено дете КОД КОМШИЈА

Мој отац је дошао са причом да је Ненада на улици заменио са неким дечаком умотаним шалом. На послу ме је једном приликом укорила колегиница што јој нисам рекла да имам два сина. Испоставило се касније да је случајно упознала нашег Немању - каже Мариола Цавнић

МАРИОЛА и Горан Цавнић из Лесковца тврде да је Немања, њихов син по рођењу проглашен мртвим да би се дао другој породици. Оно што ову причу разликује од других је уверење Цавнића да су њиховог сина усвојиле комшије удаљене од њихове куће, на регионалном путу за Бојник у Јабланичкој улици 1, само петсто метара.

Цавнићи су, после прикупљања документације, крајем прошле године Општинском јавном тужилаштву у Лесковцу поднели кривичну пријаву против лекара, педијатра и службеника општинске управе који су, како тврде, извршили “фалсификовање службене и личне документације”. Поред спорне и непотпуне документације родитељску сумњу “храни” и чињеница да нису успели ни да сахране бебе, иако је ова у случају Цавнића живела 15 дана и чак добила име.

Мариола је 28. новембра 1992. године родила живо мушко дете, при крају осмог месеца трудноће. Због наводне мале килаже смештено је у инкубатор. Првих пет дана са бебом је било све у реду, док је Мариоли једино била сумњива бебина килажа.

- Била сам другороткиња са искуством. Пред собом сам имала весело дете са нормалном килажом, дужим него мој први син. Изненада ми је саопштено да се разболело од неке цревне болести и да је, наводно, узрочник епидемије

Бебе без белега

нека жена из Босне, која је раније изашла из породилишта. Одбили су наш захтев да бебу лечимо ван Лесковца. Наредних дана наилазила сам на затворена врата. Два пута сам искористила непажњу и ушуњала се у собу где су били смештени инкубатори. Моје дете је било у одличном стању. Била сам збуњена - прича Мариола, мајка Јулије (8) и Ненада (14). - Други пут сам затекла призор који ме је унепокојио. На столу су, наиме, нетакнуте стајале чиније са млеком које смо по савету лекара измузле из наших недара, а у непосредној близини једна од сестара растварала је млеко у праху. То ми је заиста било сумњиво али мислила сам да можда тако треба да буде. Већ следећег дана позвала ме једна сестра да видим дете пре него што умре. Уместо моју, угледала сам слабасну бебу, ни налик мојој. Призор је био језив и једино се сећам да сам крикнула и завапила шта су учинили са мојим сином. Годинама сам била у депресији. Прошли смо кроз пакао.

Ова Лесковчанка предочава да се у њој родила сумња да јој је Немања жив много пре него што је у јавности пок-

Бебе без белега

ренута афера са украденим бебама, али нешто тако страшно није смела гласно ни да изговори. Судбине других родитеља су је охрабриле и сада нема намеру да одустане.

- Била је зима - присећа се Мариола. - Мој отац је дошао са причом да је Ненада на улици заменио са неким дечаком умотаним шалом. На послу ме је једном приликом укорила колегиница што јој нисам рекла да имам два сина. Испоставило се касније да је случајно упознала нашег Немању. И моја јетрва је имала слично искуство.

Цавнићи одбијају да кажу начине и методе на основу којих је откривен идентитет њиховог сина, али указују на многобројне неправилности у фотокопијама крштенице и потврде смрти. Сумњиви су им и други документи. Тако, на пример, у температурној листи стоји да је дете умрло 13. децембра, а 14. је уписан бебин притисак 80 са 140.

- Од тужилаштва, које се, изгледа боји да уђе у суштинну проблема, захтевамо да дође до оригинала првог извода из књиге рођених који су морали да добију папирнати родитељи - категоричан је Горан. - Ту се налази име мајке детета које се усваја. Тиме ће се решити цео проблем, а мафијаша извести пред лице правде. Што се нас тиче, ми немамо више никаквих дилема. Дечак је наш син. Ми то знамо, а изгледа да су тога свесни и његови “родитељи”.

Фатална сличност

- Иако због мрака нисам могла да му јасно видим лице, препознала сам га по начину на који забацује десну ногу, као његов отац и брат. Неколико дана касније видела сам му и лице и следила се - описује Мариола свој “први” сусрет са дечаком за кога тврди да је њен син. - Сличност са старијим сином ме паралисала. Исти облик главе, исто чело, очи, обрве нос. Само је широки осмех сличан Јулијином. Та уста иста су као она из породилишта. Ништа се није променило. То је моје дете, мој син за кога су ми пре 11 година у лесковачком породилишту рекли да је умро услед, наводне, цревне епидемије и дијареје.

Бебе без белега

Афера крађе деце из породицишта уздрмао и Чачак

Беба умрла па рођена

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

АФЕРА крађе и продаје деце из породицишта уздрмала је и Чачак.

Бранка Мареновић, Ивана Бабић, Мирјана Пантелић, Оливера Јевтић, Миле Станић, Јела Планинчић, Живка Шаиновић, Душанка Данбуловић, Душанка Миленковић, Оливера Црнковић, Мирољуб Капларевић, Нешо Јовановић и Десанка Лаковић само су део сумњичавих родитеља који покушавају да пронађу своју децу.

Станисава и Предраг Цогољевић, у име ових породица, истичу да, када се у јавност изнео проблем о крађи деце у Чачку, нико од њихових суграђана није веровао да се то дешавало и на територији чачанске општине.

- Иако директор чачанске болнице, као и начелник гинеколошког одељења, покушавају на разне начине да ублаже овај проблем, тврдим да на овоме неће остати – истиче Предраг Цогољевић. - Ако јавно не желе да говоре о овом проблему, требало би бар да нас пусте да сами дођемо до података, а то можемо само ако нам не буду правили проблеме са документацијом. Чачак је мали град, сви се међусобно познајемо, срамота је што се истина о овој трагедији скрива.

Цогољевићи су пре 25 година добили кћерку, здраву бебу тешку четири килограма и 200 грама. После 24 сата мајци је речено да је беба умрла. Станисава није могла да верује јер, каже, ништа није указивало на то, а лекари након смрти детета нису дали никакво објашњење. И након две и по деценије мајка није престала да сумња да је то истина. Предраг и Станисава верују да је њихово дете живо. Њихове сумње постале су још веће када су почели да прикупљају потребну документацију. У болници у Чачку поднели су захтев за историју болести и документ о току порођаја, али сву документацију нису добили.

- Од правника у болници добио сам објашњење, које не

Бебе без белега

може да их оправда. Речено ми је да је архива са документи-ма из тих година поплавлена и да подаци, које сам тражио, наводно, не постоје - каже Цогољевић. - С друге стране, оне папире које вода није “закачила”, како тврде у болници, “дохватили” су мишеви. То је њихова прича, у коју не желим да поверујем. Очигледно је да је некеме стало да се о томе не говори. Желе да сакрују истину.

Предраг је веровао да ће потврде до којих је дошао, супрузи и њему улисти наду да је њихова кћерка жива.

- У извештају из матичне књиге рођених наша кћерка није имала матични број, док га деца, која су наводно умрла одмах после рођења, имају - наводи Цогољевић. - У том истом документу пише да је девојчица рођена 5. децембра 1979, док на потврди о смрти стоји да је умрла 5. новембра исте године. Не постоји ни име лекара који је утврдио смрт. Вероватно они који су писали потврде нису размишљали да

Бебе без белега

ће истина на крају морати да буде откривена.

Оливера и Видоје Јевтић из Љубића код Чачка су пре две деценије изгубили сина. Оливера је 1983. године родила дечака за кога јој је речено да је мртав. Међутим, она тврди да је покрете детета осећала и пре и у току порођаја.

- Као другоротку нису могли баш тако лако да ме преваре саопштењем да сам родила мртво дете, па су такву лаж, уписану у пријави, извештају о рођењу, крили од мене све до данашњег дана – истакла је Оливера. - Зато мог потписа на извештају о рођењу детета нема, иако је обавезан.

Предраг и Станисава Цогољевић као и Оливера и Видоје Јевтић одлучили су да правду потраже на суду, када већ на други на чин не могу да дођу до истине.

Општинском јавном тужилаштву поднели су тужбе против матичара и лекара који су тих година потписали извештаје о рођењу.

Бебе без белега

Биљана и Часлав Момировић, из села Џигољ код Прокупља, упорни су у својој намери да доказима поткрепе да им је дете - украдено

Пронашли сина после 17 година

Момировићи тврде да су у околини Алескинца пронашли младића за кога сматрају да је њихов син, који је наводно умро после рођења 1985. године у прокупачком породилишту

РЕШИЛИ су да поднесу кривичне пријаве и тужбе против оних који су их, кажу, ојадили. Па да се ствар истера на чистац. Да се увере да ли ту има истине или не. То што их сви одвраћају да је протекло много времена њима ништа не значи. Кажу да иду до краја.

И Биљана и Часлав Момировић, из села Џигољ код Прокупља, упорни су у својој намери да доказима поткрепе свој став да им је дете - украдено. Ако не може пред судом, моћи ће пред Богом, кажу. А Момировићи, за разлику од других сумњичавих родитеља, трагају за двоје деце, два сина.

- Знамо смо да нисмо једини који трагају за својом, наводно умрлом децом. Породица Гопић из села Баботинац имала је, отприлике у исто време, исте невоље. Такође и Иванковићи из Божурне. Одлучили смо да учинимо све што је могуће да пронађемо своју децу - прича Часлав Момировић. - Поднетом кривичном пријавом само смо питали сме ли, имамо ли право на истину, макар и после толико година родитељског бола.

Биљана каже да је прво дете родила 10. јануара 1983. године. Два килограма и двеста грама. Заплакало је по рођењу. Видела га је, а бабица јој је рекла "Жено, погледај, имаш

Бебе без белега

сина!”. Међутим, нису јој га доносили два дана.

- Тек трећег дана доктор ми је кратко рекао да је дете умрло. Без икаквог објашњења, без иједне утешне речи. Само, ето, дешава се, а ја сам млада и па ћу имати још деце... - каже Биљана Момировић. - Сутрадан су ме пустили кући.

Годину дана касније, 26. јануара Биљана је родила кћерку. Врло брзо је са њом изашла из болнице. То је данас лепа, здрава девојка.

Треће дете Биљана и Часлав су добили 26. јула 1985. године. Преходно је Биљана ишла на све контроле. Све је у реду, говорили су јој. И на Светог Аранђела, њихов сабор у селу, Часлав је одводи у исту болницу где се први пут породила. Јаве му да је мушко, а он се радује. Дечак је био виталан и здрав, по речима сестара и доктора, кажу Момировићи.

- Здравно, плаче јако, али ми га после првог пута не доносе на подој - наставља Биљана. - Чекам, чекам и почињем да сумњам. Није ваљда опет. Чим је мушко, одмах муке. Питам бабицу зашто ми га не доносите? Она каже осорно и грубо “Ваљда ми овде знамо кад ћемо ти га донети...”. Трећег дана је ушла у собу и повикала “Жено, дете ти је умрло, хајде са мном код доктора на разговор”. Ја хоћу да се убијем. Не верујем. Рекли су ми не долази у обзир да видим дете, млада сам и престравићу се, рекла ми је бабица. Одмах сам посумњала да ту нешто није у реду. Зашто да не видим рођено дете, макар и мртво. И шта ће они урадити са њим?

Часлав додаје да је дошао у болницу одмах по Биљином порођају, када су му рекли да је све у реду и да иде кући и части комшије јер је добио сина!

- Тако сам и урадио. А онда, као гром из ведра неба, вест о томе да је дете добило излив крви на мозак. Увере и мене да не видим дете, боље је тако. Још рекоше да ће послати тело на обдукцију. А кад ћемо да знамо шта је било. Добићете поштом одговор, кажу ми - подсећа Часлав. - И ево, прође седамнаест година, а налаза са обдукције нема. Увидом у болничку архиву, преко везе, утврдили смо да захтев није ни упућен. Неко је “прескочио” ову формалност. И склонио наш допис.

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Часлав је временом почео да размишља да Биљана не би смела више да рађа, да можда има неку скривену болест. Зато су ишли на многе прегледе у Ниш, па у Београд, где су лекари констатовали да је жена сасвим здрава. Дуго су оклевали с новом трудноћом. Осам година ни тамо ни овамо.

Конечно, Момировићи су добили још једну бебу, рођену у Нишу 27. јануара 1993. године. То је њихов син Влада, деветогодишњи, весео и темпераментан дечак.

- Али временом размишљамо, како то да је од три мушка само једно изнела. Црв сумње нас нагриза. Сина рођеног 26. јула 1985. године обоје смо годинама сањали. Био је то један те исти, стравично подударан сан. Сањала сам кућу, и њега, плавокосу бебу, и једну жену у црном, и једну другу, која га чува. Испред куће чесма, над њом јабука - велика, разграната... И неку продавницу у комшилуку - каже Биљана. - Одувек смо сумњали у оно што нам је речено у прокупачкој болници.

Часлав тврди да није тражио везе када се његова Би-

Бебе без белега

љана порађала, нити је знао ко је од лекара тада у тој смени.

- Ми смо људи са села, не разумемо латински и поштујемо бели мантил. Не желимо никога ни да оптужујемо, јер нисмо знали ни како су се звали лекари и бабице у породилишту, а и зашто би? – каже Часлав. – А можда смо и зато деловали погодно за крађу деце.

Момировић прича и да су, служећи се пре свега родитељским инстинктом и уз помоћ воље, у околини Алексинца пронашли дечака који би могао бити њихов син.

- Сазнали смо да постоји један мали који је усвојен, то не крије та породица, али да по времену рађања и по лику на Биљану, све одговара нашем првом сину. Одем, кријући се, да га видим. И јесте, нема ту много размишљања. Али, та породица прича сасвим неку другу причу, крије нешто. Жена код које живи каже да га је узела из београдског породилишта - тврди Часлав. - Ми јесмо неуки људи, живимо од пољопривреде, али знамо да се деца за усвајање узимају из Дома у Звечанској, а никако одмах из породилишта. И знамо да је усвајање једна тешка и дуготрајна процедура. А она каже - има уговор о усвајању. Па није то њива на продају, па да имаш уговор! Мајка дечака је наводно нека докторка из Сокобање која га је оставила и свих ових година се не појављује. Не дозвољавају да се уради анализа крви. Да се види да ли сам ја отац. Нисам толико неук да не знам да је крв увек иста, да то нема везе са пубертетом и другим причама.

Биљана предочава и да су они били у тој кући и поразговарали о свему.

- Приликом првог сусрета жена је била непријатна. Касније је “омекшала”. Кад сам први пут видела ту жену, њену кућу и двориште - замало да се срушим! То је била жена из мог сна, и у дворишту је стварно била чесма, а изнад ње велика јабука. Иста улица, исти сокак, а у њему - продавница... Све сам ја то већ видела, знала сам и као мајка осећала - каже Биљана.

Момировићи су убеђени да ће правда на крају да победи. Важно им је да су дечака пронашли.

- Тешко је описати како нам је било кад је позвао бра-

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

та и сестру у шетњу, и кад смо их гледали како причају и седе заједно - кажу Момировићи. - Он је већ одрастао, ускоро ће бити и пунолетан. Ако буде желео, урадићемо све анализе и доказаћемо истину.

Злочин за сва времена

- Видимо у новинама да у прокупачком тужилаштву питају шта смо чекали до сада са пријавом и тврде да овакви случајеви застаревају после три, а највише шест година. Нама још нису званично одговорили. Ако је неко украо наше дете зар то није злочин и не разумем како такво недело може да застари? – пита се Часлав. – Поготово ако у Општинском тужилаштву у Прокупљу кажу да “не искључују могућност да је осамдесетих година било случајева какав је случај породице из Џигоља!”.

Бебе без белега

Јулијана и Миодраг Крстић из Ниша годинама живе са сумњом

Смрт без потврде

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ЈУЛИЈАНА и Миодраг Крстић, брачни пар из нишког приградског насеља Доњи Комрен, одувек су сумњали да им је здраво мушко дете украдено у нишком породилишту.

- Породила сам се 9. новембра 1979. године на Гинеколошко-акушерској клиници у Нишу, када сам имала само 18 година - прича Јулијана. - Све до 14. новембра са дететом је све било у реду, а онда ме је, када сам се већ спремила да изађем из породилишта, око 11 сати докторка Бранка Павловић (која је тада радила у дечјем блоку) ухватила за руку, увела у њену канцеларију и без икаквог увода ми рекла "Дете ти је умрло". Нисам могла да поверујем. Дете нисам дојила јер је било доста мало, али сам сваког дана сестрама давала млеко да га хране и свог малишана гледала у кревету. Оно што се догодило после тог хладног обавештења још увек памтим као филм страве и ужаса. Ја сам почела да плачем, што је изазвало гнев докторке Павловић и једне сестре која се ту затекла, звали су је Лина. Викале су на мене и по сваку цену хтеле да ми дају инекцију моју сам одбијала да примим. Тражила сам да ми дају телефон да позovem супруга, да му јавим да дође по мене, али оне ми то нису дозволиле.

Јулијана прича да је поновила сто пута "Шта ћу ја овде, када ми дете није живо?", али да се наставило викање на њу зато што узнемирава друге породиље.

- Поподне сам се искрала из собе, сишла у приземље и позвала супруга - сећа се Јулијана Крстић. - Рекла сам да му више немамо дете. Договорили смо се да га сачекам у холу да дође и донесе ми одећу и да идем кући. Ту ме је приметио један болничар, који је закључао врата и није ми дозволио да изађем. Ојађена и изамалтретирана, дочекала сам у породи-

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

лишту и следеће јутро, када сам коначно могла да напустим болницу.

Крстићи, као ни многи други брачни парови којим је дете умрло на Гинеколошко-акушерској клиници у Нишу, иако су више пута инсистирали, нису добили налаз са обдукције.

- Питам одговорне у овој установи да ли је њихов принцип (или је можда закон) да се родитељима не дозвољава да виде умрло дете? - каже Миодраг Крстић. - Нама нису дозволили! Питам да ли постоји законска обавеза да се родитељи обавесте о узроку смрти бебе? Зашто се правила, ако већ

Бебе без белега

постоје, не примењују? Ако ми нико не одговори на ова питања, знаћу одговор.

Породици Крстић афера трговине бебама у Србији је било отварање старе ране. Живе у недоумици - шта да учине? Да ли ићи до краја и пронаћи сина (коме су желеле да дају име Давор), ако је жив, или га пустити да мирно живи, несвестан страшне истине о људима које сматра својим правим родитељима. У једно су сигурни - желе да знају истину, премда сумњају у званичне документе.

- Бранка је свима тек петог или шестог дана саопштавала вест о смрти детета, које је до тада било здраво. Имала је довољно времена да лажира податке и фалсификује сву папирологију - тврди Миодраг Крстић.

Годину дана након "смрти" прворођеног детета, Крстићи су добили кћерку Монику.

- Бранка ми је рекла да годину дана не смем да затрудним, али сам остала у другом стању већ три месеца после првог порођаја, јер сам мислила да ћу полудети ако наставим да гледам празан креветац намењен сину... - каже Јулијана.

И бабици!

- Можда моје дете и јесте умрло, ако како то да знам?
- истакла је новинарима Зорица Крстић, и сама бабица по занимању чије је дете (девојчица) изненада умрло 16. октобра 1980. године, пет дана по рођењу. Нису хтели да ми покажу дете, нису ми дали отпусну листу, никада нисам успела да добијем резултат обдукције. Ако сам тада, када сам имала 18 година од тога (после многих покушаја) одустала - сада нећу. Ја сам само једна од многих којима је докторка Бранка Павловић рекла да јој је "дете изненада умрло" и тешила је да ће родити још деце.

Бебе без белега

Верица и Мића Радишић из Обреновца трагају за својом “умрлом” кћерком

Траже своју Сању

Имају само њену отпусну листу из болнице где пише да је безимено женско дете умрло. Ни од чега, ни када

И Верица Радишић из Обреновца је само једна од многих мајки које су дуго у себи носиле ту страшну дилему, да ли да и даље ћути или да крене у потрагу за дететом за које сматра да јој је украдено. На једном од скупова сумњичавих родитеља, новинарима је предочила своју тешку причу.

Саша и Сања. Смислила им је имена док их је још носила у стомаку. Тог спарног лета 1986. године трудна Верица Радишић се радовала својим будућим бебама близанцима. И 1. септембра се породила у породилишту у Обреновцу. У седмом месецу, мало раније, али, боже мој, рекли су јој лекари, биће све у реду. Дечака и девојчицу су сутрадан пребацили у београдску болницу за недоношчад.

Рекли су јој, тако је боље, тамо имају много боље услове да напредују. Дечак, килограм и осамсто, дуг 48 сантиметара, девојчица нешто тежа и дужа. Дивно, мислила је Верица. Супруг Миломир, Мића, сретни отац, већ сутрадан је отишао у Београд да се распита како су му деца. Девојчица је добро, али дечак је нешто слабији, него биће све у реду. Већ следећи пут ништа није било у реду.

Мићу су позвали у страну и рекли му – дечак је, хвала богу, жив, држи се, али девојчица је умрла. Пет дана је живела и готово. Небо му се окренуло. Тек тако, нема је! Није се снашао ни да пита, како, зашто, где је... Снужен, у страху да ли ће му син преживети, отишао је кући у Обреновац. Крио је неколико дана да каже Верици, да се не потресе, доживи шок.

После три месеца породица Радишић је дошла у Београд и преузела малог Сашу, већ ојачалу бебу од три кило-

Бебе без белега

грама. Срећа у несрећи да им је Саша жив, млади су, имаће још деце, тешили су их лекари.

Две године касније добили су сина Слободана. Некако су се утешили. Али, мајка Верица никако да заборави своју кћерку Сању. Сањала је да је жива.

- У цркву одем, запалим мртвима свећу за душу, али Сањи не могу. Никада ми то није успело, а хтела сам. Касније сам и схватила да не иде тако, да једноставно не могу то да урадим. И копкало ме је, никакав доказ нисмо имали да она није жива. Тражили смо повремено, али никад упорно. Веровали смо и нисмо. Само сам ја имала неки неодређени осећај да није тако како су нам говорили лекари.

Сашу позову у војску. Било је то 1990. године.

- И тада кад је полазио, имала сам осећај да га више нећу видети живог. Плакала сам, сузбијала то у себи, а црне слутње су се обистиниле - предочила је Верица. - Пет дана до краја рока, на славонском ратишту, крај Маркушице, погинуо је. Тај 18. децембар 1991. године памтићу као свој најцрњи дан. Донели су га у лименом сандуку, а ја сам остала да тугујем. Пролазило је време, али оно мајци не лечи ране. Али, почела сам да размишљам шта је са Сањом. Да ли је она ту негде, жива и да не зна како јој мајка тугује. Да ли зна да је изгубила брата близанца. Њих двоје лице, као јаје јајету.

И сада Верица и Мића Радишић из Обреновца трагају за Сањом. Имају само њену отпусну листу из болнице где пише да је безимено женско дете умрло. Ни од чега, ни када. У томе виде наду...

- Иако су прошле 33 године, ништа се није променило. Моја ћерка је моја ћерка, ако је жива - констатовала је Верица на скупу сумњичавих родитеља. - А тераћу до краја све оне који крију истину. Шта је сад тражите кад је толико прошло, рекла нам је једна госпођа у матичном уреду. Само сам је погледала...

Бебе без белега

Упорност Стане
Чорбић, из Лопатнице
код Краљева

Смрт пре рођења

МНОГИМ мајкама, после порођаја, када су саопштавали да им је беба умрла, говорили су да иду кући, а да ће они из породилишта да га сахране, о њиховом трошку.

Стани Чорбић, из Лопатнице код Краљева, која се породила 18. децембра 1979. године у ГАК у Вишеградској улици у Београду, чак ни то нису рекли. Родила је сина тешког два килограма и 150 грама, дугог 44 сантиметра. Како тврди, дошла је једна медицинска сестра и хтела да јој маказама исече “наруквицу” с бројем детета. “Зашто то радите?”, питала је Стана, а одговорено јој је хладно “Неће ти више требати”.

Стана је из претходног брака имала две ћерке, а желела је свом супругу Дамјану да роди сина.

- Али, од тренутка када сам доведена у Вишеградску све ми је било сумњиво – прича Стана. - Довели су ме јер се претпостављало да ће морати царским резом да ме породе. И уместо на сто за порођај одвели су ме у операциону салу. И породили само са локалном анестезијом. То тада нисам схватала, али касније јесам. Да су ме у породилишту породили, где постоји књига протокола, све би у њој писало. Овако, породе ме у операционој сали, узму дете, дају га коме су већ испланирали, а мени само саопште тужну вест. На своје инсистирање остала сам једанаест дана у болници.

Чорбићева тврди да јој је један старији професор, како

Бебе без белега

су га представили, рекао “Жено божја, буди срећна што си остала жива. Много си болесна. Дете ти је мртво и тако је боље. Да је остало живо, било би фалично или горе или доле. Иди кући и чувај ону децу што имаш...”

А мајка, као мајка, остала је згранута. Хтела је сина... Са пуно разумевања, тешио је њен супруг Дамјан. Време је пролазило и, како каже, носила би тугу у себи, да у селу нису почела говоркања. Као Стана је, да би њене две кћерке из првог брака наследиле очухову имовину, продала сина.

Причали су људи да га је чак, усмртила, по договору.

- Глупе приче које почињу да ме вређају, али и копкају – предочила је Стана. - Јер никада нисам поверовала да ми је дете умрло. А опет, како да не верујеш лекарима? Тако кажу. Да се помириш, али опет, све чудно, без потврде. А када сам прочитала да таквих случајева као што је мој има још, јер су новине писале о разним судбинама и крађама, кренула сам још упорније да трагам.

И онда се десило оно што је многе мајке довело до лудила. У документацији о својој наводно умрлој беби Стана је увидела много нелогичности. Ништа се ни са чим није slagало. Каже да у отпусној листи пише да је родила дете живо и да је умрло дан касније - 19. децембра. И то је једини траг.

- Ни телеграм о смрти, ни умрлица, ништа, ама баш ништа – вели Чорбићева. - Али, шест година касније, 1985. добијам позив да дођем у Београд и упишем дете у књиге рођених, јер предстоји упис за школу. Као ружан сан. Грешка, забуна, мислила сам. Дамјан каже да се не малтретирам и да ће чика Душко, код ког је становала у Београду моја кћерка Сања док је студирала, отићи и исправити грешку. И тако и буде. Време је пролазило, испадне тако да ја и супруг одемо у Италију да радимо, време лечи све, па и ту моју тугу. Али, сваке године на Никољдан кад се мој син родио, ја сам га сањала. Жив, трчи, зове ме. А од оних црних прича и дијагнозе да сам толико болесна – ништа. Ја здрава, а како су ми написали у отпусној листи, не би требало да будем међу живима.

А у таквим ситуацијама, када мајка сумња, догодило се

Бебе без белега

и нешто што је можда било тешко одмах схватити.

- Појави се пријатељица моје кћерке и каже, знајући за нашу муку, да у близини постоји младић који веома личи на мог супруга - тврди Стана. - Знате, Дамјан је висок и плав, сви га због тога зову Немац. Карактеристичног је изгледа, таквих је мало у крају. А да тај младић о ком је реч, поврх свега зна да је усвојен и то да је рођен у породици у Београду. По годинама је одговарао моме сину.

Оклевала је Стана, јер није имала снаге да одмах оде. Био је то сувише велики преокрет да би могла неприпремљена да се сусретне с тим младићем.

- А опет, мајка зна. Осећа то у утроби, види у очима. То не може да се објасни. Зна или не зна да је то дете њено. Тако је и никако друкчије. Докази могу да постоје или не постоје али то се зна. И када сам се спремила на тај корак да га видим, макар из далека, та пријатељица нам је јавила, пошто се распитивала, да је он нетрагом нестао. Нико од његових пријатеља не зна где се денуо. Тај очух му је умро, напрасно, и после тога је младић нестао. И сада трагамо за њим. А последњих пар месеци Стана је у Београду покушавала да разреши силне брљотине са документацијом.

- Испоставља се да је мали у матичним књигама уписан 19. децембра 1979. године, значи, прво је умро па тек онда рођен. Не постоји евиденција у књизи умрлих, већ само у књизи рођених, примедба руком унета да је дете умрло. И то онда када је стигао позив за упис у књиге рођених. Значи, на нашу примедбу је то унето, јер смо им ми дали податак о смрти. У матичном уреду сам тражила извод из матичних књига. Начелница ме пита шта сад, побогу, после сто година тражим. Кажем јој да тражим сина. Па знате ли ви да је то сада одрастао човек, каже ми љутито! А не каже да би био одрастао човек. Значи то нешто. И неће да нам прими захтев за издавање извода из књиге рођених и књиге умрлих. Јер, дете је безимено. А пред нама имамо крштенице које су други матични уреди издали на безимену децу. Значи, једном може, другом не може. Закон је, ваљда, на целој територији Србије исти.

Бебе без белега

Стана најављује да ће са супругом све гонити док не докажу ко им је украо дете.

- И наћи ћемо га. Није у земљу пропао. Верујем да ће, кад неко види слику Дамјана из младости, препознати младића који је његов син. Или ће то он сам да уради. Ако зна да

је усвојен, а чули смо да му је очух то на самрти признао, и он ће кренути у потрагу. Само је потребно мало да се сретнемо.

Помоћ телевизије

- Ми смо више информација добили од Италијана него од људи који су одавде – предочава Дамјан. - Обратили смо се “Каналу 5”, италијанске телевизије која спаја растурене породице. Они су били врло вољни да нам помогну. За четири дана, од њих смо сазнали да под првобитним матичним бројем постоје подаци о детету до 1983. године, када се губи траг. То значи да је мој син жив, а не да је умро 1979. године. Пошто се губи матични број, претпостављам да је те године усвојен. Мојој супрузи су рекли да у документацији стоји да је она родила ванбрачно дете и да га се одрекла, што нема везе са истином. Када су људи са “Канала 5” хтели да наставе истрагу, из наше амбасаде у Италији стигла је забрана, јер нас је наш амбасадор сматрао мафијом.

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕ СТАНУ

Породица Милојевић из Бора тврди да је њихова беба жива

Истина закопана на гробљу

КАДА је Милена Милојевић, трговац из Бора, 2. јуна 1998. године по други пут добила кћеркицу њеној и срећи њеног супруга Горана није било краја. Додуше, родитељи су били збуњени одлуком лекара који је Милени водио трудноћу да закаже порођај пре рока, царским резом, иако она претпорођајне болове уопште није имала. Према првим анализама, бебица, тешка скоро три килограма, била је потпуно здрава.

- Одмах по рођењу је заплакала, и то је био први и последњи пут да сам је чула - каже Милена. - Видела је нисам никада, јер су ми је одмах узели, а ја сам исцрпљена од порођаја убрзо заспала. Следећег јутра доктор који ме породило дошли у визиту и онако узглед ми сапштава "само да знаш, Беба ти уопште није добро, има тешку срчану ману". Око поднева исти доктор ми је саопштио да је беба умрла а касније наређује да ме пребаце на гинеколошко одељење и да у соби будем искључиво сама.

Дете је видео отац, који је одмах по рођењу дошао у болницу.

- Изгледала ми је потпуно здраво, а то су ми потврдили и лекари који су је прегледали - прича Горан. - То је било око 14, а већ у 18 сати обавестили су ме да ми је ћерка пребачена на Дечје одељење јер убрзано дише и модри. Био сам потпуно слуђен. Тек касније се јавила сумња, јер да је дете заиста имало проблема са срцем вероватно би се они регистровани још ултразвучним прегледом, док је Милена била трудна.

Даље се све одиграло као у кошмару. Отац је, на своју одговорност, желео да бебу пребаци у Београд, али није

Бебе без белега

добило сагласност лекара. Рекли су му да дете не би преживело пут.

- Тог 3. јуна позвали су ме из болнице око 24 сата и казали ми да је дете било у критичном стању и да је умрло при сећа се Горан. - Као без душе сам отрчао горе и докторку, која ми је јавила ту вест, затекао да спава. Једва су је пробудили.

Родитељима је речено да ће им кћеркица бити сахрањена у Бору, али су они захтевали да се најпре обави обдукција у Београду или Нишу. Међутим, без њиховог знања, тело је пребачено у Зајечар, иако по закону отац или мајка морају да дају писмену сагласност за тако нешто.

- Када сам дошао у Зајечар, из замрзивача су извукли картонску кутију и рекли ми да је унутра леш моје кћерке - прича Милојевић. - Упркос шоку, кренуо сам да погледам

Бебе без белега

унутра, али су ме зауставили рекавши ми да је дете скроз исечено, па ми не препоручују да то гледам. Себи не могу да опростим што сам их тада послушао.

Беба је, наводно, сахрањена на Новом гробљу у Бору. А, онда, након скоро два месеца, Милојевићи су добили налазе обдукције. Испоставило се да је она рађена без присуства лекара, а налазе је потписао само један човек. У том документу, који је прослеђен родитељима, нема историје болести, а званичан резултат указује на то да се беба нагутала плодове воде и да је преминула због мане на плућима.

- Налази обдукције су у потпуној супротности са потврдом о смрти – каже Милена. - Према првом документу, беба је умрла у 19, а по другом у 24 сата. Међутим, оно што нас је убедило да нешто дефинитивно није у реду јесте податак да је у књизи држављанства, у пријави о рођењу детета од 8. јуна, под редним бројем 283, заведено да је дете живо. Сигурна сам да ми је ћерка жива. И Горан и ја све би опростили, све заборавили, само нека нам врате дете. Отели су део мене, без тог дела као да ме нема.

Агоније

ЗА својим другим дечачићем из близначке трудноће трага Мелинда Димитријевић, из Бора, која се породила 17. децембра 1997. одине. Без њеног знања, њене близнаке су послали у Завод за превремено рођену децу, а после пет дана дете које је било виталније је “умрло”.

И још једна Боранка преживљава агонију већ 20 година. Слађана Савић, дактилограф Општинског суда у Бору породила се 12. септембра 1985. године у сокобањској болници. Женско дете од 2,5 килограма, дужине 49 сантиметара, истога дана је, због недоношености, упућено у нишку болницу. Дете је 16. децембра наводно преминуло.

- Верујем да ми је ћерка жива и хоћу да се разоткрије ко стоји иза тог монструозног чина - упорна је Слађана Савић.

Бебе без белега

Шокантна прича Мирјане
Чумић, радника СО Звездара

Још само ДНК...

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

СЛУЧАЈ Мирјане Чумић (50), радника СО Звездара сматра се најјачим и најаргументованијим у читавој афери несталих беба. Ова несрећна мајка је целу истрагу само одрадила, сакупила доказе, обимну документацију, и пронашла своје дете. Једино је као доказ недостаје још само ДНК анализа.

- Кад сам стигла доведе, истрајаћу до краја – предочава ова храбра мајка. - Уопште ми није важно да ли ће неко кривично да одговара, нити да ли је неко потплаћен да би ми украо бебу. Али, имам доказе о стравичној корупцији политичара, лекара и тужилаца у вези са афером беба. Ако ускоро не добијем своје уставно право на проверу идентитета, раскринкаћу их, и по цену живота.

Како објашњава упорна Мирјана, према документацији, њену ћерку су 21. децембра 1978. године прогласили мртвом и заменили у породилишту Градске болнице у Београду. Ова сумњичава мајка наводи да се тог дана у Градској болници са њом породиле још две жене. Са њом у соби је била извесна Наила, а жена за коју сумња да је одгајила њену кћерку, Ружица, лежала је у другој соби. Ове три жене су у року од три сата родиле две девојчице и једну дефектну, бесполну бебу, која је, у ствари, како се касније испоставило, проглашена мртворођеном.

Мирјана је туговала и патила, а у септембру 2002. године одлучује да потражи истину у матичним књигама Општине Звездара. Убрзо је уследио шок, јер је открила скандалозну документацију.

Чумићева је 2002. године, после близу две и по деценије сумње, у једном селу селу код Обреновца пронашла своју Ану.

Бебе без белега

- Сачекала ме је на капији, не знајући ко сам - прича Мирјана. - Срце ми се стегло. Била сам то иста ја са 24 године. Представила сам јој се као тетка Милијана. И њени родитељи су ме лепо примили. Полако сам им објашњавала о чему је реч, да би Ана у једном тренутку рекла "И ја сам рођена са истом тежином као и ваша кћерка".

Наводи да је њена мајка била црвена у лицу и да се правдала да је све било давно и да се мало чега сећа.

- Тада сам схватила да она зна да гаји туђе дете, али да не зна чије је, да ли моје или Налино. Наравно, нисам јој рекла да сумњам да је Ана моја, само сам је замолила да ми се јави ако се нечег сети.

Мирјана се потом са Аном телефоном чула неколико пута, а потом је обва девојка посетила свој несуђену породицу у Београду. Њих две су убрзо почеле да разговарају отворено. Ана је чак приморала и своју мајку да јој каже истину, а упоредо је ис-

Бебе без белега

траживала обимну документацију коју је сакупила Чу-мићева. Мирјана каже да се Ана тешко суочила са истином и чак грубо реаговала.

- Хтела сам само да јој саопштим праву истину - истакла је Мирјана. - Изјаснила се да за сада жели да остане како јесте. Забранила ми је да јој се обраћам речима “кћерко” и припретила да ће “повући неке радикалне потезе”. Разумем је, ипак су је други одгајили и школовали. Верујем да, у случају да суд наложи ДНК анализу, Ана не би одбила.

Ова прича за неки трилер почиње 12. децембра 1978. године, када се Милијана Чумић се породила у Градској болници у Београду, а бабица јој је рекла да је родила мртворођену девојчицу. Међутим, Мирјана тврди да је видела беба мрда левом руком.

- Побунила сам се, али ми је бабица рекла “Ђути! Знаш ти све боље од мене” - прича Мирјана.

Потом је, на опште запрепашћење, истог дана, у другој смени, медицинска сестра донела Мирјани бебу на подој!. Када је заплакала и рекла да јој је беба умрла, сестра је излетела из собе.

- Нисам ни знала да ми је тада заиста донела моје дете - убеђена је Мирјана.

Следећег дана десило се такође фрапантна ситуација. Наила, која је делила собу с Мирјаном, добила је дете на подој, али убрзо је у собу улетела Ружица и покушала да јој отме бебу, вичући да је то њено дете.

- Касније сам схватила да је то жена која гаји моју кћерку - прича Мирјана. - Како се испоставило после неколико година мог истраживања, Наила која је тада има 40 година је родила дефектно дете. Бабице су за њено дете тврдиле да је моје. Истовремено, за Ружичино су тврдили да је Наилино, а Ружици је припало моје!

Неколико месеци после порођаја Мирјана је покушала да пронађе место где је њено дете сахрањено. А после 27 година дошла је до шокантних података. Ни на једном гробљу у Београду ниједно дете рођено 12. децембра 1978. године није сахрањено, чак ни то дефектно.

Бебе без белега

Мирјана је успела да “ископа” у матичној служби да је њено дете заведено под четири броја у регистру. Није постојала ни пријава, ни званични записник о смрти новорођенчета. У болници је сазнала да је њено дете, ипак, по рођењу добило број, што значи да је било живо. После сиљних перипетија, успела је да ангажује инспекцију, из чијег извештаја се види да потврда о смрти у три примерка и записник о обављеној обдукцији заиста нигде не постоје.

Мирјана Чумић је поднела и кривичну пријаву, а Слободан Нешовић, тужилац Трећег општинског суда у Београду све време је био изузетно коректан према њој. Међутим, када су заједно сакупили сву документацију и открили да би једна од две девојчице рођене тог 12. децембра 1978. године заиста могла да буде њена кћерка, од републичког јавног тужиоца стигло је упутство којим забрањује да суд наложи ДНК анализу, чиме би се утврдило која је девојчица заиста њена.

Како каже Мирјана, забрана је образложена тврњом да је случај “евентуално застарео” по члану 116. и 117. КЗС.

- Међутим, тражила сам са случај води ради утврђивања идентитета - каже Чумићева. - Основно правно начело јесте да такви случајеви никад не застаревају, али се тужилаштво оглушило о све моје молбе.

Судија улио снагу

МИРЈАНА је током своје грозничаве истраге у једном приградском београдском насељу најпре пронашла Наилу. Каже да је ова жена најпре била била љубазна, али после неколико сусрета, кад је схватила шта заиста хоће, одбила да јој помогне. Чак је Мирјани и претила.

- Прошле године, једна од судија Окружног суда ми је признала “Многе мајке превише гледају шпанске серије и умишљају да су им бебе украдене, али не и Ви. Ваш случај је најјачи и најаргументованији од свих”. То ми је дало снаге да наставим борбу – каже Чумићева.

Бебе без белега

Два злочина

КРАЈЕМ априла 2005. године Мирјана је написала и допуну кривичне пријаве, у којој инсистира да се уради ДНК анализа. Како је било очигледно да је тужилаштво игнорише, обратила се Народној канцеларији председника Србије да јој помогне.

- Ако је први злочин почињен кад ми је украдена беба, ово је други – констатује Мирјана.

Бебе без белега

Заплети у афери “трговинама бебама”
компликованији од оних у латиноамеричким
сапуницама

Урнебес после анализе

СЦЕНАРИСТИ латиноамеричких сапуница изгледа да су “мала деца” према актерима ове наше, српске афере “трговине бебама”. Док се у разним “Стазама љубави”, “Срцима у пламену” и осталим којекавим “Есмералдама” смишљају готово научнофантастични обрти, у нашој суровој збиљи одигравају се још невероватнији заплети. Такав је случај и са Божидаром Цекићем (51), из Паси Пољане код Ниша, једним од преко 3.000 сумњичавих родитеља, који сматра да му је дете по рођењу проглашено мртвим, а у ствари завршило у некој другој породици.

Цекић је своје сумње преточио у кривичну пријаву против једног брачног пара из Ниша, у који је упро прст као људе којима је под мистеризоним околностима предат један од његових синова близанаца, проглашен мртвим 27. марта пре 14 година. Због тешких сумњи, које су се граничиле са масовном паранојом сумњичавих родитеља, у Општинском суду у Нишу је покренут и истражни поступак, у оквиру кога је наложена ДНК анализа – свих чланова породице коју је Божидар “окривио”, али и Цекића из Паси Пољане.

А када су пристигли резултати обављене анализе са београдског Биолошког факултета уследио је - шок. По тим папирима, утврђено је да су прозвани “папирнати” родитељи ипак биолошки отац и мајка детета за које је Цекић сумњао да је његов син. Истовремено, ДНК анализом је утврђено да је Божидарова супруга Златица мајка малолетног сина Стефана (једног од рођених синова близанаца 1991. године), а да се управо Божидар “искључује као могући биолошки отац

Бебе без белега

тог детета”.

- Сада хоће да ме посвађају са женом - каже Божидар.

Ова нишка драма започела је 27. марта 1991. године, када се Божидарева супруга Златица, која није могла да има децу 12,5 година, породила на Гинеколошко-акушерској клиници у Нишу. Златица се сећа како су јој на предходним прегледима рекли да носи “два сина, два војника”. Кад је требало да се породи, муж Божидар је добио изненадни позив на војну вежбу. После порођаја, Златици су рекли “Једно дете ти је мртво!”.

Међутим, једно дете није пријављено у протоколу порођаја.

- Али, после смо сазнали, из отпусне листе да су два детета пуштена кући! - прича Божидар Цекић. – И да су примила вакцину и да је мајка преузела два беби пакета! А ми смо само једно дете извели из болнице. Кад смо први пут повели сина код лекара, видели смо да су на његовом картону уписана и два брата. То значи да су у питању биле тројке. Судбина је, пре неколико година, вероватно хтела да се оди-

Бебе без белега

гра и следећи догађај. Крајем марта 2002. године случајно је Божидар, како тврди, видео једног малишу, двојника свог сина. Враћао се с посла аутобусом и запазио дечака, мислећи да је то његов син Стефан.

Када су сишли из аутобуса, тај дечак се махиално окренуо и погледао Божидара, који га је питао “Шта ћеш ти овде, Стефанче?” Међутим, мали је био збуњен, видео је човека први пут. Божидар вели да је после пар месеци, опет видео малишана, а трећи пут Цекићи су пронашли дечака у нишкој Основној школи “Свети Сава”.

- Потом смо ушли у траг и “његовим” родитељима и поднели пријаву суду - каже Цекић.

Истражни судија Општинског суда у Нишу Радомир Вујачић је, после силних саслушања, крајем 2004. године наложио вештачење генетског материјала чланова обе породице - и Цекића и оних за које је подносилац пријаве тврдио да су “папирнати родитељи” његовог наводно умрлог близанца.

Међутим, иако је истражни судија из Ниша наложио да

Бебе без белега

обе породице са децом дођу истовремено на београдски Биолошки факултет у Београду ради вештачења, почетком децембра је породици Цекић речено да су “папирнати родитељи” са сином то одрадили раније, што је изазвало њихов и револт педесетак других сумњичавих родитеља који су се окупили у Београду.

Цекићи су одбили да уђу у лабораторију Биолошког факултета, не желећи да дају крв, док не виде да су пред њима исто учинила и “прозвана” породица из Ниша.

- Поново “папирнати” родитељи нису дошли на суочавање - истакао је Бождар. - Уместо да се отклони свака сумња, да обе породице у исто време дају крв, неки су дошли кришом, за разлику од нас. Ми ништа не кријемо.

Међутим, Цекићи (Божидар, Златица и син Стефан) су потом, 15. децембра поново допутовали у Београд, и дали крв на анализу, а 21. јануара 2005. године резултати су прослеђени судији Радомиру Вујачићу. У закључку и мишљењу екипе Биолошког факултета наводи се да је (на основу релевантне учесталости различитих алела анализираних генских локуса у популацији Србије и Црне Горе) кумулативни индекс “прозваних” родитеља - мајчинства 99,9998 а очинства 99,9995 одсто. По томе је утврђено биолошко родитељство наводно “папиратних родитеља” над малолетним дететом, за које су Цекићи тврдили да је њихов син.

Није отац

У допуни налаза стручњаци Биолошког факултета наводе и се од “анализираних 18, Божидар Цекић по 11 генских локуса искључује као могући билошки отац малолетног Цекић Стефана”.

- Овај налаз је за мене неприхватљив - каже Божидар Цекић. - Зашто нису испоштовали наредбу истражног судије из Ниша да се обаве и остали телесни прегледи. Захтевам и да се обе породице поново позову и да се ураде поново истовремено вештачење и то у присуству истражног судије, како се не би сумњало у резултат.

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Када се договоре папирнати и биолошки родитељи

Сину заједнички испраћај у војску

И они су сумњичави родитељи, који тврде да су пронашли своје дете, за које верују да је после рођења украдено. Вукадинка и Славиша Пешић, из Вртишта из Ниша, свог сина су пронашли у једној породици у околини града, а 2004. године су му чак организовали испраћај на одслужење војног рока, заједно са “папирнатим” родитељима!

Вукадинка Пешић је, званично, своје мушко чедо изгубила пре двадесет година.

- Сећам се добро, била је недеља, 3. октобар 1982. године – прича Вукадинка. – Дежурни лекар у нишком породилишту ме прегледао и рекао да ће то бити карлични порођај, и да би требало да останем у болници како би ме он ујутро породило. Али, одмах иза поноћи, на свет сам донела здраво мушко дете. Три кила и триста, дуго 51 сантиметар. Заплакало је јако, дали су ми га у руке, држала сам га мало и онда га однесоше. Више га нисам видела. Не доносе ми га цео дан и ноћ, а ја, прворотка, мислим да тако треба. Дошла свекрва Вукосава и одмах посумњала.

- Дајте ми наше дете да видим, да га носим кући. Наше је па какво да је. Заплакао је, а ако је мртво, хоћемо да га ми, по народски, сахранимо... - захтевала је свекрва Вукосава, а лекари и сестре су бежали од ње.

Једва су је смирили, али јој нису дали да види бебу.

- А мени је један гинеколог дошао и хладно рекао “Буди мирна, иди кући, такво дете не треба да живи, намерно смо га пустили да умре...” – каже Пешићева. – Тражила сам обдукцију и тек недавно успела да добијем папир да је обдукција урађена, али без печата. Потписао неки доктор

Бебе без белега

Цинов и то два месеца после наводне смрти - каже Пеши-ће-ва. - А кад сам рекла да нема печата, они га лупише и кажу "Ето ти, само бацаш паре, не можеш ништа да докажеш". И супруг Славиша ми је тек недавно испричао да је покушавао тог дана кад се дете родило да га види. И пробио се до трећег спрата, каже, али га је шест лекара физички отерало.

Вукадинка, дипломирани инжењер електронике, решила је, иако је после тога родила кћерку Марију и сина Марка - да утврди шта се, заправо, десило с њеним прворођеним сином. И каже да је успела у томе.

- Полако и сигурно, пронађеном сину смо предочили истину – прича Славиша. - У нашу кућу први пут га је довела наша ћерка, односно његова сестра Марија, јер су се кретали у истом друштву. Људи који су га до сада узгајали у почетку су били "тврди", али су временом смекшали и реално прихватили ову ситуацију до које је морало да дође.

Отворено сам им рекао да нема потребе да брину, да

Бебе без белега

неће имати никаквих проблема и да ми не желимо да им га преотмемо, јер може да настави да живи са њима. Младић је, иначе, од детињства знао да је усвојен.

- После сусрета очева, виделе су се и моје мајке, констатовале да ме је једна родила, друга бринула о мени толико година, уз договор да ће убудуће заједно да ме чувају - каже овај младић. - Сада схватам да није тешко бити усвојен, знати праве родитеље и имати две маме и тате.

Кључни сведок

ВУКАДИНКУ Пешић је једна жена из околине Ниша још пре пар година подсетила да су заједно лежале на нишком ГАК-у, октобра 1982. године. Рекла ми је "Син ти није умро, потруди се да га пронађеш. Ја сам ти жив сведок да ти је дете после порођаја украдено!" - тврди Вукадинка.

Та иста жена спремна је да буде и на суду кључни сведок крађе сина Вукадинке и Славише Пешића.

Бебе без белега

Тешке године неверице Верице
Пешић из Врања

“Папирната” мајка признала отмицу

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

БИЛО је потребно 25 дугих, тешких година неверице да Верица Пешић из Врања чује гласове својих кћерки, близнакиња Александре и Данијеле, које су наводно умрле по рођењу.

Најпре је Александру пронашла у Врању, а затим је супругом Миливојем посетила другу ћерку Данијелу, у једном приградском нишком насељу, која их је и прихватила као мајку и оца.

- Примљена сам у врањску болницу 27. новембра 1978. године, а следећег дана упућена на ГАК у Нишу, где сам се породила царским резом – прича Верица. - Тада нисам знала ни колико сам деце родила, ни ког су пола. После пар дана само ми је саопштено да ми је женско дете умрло. Када сам прошле године почела да прикупљам документацију, ухватила сам се за главу! За једно дете, на пример, у пријави о рођењу потпуно су погрешно унете генералије родитеља, фалсификован је мој потпис, а општински службеник пријавио је дете тек месец дана касније.

Пешићева тврди да се не слажу ни подаци из пријаве и они из матичне књиге рођених. Један од крунских разлога за њену сумњу је био када је добила увид у компјутерске податке матичне службе СО Ниш, где је стајало да ни једна беба у 1978. години није пријављена као умрла!

Пре неколико месеци Пешићи су најпре ушли у траг кћерки Александри, коју је телефоном позвала Верица и саопштила јој фрапантну вест. Убрзо је уследило и признање “папирнате” мајке.

- Истог дана јавила се њена “мајка”, која је рекла да је

Бебе без белега

ћерка у шоку, да је цела њена кућа узнемирена – прича Миливоје Пешић. - Смирено сам јој предложио да се видимо и попричамо о свему, али је она констатовала да наше тврдње нису истините. Јер, како је рекла, “то дете сам узела од Мише полицајца, чија је супруга трговац”. Очигледно није знала коме се јавила, а остала је без коментара када сам јој рекао да разговара управо са Миливојем – Мишом полицајцем, супругом Верице, трговца.

После пар дана Пешићима су се јавили из Центра за социјални рад у Врању, а један психолог је Верици саопштио да је са Александриним “мајком” договорено да девојци призна да ју је усвојила.

- Речено ми је и да је та жена и раније покушала да каже истину Александри, али да није успела – каже Верица. - Исти психолог тада ме је питао и где је Александрина сестра близнакиња. Одговорила сам да је и она доживела исту судбину. Потом су ме опет позвали из Центра, са предлогом да одем код њих како би разјаснили једну недоумицу. Саопштили су ми, наиме, да поседују папир на коме сам се са наводно мојим потписом одрекла кћерке Александре, уз обавезу да никада више нећу да је тражим! Када сам их питала како мртво дете може да се да на усвајање, истог тренутка су ми предочили да документацију о овом случају могу да видим само уз судски налог.

Верица Пешић објашњава да је “забуну” код жене која је до сада узгајала њихову Александру, и у Центру за социјални рад, изазвао податак да она живи у Крупцу код Ниша, где је у ствари рођена, док се сви остали подаци слажу. Другу ћерку Данијелу, Пешићи су пронашли пре пар месеци. Тврде да су јој “папирнати” родитељи из једног села код Ниша. Често се виђају, а Данијела је недавно породици отворено рекла да су је пронашли прави родитељи.

- Били су зачуђујуће смирени, констатовавши да од “тога нема ништа”, иако сам им рекла да сам приликом прикупљања документације себе пронашла у књизи за усвојење – прича Данијела – Предложила сам им да урадимо ДНК тест, али су ми рекли шта има да се то ради када се зна...

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Заборавили на закон

- Зове се Александра, живи овде у нашој близини, у Врању. Њој су “узели” годину и по дана, а као родила се у Никшићу. Мајка која се наводно, одрекла детета зове се Марија Ковачевић, без матичног броја и личне карте, али постоји решење о усвајању, датирано на само два дана по “рођењу” – прича Зоран Ђорђевић, из Новог Села код Врања, који тврди да је ушао у траг кћеркици која је наводно умрла пре 14 година. - Зар су кривотворци заборавили да је по закону најмањи временски рок усвајања беба од шест месеци до годину дана?

Бебе без белега

Приче да се човек најежи

Отети Милован постао Сигмунд

ВЕСКОВИЋИ из Витановца код Крушевца, Рада и Стојан, још увек нису видели свог наводно мртвог сина, али је њихова прича за роман. Рада је 1990. године родила једно-јајчане близанце, дечаке, а Стојан је почео да чашћава. Међутим, свет му се преокренуо када је на отпусној листи прочитао да му је Милован, старије дете, умрло!

А онда, после 12 година, десило се нешто што је Стојану променило живот. Један “поверљив човек” му је јавио: “Твоје дете је продато за добре паре, налази се ту и ту”.

- Једног дана зове ме и неки Никола, који је прочитао причу у новинама о нашем детету, и каже ми да има нека сазнања, да ми може помоћи, а онда је прекинуо везу - прича Стојан. - Опет ми се јавио, када је рекао да ми се син налази у Линцу, да су га усвојили један Албанац и Немица, који имају продавницу близу хотела “Сити” у овом граду. Рекао ми је да ће “остало да ми испричају доктори”.

Идентичну причу Весковићу је телефоном после недељу дана потврдио и извесни др Сатман Јанош из Суботице, који му је саопштио да је тих година био у Крушевцу и да је радио баш на том случају.

- Дословце ми је рекао да је мој син продат за 80.000 марака, а после неколико дана поново се јавио и рекао да мали сада има 13 година и да живи у Линцу, да се зове Сигмунд – предочава Весковић. - Свом Миловану никако не бих желео да наудим, само бих желео да га крстим, да га пред Богом принесем као своје дете, као што смо ову другу нашу децу. Да их барем тако сјединимо, ако другог начина нема. И волео бих да свом сину Радовану поносно саопштим: “Истина је сине, нашао сам ти брата Милована!”.

Душанка Коврлија је 25. марта пре 40 година родила

Бебе без белега

девојчицу у болници “Драгиша Мишовић”, у осмом месецу трудноће. Дете су одмах пребацили на Институт за неонатологију и након 16 дана је “умрло”, тачније 10. априла исте године. Мајци нису дозволили ни да види тело детета, а камоли да га преузме. Пустили су је из болнице без иједног документа. Нашла их је након 40 година, са пуно лажних, неисправних, фалсификованих папира.

Душанка је следеће родила другу ћерку, која сада са супругом живи у Канади.

- Будући да не могу да имају децу, одлучили су да усвоје дете из Југославије и покренули поступак за то у Звечанској улици у Београду, где се по закону, уколико га уопште има, деца усвајају - испричала је новинарима Душанка Коврлија. - Некако у исто време је умро мој супруг. Одлазећи на гробље, упознала сам жену која је обилазила гроб свог покојног мужа. Када сам јој споменула да је моја ћерка нероткиња и да су она и зет одлучили да усвоје дете у Звечанској, рекла ми је: “Зашто компликујете са тим када могу да вам средим да добије бебу из болнице “Народног фронта” кад год жели? Може да добије близанце, само нека наручи. Познајем људе који то могу да среде”. Остала сам у шоку и дуго нисам могла да проговорим ни реч. Препознала сам се у тој причи. Очигледно да се то још ради - бебе стижу на кућну адресу, по поруџбини.

Поклон љубавници!

ЈЕДНА старашна Алексинчанка већ годинама трага за својим сином, који је наводно умро још пре 45 година. Јадница је била убеђена да јој је мезимац, игром судбине преминуо на лечењу у нишкој болници, неколико месеци после рођења.

Све до пре неколико година када јој је супруг на самрти признао да је њихов син и жив и здрав, али да га је после лечења поклонио својој љубавници, која није могла да има децу!!!

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Преко седам гора и мора...

До истине без граница

ЖИВИ у Бечу већ 30 година. За сином рођеним пре 36 година трага од 1986, када је у једном немачком магазину прочитао исповест осамнаестогодишњег дечака ромске националности, који је причао како је запао у депресију јер га је околина чудно гледала и није га прихватала због његовог изгледа. Био је тамнопут, црних очију и коврцаве косе, а родитељи му онако немачки плави.

За осамнаести рођендан, тражио је од родитеља да му кажу истину о његовом пореклу. Рекли су му да је усвојен, да су га “добили из Београда”, а да је његовим биолошким родитељима речено да је умро непосредно после порођаја.

Тада је Брана Јовановић из Беча први пут посумњао да је и њега задесила иста судбина 4. марта 1967. када су његовој супрузи Верици у ГАК “Народни фронт” у Београду рекли да им је дете преминуло дан по рођењу. Те давне 1967. године Верица, тада шеснаестогодишњакиња донела је на свет, како су јој бабице одмах по порођају рекле, мушку здраву бебу. Њена срећа, међутим, није дуго трајала. Само дан после порођаја, докторка је Верици рекла да јој је дете умрло. Њен супруг Брана и она, прихватили су саопштења, али не и докторкина објашњења.

Као што је и уобичајено у таквим ситуацијама лекари су пожелели да умирују Верицу, тешећи је речима да је млада и да ће следећи пут без проблема родити. Докторка је младој Верици рекла и да ће бригу око сахране умрле бебе на себе преузети болница.

И Верица и Брана су прихватили саопштење доктора. Били смо млади и веровали да нас је задесила лоша судбина и да се морамо помирити с тим. Никакве сумње нису нам па-

Бебе без белега

дале на памет.

У том тренутку, размишљала о томе да је дете видела жива. Одмах по рођењу, доктори су јој показали дете. Било је уобичајене боје и, као свако новорођенче - плакало је. Верица се сећа сваког детаља. Каже да јој је све то још пред очима, као да је јуче било.

До тада смо у цркви палили свеће за душу њиховог покојног сина, а од 1986. године и за његово здравље. Одлучили су да дођу у Србију и покушају да сазнају макар и један детаљ о сину. На програму сателитске телевизије, који се емитује за наше људе у Аустрији, чули су да сви који имају везе са оваквим случајевима треба да се јаве градском СУП у Београду. У нашој престоници су се повезали с људима сличних судбина.

Супружници Јовановићи обратили су се београдском СУП и тамо добили име инспектора који се бавио случајевима нестале деце. Објашњавају да су га назвали да закажу разговор, али их није примио. Рекао им је да то могу и сами. Да само треба да оду у Пети општински суд.

Не знајући кога треба да траже и коме да поднесу тужбу, обратили су се адвокату, који им је саветовао да најпре оду у болницу и потраже отпусну листу или било какав документ о смрти њиховог сина. Службенице у писарници болнице "Народни фронт" биле су много љубазне, чак су замолиле свог надлежног да им изађе у сусрет. Показали су им књиге о пријемима и порођајима током 1967. године. Службенице су Јовановићима објасниле да могу да добију и копије података о смрти детета. Узели су их и кренули кући.

Тек у ауту, Верица је приметила да се датум смрти на отпусној листи не поклапа с датумом наводне смрти њиховог сина. Све ово је, још више, подгрејало њихове сумње да им је син рођен мртав. У извештају са обдукције пише да је Веричин и Бранин син рођен као недоношче. Упоредујући податке које су бабице саопштиле Верици одмах после порођаја никако се нису слагали са онима из извештаја. После свега што су сазнали, сасвим је извесно да датум на извештају о извршеној обдукцији није тачан. Постоји још један по-

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕ СТАНУ

датак који поткрепљује њихову сумњу. На њега им је указала једна бабица. Она им је рекла да је смрт њиховог детета у књиге уписана тек накнадно, неколико дана после наводне смрти. Ни података о томе да им им син сахрањен на неком од београдских гробаља, нигде нема.

Из далеке Аустралије, како би “истерали истину” о својој беби 2002. године допутовали су Марија и Драган Радић из Лознице. Када су у земљи кенгура у новинама прочитали о беби афери, одлучили су да се врате у Србију. Радићи су напустили посао, а у Аустралији су оставили најстаријег сина Ненада.

А све са надом да ће да докажу да је мушка беба коју је Марија родила 12. августа 1982. године у породилишту лозничког Здравственог центра “Др Марин” није умрла у једној од болница у Београду.

Марији је речено да је родила пре времена и да дете

Бебе без белега

мора у Београд. После само неких четири сата медицинска сестра са врата собе јој рекла “Твој дете је умрло”. Иако су тражили тело детета нису видели а болница је преузела “обавезу” око сахране. Како су још пре порођаја почели да прикупљају документацију за добијање визе за Аустралију, после ове трагедије су наставили тај поступак. Међутим, у матичној служби у Лозници матичар им потврђује да рођење њиховог детета није заведено. У болници, потом, Марији издају потврду да је она умрла. На основу потврде о смрти, матичар је завео дете у књигу умрлих 6. септембра 1982. године, под редним бројем 280.

Међутим, после два дана исти матичар на истом документу записује са стране “Овај започети упис ништи се”. Нови матичар, на писмени захтев Радића, да им достави фотокопије пријаве рођења, матичне књиге рођених и умрлих је одговорио “Самом чињеницом да је упис у МКУ поништен као погрешно започет упис, обавештавамо Вас да у архиви матичне књиге умрлих за место Лозница немамо потврду о смрти...”.

За овакве и друге грешке Радићи су убеђени да нису случајне. Поготово их је фрапирала потврда да њихово званично умрло дете никада није сахрањено! А Марија и Драган Радић су одлучили да се врате назад у Аустралију тек када дођу до правде и истине.

Јоланда Д. је богаташица са станом тик уз катедралу Светог Стефана у најстрожем центру Беча, окружена луксузом и оригиналним Рембрантовим сликама. Она жели да нађе сина, ког су јој, као једно од двоје близанаца, украли 1962. у Београду.

“То је само један од познатих случајева, Интерпол истражује где је петнаесторо новорођенчади које је мафија украла у тадашњој Титовој Југославији и продала ко зна где. Богаташица из Беча зна и да се украдени син зове Синиша, а не треба јој никаква генетска анализа: чим га угледа препознаће га...” Све то је 2002. године писало уједном бечком недељнику, а пренеле су новине широм Европе.

- Не знам кад ми је у животу било горе него када сам

Бебе без белега

видела шта су после разговора са мном објавили у бечком магазину “Њус” – каже Јоланда Д. – Нити сам милионерка, нити окружена Рубенсовим сликама, нити сам сигурна да су ми заиста украли дете! Ништа од тога ја нисам тврдила, само сам изразила жељу да утврдим шта је било с мојим другим дететом, те давне 1962. у Београду, јер нешто није у реду са документацијом. Али, да сам знала шта ће се десити, никада не бих с тим излазила у јавност.

Догодило се да је преживели близанац поменуте Бечлијке морао да тражи крштеницу недавно у Бечеју, одакле је мајка, иначе Немица. Тамо није било ништа осим назнаке да је Јоланда родила два сина. Истовремено је њена пријатељица из Шпаније јавила да је у немачким новинама прочитала репортажу о наводно организованом бизнису крађе и продаје новорођенчади шездесетих у Београду. Пошто умрлу бебу није никад видела иако је то захтевала, мајци се после четири деценије јавила жеља да ствар још једном испита.

- Морала сам да искључим телефоне, да променим име на улазним вратима, доктор ми је наложио да хитно отпутем негде далеко и останем једно време, али да прво идем у болници на испитивање - истакла је Јоланда Д. - Јер, сензација на две стране у “Њусу” има и наставак. Јављају се “синови”, ваљда у нади да ће наводна милионерка изабрати неког од њих, како пише у репортажи, “чим га угледа”!

У међувремену, Јоланда је боравила у Београду, обишла здравствене институције у потрази за документацијом. Остала је без речи када је видела у каквим се условима чувају тако значајни папири о рађању и смрти беба.

Потрага из Њујорка

ПОСЛЕ читања текстова о трговини бебама у Србији, Тасиа Ахмед, наше горе лист, која живи у далеком Њујорку, одлучила је да коначно пронађе своје праве родитеље. Несрећена Тасија је рођена 19. јуна 1979. године и зна да је неколико година провела у једној, како прерпоставља, хранитељској породици у околини Врања, а 1986. године је усво-

Бебе без белега

јио брачни пар (жена Српкиња, мушакарац Хрват) који су се одмах потом иселили у Америку.

- Сећам се да су ме звали Даца - каже Тасиа Ахмед, која је сада удата у Њујорку и има сина. - Оставила сам своје усвојитеље када сам имала 16 година, а преходно су ми забранили да причам да сам усвојена. Када сам у нашем конзулату покушала да сазнам ко су ми прави родитељи, рекли су ми да је законски немогуће да ми се то саопшти. Још увек не знам како, али ћу покушати да уђем у траг својим биолошким родитељима.

Пуно питања

ЗА својим дететом трага и Мира Мисони, која сада живи у Аустралији. У Врбасу је 1972. године родила девојчицу. После пар дана дете је однето у Београд да буде у инкубатору. Њен супруг је добио супруг је добио телеграм да им је дете умрло.

- Тражила сам тело да га ја сахраним, али нисам добила. Успели смо да добијемо родни лист, али не и смртни. Шта се десило мом детету? Да ли ми је дете још живо? Имам пуно питања али никао одговор - каже Мира.

Бебе без белега

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

И то се догађа...

Случајни сусрети са “мртвом” децом

ДА ли се чуда, ипак, догађају? По многим веома тешко, осим ако не почну да је јављају људи који су били умешани у аферу над аферама – крађу и продају беба из породилишта. Или се деси да судбина сама “угоди” неочекиване и фрапантне сусрете родитељима са “мртвом” децом.

Љубинка Бубњевић родила је у 20. марта 1980. године на Клиници за гинекологију и акушерство у Новом Саду два дечака. Како су били рођени са мало килограма и у седмом месецу трудноће, одмах су пребачени у Дечју болницу. После само једног и по дана млађи син је “умро”. Старијем Милошу је сада 19 година.

- Мој супруг је пре три године ушао у драгстор на углу улице Бранимира Ћосића да купи цигарете, иако их је имао довољно. Док је плаћао рачун зачуо је Милошев глас, иако смо ћерка, Милош и ја пола сата пре тога отишли. Тог тренутка се окренуо ка младићу који је био идентичан нашем сину. Имао је исте црте лица, исто распоређене младеже, зубе који иду мало накосо и изражене маље по телу. Чак су им и ход и покрети тела били исти - предпочила је новинарима Љубинка готово невероватан догађај. - Супруг је занемео. Младић је био са старијом женом, са којом је по изласку из продавнице отишао до сивог аутомобила, сличног “опеловим” возилима, и нестао. Муж није дуго могао да проговори ни реч, а од тада ми немамо мира.

То се догодило 10. августа 1999. године. Данима је Љубинка Бубњевић шетала око те улице не би ли га случајно видела. У продавници је питала продавачице да ли су видале младиша са слике, Милошове слике. Једна је рекла да није, док је друга рекла да повремено сврати. Оставила је број телефона, да је позову ако наиђе. Девојке се потом никада ни-

Бебе без белега

су јавиле.

Олгица Трајковски, из села Јабукe код Панчева, родила је 1. маја 1978 године мушке близанце. Једна син је одмах “преминуо”, док је други сада кршени момак, спортиста.

А онда, пре пар лета Олгица је на једном слављу, испраћају војника, запазила младића који је био слика и прилика њеног детета. После деветнаест година гледала у свог сина који је званично “умро”.

- Сине - почела је разговор полако, нежно - много личиш на мог сина.

Наставила је истим тоном, обуздавајући ерупцију емоција у себи и успела да од стаситог момка извуче и ко су му родитељи, где живи и шта ради. Разговор је завршила исто тако нежно и смирено као што је и почела. А желела је да му одмах и само једном каже: “Ајмо, сине, кући, доста је било”. Није му тада рекла да је он заправо “умро” 1. маја 1978. године у Панчевачкој болници, да је из њене утробе изашао у друштву идентичног брата, сада кршног момка спортисте спремног за женидбу, да је одмах после порођаја бабица донела једну повијену бебу и рекла: “Ово ти је живо дете”, а потом и другу потпуно истог лика и боје коже, исто увијену у пелене и процедила: “Ово је умрло”.

Већ тада је Олгица посумњала да се нешто чудно са њеним близанцима дешава. Сећа се нелагоде и збуњености кад су јој уочи самог порођаја довели једну болничарку која је хтела да упозна баш њу, трудницу која носи близанце. Али сада, када је видела сина, живог и здравог како је одувек и осећала, одлучила је да истину истера на чистац.

- Нешто ме је привукло да зурим у ту девојчицу у аутобусу пре девет година. Невероватно је личила на мог мужа и средњу кћерку. Тад сам поново посумњала - предочила је Владислава Тубић из Београда, којој су још пре 25 године у породилишту у Вишеградској лекари рекли да јој девојчица беба умрла одмах по рођењу. Одмах је посумњала у причу, али је годинама ћутала, а онда кренула у потрагу. У главној архиви болнице успела је да пронађе историју болести дете-

Бебе без белега

та. Фасцикла је била потпуно нова, у њој неколико анализа крви (од којих је једна рађена после званичне смрти новорођенчета), нема констатације смрти, сем на фасцикли и то дописано руком, без печата.

Кад сам видела шта сам видела, одем у Здравствену инспекцију - истакла је Владисава. - Они су закључили да је дете отпуштено из породилишта. У општини ми дају изводе: 24. децембра 1980. заведено је да је дете умрло, а 25. децембра је уписано да је рођено. Не заводе се деца прво у књигу умрлих, па у књигу рођених. Матични број је лажан. У СУП-у су ми дали потврду да под тим бројем не постоји нико, ни жив, ни мртав, открива мајка. Тражим од државе да ми пронађе дете, а како ће га наћи, то је њен проблем.

Насловна страна

МИЛАНКА Милић из Београда родила је октобра 1978. године, на ГАК у Вишеградској улици, мушке близанце. За једног дечачића речено јој је да мртав рођен, иако је на оптусним листима написано да су обе бебе добиле БСЖ вакцине.

После три године, када су одвели сина у болницу у Тиршовој због проблема које је имао на левом уху, лекар их је дочекао речима “А зашто поново доводите то дете, када сте били са њим прошле седмице!?”

А потом је 2003. године уследио нови шок за Милиће. Многи рођаци и пријатељи су Миланки јавили како је 23. септембра, на наславној страни “Вечерњих новости”, објављена фотографија неке летње баште на Обилићевом венцу у Београду, у којој је усликан и њихов син.

Међутим, Миланка је установила да њен син преходних дана уопште није седео ни у једној летњој башти...

Кључ за све тајне

Кључ за све тајне

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Како су многи родитељи наводно ушли у траг своје нестале деце

Преко бројки до деце

МНОГИ сумњичави родитељи су протеклих година, у ситуацији када држава није знала праве одговоре на њихове јадиковке и тужбе, одлучили да “ствар” преузму у своје руке и сами пронађу своју децу, за коју тврде да су им украдена из породилишта.

Начин на који су многи родитељи наводно ушли у траг својом “умрлој” деци до сада нигде није јавно обелодањен. Пре свега што саме мајке и очеви нису хтели новинарима да причају о тим “тајнама”, али и због сумње да су ове силне несрећенике злоупотребиле неке особе, које наводно имају “дар” да преко шифара на документацији могу “проверено” да пронађу украдене бебе.

Зато у овој књизи издвајам текст из јуна 2002. године о Милутину Манојловићу из Сокобање, у коме се објашњава на који начин је (без)успешно пронашао своју кћерку Николету, која је званично преминула после порођаја. Подсећања ради, децембра 2003. године ДНК анализа урађена на Институту за судску медицину доказала да је та иста Николета ћерка својих родитеља у Београду, а не Радојке и Милутина и Радојке Манојловић из Сокобање.

Први траг лажни број

ПОСЛЕ грозничаве приватне истраге Радојка и Милутин Манојловић тврде да су ушли у траг својој наводно умрлој кћерки Николети и да су је недавно чак и угостили у свом дому у Сокобањи. Манојловић каже да за њих више нема никаквих сумњи, јер имају и “живи доказ” да им је после рођења њихових близанаца, Љубомира и Николете, 5. маја

Кључ за све тајне

= $16 \cdot 5 \cdot 79 \Rightarrow 16 + 5 + 7 + 9 = \boxed{37}$ — Позивни :
 — за месец рођења :
 — $\boxed{037} = \text{Крушевци}$ —
 = недоношче $\boxed{7}$ мес. + $\boxed{2}$ мес = $\boxed{9}$ месеци
 = НОРМАЛНА БЕБА —
 = Умрла $16 \cdot 5 \cdot 79 + 2$ мес = $\boxed{16 \cdot 7 \cdot 79}$ — рођено
 = ВАСКРЕЛО =
 или = УЕВАЖЕНО —
 = ВРЕМЕ СМРТИ — ВРЕМЕ РОЂЕЊА =
20 часа 9 часа = $\boxed{11}$ — Поз :
 за Предивалиште :
 — $\boxed{011} = \text{Београд}$ —

1979, који су два дана касније из породилишта болнице “Народни фронт” пребачени у тадашњу болницу за недоношчад, женско дете украдено.

- Јављено нам је телеграмом 16. маја да је девојчица умрла. У пометњи смо поверовали лекарима. Гледали смо да сачувамо дечака - каже Милутин. - Када смо, међутим, у матичној служби општине Савски венац почетком децембра 2001. вадили извод из матичне књиге рођених за Љубомира, на наше изненађење дошли смо до фрапантног сазнања да је и Николета жива, да је истога дана, 25. јуна 1979, када и Љубомир, отпуштена из болнице. Добили смо за њу и извод из матичне књиге, започели трагање и нашли је.

Манојловићи поседују папир да им је ћерка, која је проглашена мртвом, однета из Болнице за недоношчад - жива! Судаћи по том документу, издатом 3. децембра 2001. године, девојчица није умрла 16. маја, како је у оно време у тој истој

Кључ за све тајне

болници, написано у потврди о њеној смрти. Напротив, она је, по наводу из потврде, 40 дана касније отпуштена - жива! Када су почели да упоређују бројке из расположиве документације за такву децу, учинило им се да су открили шифрарник којим је беби-мафија обележавала где се које дете налази. Једна комбинација бројева из пријава рођења или смрти, на пример, требало је да скрива позивни телефонски број града у којем се украдена беба налази. По тој комбинаторици, њихову девојчицу је требало да траже у – Крушевцу.

Некако у то време, јавила им се познаница која је добро познавала др Александра Марјановића, лекара Института за неонатологију, који је 1979. потписао потврду о смрти њихове кћери. Рекла им је да је одувек веровала да им је де-

INSTITUT ZA NEONATOLOGIJU
Beograd, Kralja Milutina br. 50
Datum: 03.12.2001 god.

P O T V R D A

U našu ustanovu primljeno je dete Manojlović, žensko mat.br.600 od majke Manojlović Radojke i oca Milutina, rođeno u GAB Beograd dana 05.05.1979 god. Primljeno 07.05.1979 god. a otpušteno 25.06.1979 god.

Zbog tehničkih mogućnosti nismo u mogućnosti da Vam damo detaljniju informaciju.

Administrativni radnik

Lišovača Marina

Кључ за све тајне

те живо и да га треба тражити управо у Крушевцу. Манојловићи су организовали потрагу у граду под Багдалом и дошли до података о породици, која је тешко добила децу. Мајка из те породице најпре је имала побачај, затим је, званично у јулу 1979, царским резом добила девојчицу, а августа 1980, опет царским резом, још једну девојчицу.

Даље трагање за том породицом довело их је у Београд. Испоставило се да је девојчица, коју су крстили као Николета, ишла у исту средњу школу као и њихов син, њен могући брат-близанац Љубомир, који се тамо школовао док је био стипендиста Фудбалског клуба Земун. Они су се знали сасвим површно, али је то било довољно да сада успоставе другарски контакт.

Тако су Манојловићи временом пренели Николети своје претпоставке и саветовали јој да потражи своје податке у матичним књигама у Крушевцу. Марта 2002. године, када се Николета обрела са својом сестром из београдске породице у Крушевцу, посетила је матичну службу, где јој је речено да може да добије и крштеницу, али да не може да види матичну књигу, без обзира што је пунолетна и што је та књига јавни документ. Како тврде Манојловићи, службеник јој је посебно нагласио да се, у случају усвојења, књиге не дају на увид. Потом је ова девојка отишла у средњу школу, где је затражила да види податке за себе и своју “београдску сестру”.

- У Николетиној крштеници писало је да јој је отац рођен 1957, а мајка 1956. године, што није тачно - каже Милутин Манојловић. - У сестриној крштеници били су тачни подаци (отац 1948, мајка 1960.), с тим што је у тој крштеници наведено и да је отац рођен у Ратковцу код Ораховца, а мајка у Крушевцу, док у Николетиној крштеници тих података нема.

У међувремену су се и Манојловићи потрудили да добију нешто документације из Историјског архива у Крушевцу. На пријави рођења Николете потпис мајке се драстично разликује од њеног потписа на пријави за друго дете. Поред тога, за Николету не постоји, а за сестру постоји матични

Кључ за све тајне

број.

- У пријави рођења Николете наведени су датуми и место рођења родитеља, оба у Крушевцу, што је нетачно, а у крштеници тих података нема – предочава Манојловић. – У пријави пише да родитељи станују у Крушевцу, без адресе, а у крштеници је наведена и тачна адреса.

Манојловићи верују да је прво сачињена оригинална пријава рођења и да је из ње унета у крштеницу адреса родитеља. Онда је, по њима, оригинална пријава уништена и недавно је направљен фалсификат, у којем адресе више нема, али постоји фалсификован потпис мајке.

Видевши све то, Николета је одлучила да за Ускрс 2002. године дође у Сокобању, да буде крштена, и да са Љубомиром, као братом – близанцем, прослави заједнички рођендан. Десетак дана касније, пошто је “београдској мајци” већ саопштила да озбиљно сумња у своје порекло и да је била у Сокобањи, Николета је с мајком поново отишла у Крушевац. Добиле су службена документа, али без увида у матичну књигу рођених. На повратку је Николета тражила да заједно сврате у Сокобању, што је мајка одбила.

“Београдска мајка” и “сокобањски родитељи” су се, на Николетино инсистирање, срели 20. маја. Манојловићи кажу да су на тај сусрет дошли са много папира и података, а да “београдска мајка” није имала ништа од тога. Наводно је причала да је у породилиште доведена две недеље раније, да се порођаја не сећа, јер је била под наркозом, и да не зна када су јој донели дете, јер је “три дана била успавана”. Манојловићи предочавају да је у разговору наводно рекла за Николету: “Ми смо је лепо чували”, а на примедбу да у крушевачкој болници нема података о порођају, узвратила је: “А шта ће бити са докторима?”. Када је речено да су брат и сестра можда могли да се заљубе једно у друго, одговорила је: “Сада се знају, па неће!”

Неколико дана касније, Николета је, са сестром и другарицом, опет боравила у Сокобањи. “Београдској мајци” је рекла да “иде да се навикава”. Неколико дана касније, када се вратила и показала огрлицу коју су Манојловићи намени-

Кључ за све тајне

ли ћерки још када је рођена, мајка у Београду је наводно рекла: “Можда си мало поранила да примиш поклон, ако ни си баш сасвим сигурна”.

Извињење

ИНСТИТУТ за неонатологију издао је, у међувремену, саопштење у којем тврди да је потврда, по којој је девојчица Манојловића отпуштена жива и здрава, издата грешком. Наводно је надлежна службеница, у бучној атмосфери коју су пред шалтером направили Манојловићи, уместо података за женско унела податке за њихово мушко дете. Службеница је суспендована, а Институт се извинио Манојловићима због грубе грешке. Међутим, Манојловићи нису мировали...

Кључ за све тајне

Пречицом до несталог детета

КАДА је букнула афера крађа беба у Србији, на многим сајтовима на Интернету појавиле су дискусије управо посвећене начину уласка у траг деци несталих из породишта.

Тако је на једној од дискусија презентован начин како може да се пронађе наводно умрло дете. Сумњичавим родитељима је препоручено да најпре да из надлежних институција затраже протокол порођаја, историју болести, крштеницу, умрлицу као и извештај са обдукције.

Потом је, као један од од сигурних начина да се нађе дете које је продато у бившој Југи, презентован следећи начин:

- Како се зна кога је дана дете рођено и у колико сати, претпоставка је да деце која су се тог дана родила није било више од 200. Када се потражи по граду рођења, претпоставка је да се не роди у граду више од двадесет дневно. Затим се зна да ли је мушко или женско и све се онда дели на пола. Ако се зна у колико је сати рођено, претпоставка је да се веома ретко деси да се двоје деце роди у исти сат и минут, али не више од двоје...

Потом се предочава да се сви ти подаци могу добити преко преко матичног броја.

- Оде се сада у полицију и каже се проблем и затраже се деца. На пример, за девојчицу рођену 11.07.1970 матични број почиње са 1107970715... Дакле датуми и 715 ознака су за девојчице, а остале три цифре су бројеви беба рођених у земљи, дакле сваки је различит.

По овим бројевима, добије се рецимо десет девојчица рођених тог дана у Београду, ако се жена породила у овом граду. Потом је потребно на неки начин сазнати садашње адресе на личним картама тих девојака. Преко тих података дође се до сата рођења (могу да се и назову телефоном и питају...). Када сумњичав родитељ сазна сат рођења, знаће да ли постоји могућност да је дете његово.

Потом је могуће да се нађу са тим дететом и увиде да

Кључ за све тајне

ли оно личи на родитеље. Једна од могућности је ако “пронађено” дете пристане, онда могу да се изврше и ДНК анализе да се утврди ко су прави родитељи.

- Наравно, све ово је валидно само у случају да у званичним папирима нису мењали време рођења. Ако је дошло до измена, онда се цео овај процес множи са десет, због претпоставимо броја дана када је дете могло да буде заведено. Постоји могућност, како би се заварао траг, да је детету дан рођења управо дан лажне смрти.

На овој дискусији се објављује и “додатак”, са појашњењем: Ако је дете рођено 11.07.1970. матични број грађана би био, ако је девојчица, 1107970800078. Број 80 је Нови Сад, 50 је женски пол (да је мушко било би 00), 78 је лични број. Значи, ако је дечак било би 1107970805078. Али и то и није нека сигурација, да ли ће ти “родитељи” који су купили то дете да га пријаве под тим датумом...

Шта каже Закон о ЈМБГ?

СВИ грађани Србије “обележени” су јединственим матичним бројем. Бројеви након првих седам цифара које означавају датум рођења, ознаке су за регистар (две цифре) и пол и редни број за особе рођене истог датума - три знаменке и једна је знаменка контролна.

Број регистра - прве две цифре након датума рођења, бјио је одређен је договором између република бивше СФРЈ, па тако особе којима је ЈМБГ одређен у БиХ имају бројеве између 10 и 19, Црној Гори 20 до 29, Хрватској 30 до 39, Македонији 40 до 49, Словенији 50 до 59, ужој Србији 70 до 79, Војводини 80 до 89 и на Косову 90 до 99. Бројеви од 00 до 09 резервисани су за Савезни МУП и додељују се, на пример, странцима који имају боравиште (па и легитимацију) на територији Југославије.

Закон прецизира да се за град Београд користи 71, за Шумадију и Поморавље 72, Ниш 73, јужноморавски регион 74, зајечарску регију 75, Подунавље 76, подрињско-колубарски крај 77, Краљево 78 и Ужице 79.

Кључ за све тајне

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ЈМБГ је уведен Савезним законом од 1978. године, а тај пропис је још важећи и у бившим југословенским републикама. Деци рођеној након увођења Закона, јединствени матични број одређује надлежни општински орган и он се уписује у извод из матичне књиге рођених. У тим случајевима број регистра је заправо место рођења. Особе рођене пре

KONAČNA DIJAGNOZA: (16 blokova) +FOTO

**NEONATUS PRETEMPORARIUS MASCULIN
MALIA CONGENITALE. Stadium saccu
SIS SUBTOTALIS FETALIS ET HAEMOR
MEMBRANAE H YALINEAE PARTIALIS F
ACUTA GRADUS MAIORIS HEPATIS ET
RARENALIUM. NECROSIS ISCHAEMICA
CYANOSIS ET OEDEMA GRADUS MAIORI
PERIVENTRICULARIS DESTRUENS HEMI
CEPHALUS INTERNUS ET EXTERNUS C
"Starry-Sky" phenomenon corticis**

KLASIFIKACIJA PERINATALNE SMRTI (PO Wigglesworthu):

Кључ за све тајне

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

тог датума као број регистра имају онај број који се односи на територију на којој су имали пребивалиште у време одређивања ЈМБГ.

Наредне три цифре означавају пол и редни број и то тако да се за особе мушког пола користе бројеви од 000 до 499, а за жене од 500 до 999. Последња цифра је контролни број.

“Звездано небо” за крађу

ПОЈЕДИНИ сумњичави родитељи тврде да су на многим званичним папирима из породилишта, матичних служби и са обдукција коришћене посебне шифре, којима су означаване бебе које су “типоване” за крађу. Посебно је занимљиво наводно „звездано небо”. Родитељи тврде да је у појединим копијама обдукције промењени подаци, па је додат феномен “звезданог неба”.

Зато сумњичави родитељи сматрају да је овај феномен шифра којом су бележена деца за “трансфер”. Према њиховим тврдњама, сва деца која су наводно умрла између 1991. и 1995. године, а чију је обдукцију радио један доктор у Београду, имају у себи феномен “звезданог неба”. У неким документима стоји “залазак сунца”.

Др Пеђа Михајловић, обдуцент и судски вештак МУП-а Србије рекао је за Б92 да изрази попут “звезданог

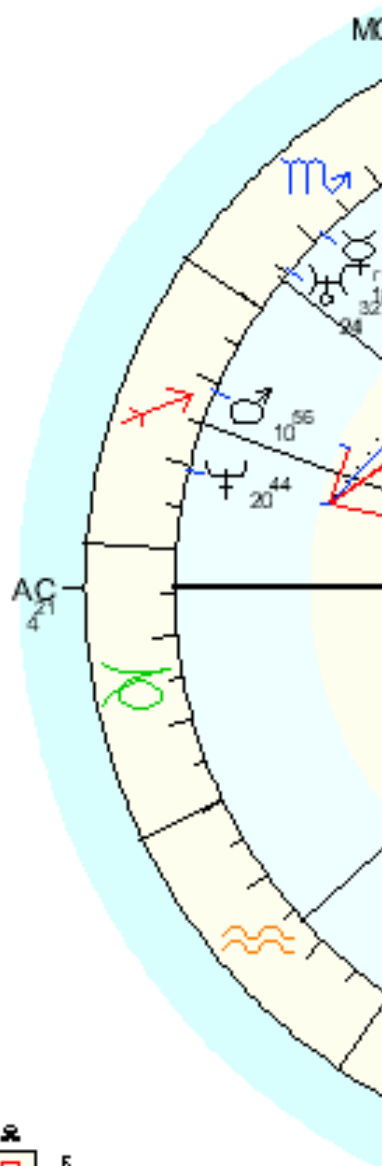
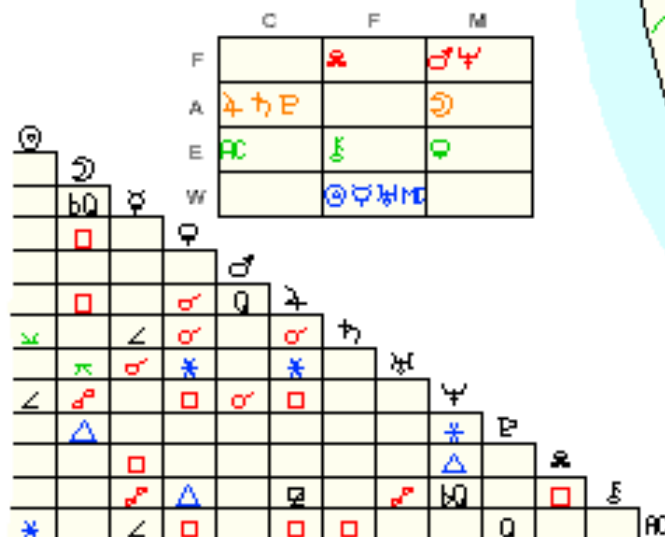
Кључ за све тајне

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Ukradena Beba 4
 Mo., 27 Oct. 1980 Time: 11:15 am
 Beograd, YUG Univ. Time: 10:15
 20e30, 44n50 Sid. Time: 14:00:42

Natal Chart
 Method: Web Style / Placidus
 Sun sign: Scorpio
 Ascendant: Capricorn

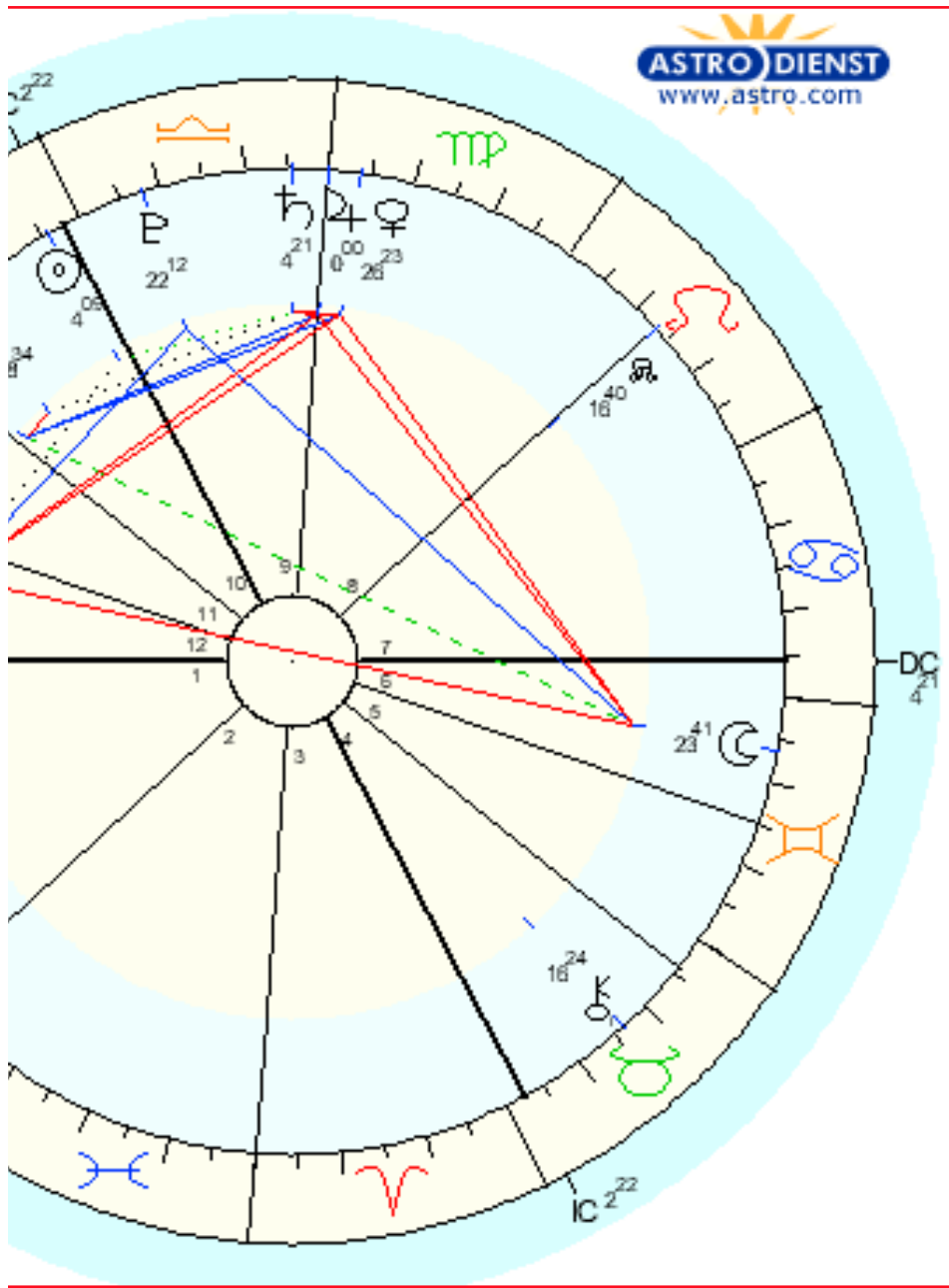
☉ Sun	4 Sco 9' 5"
☾ Moon	23 Gem 41' 25"
☿ Mercury	18 Sco 34' 29"
♀ Venus	26 Vir 22' 55"
♂ Mars	10 Sag 55' 33"
♃ Jupiter	0 Lib 0' 2"
♄ Saturn	4 Lib 20' 33"
♅ Uranus	24 Sco 32' 17"
♆ Neptune	20 Sag 44' 25"
♇ Pluto	22 Lib 11' 33"
♁ True Node	16 Leo 40' 8"
♁ Chiron	16 Tau 24' 26"
♈ IC	4 Cap 21' 2: 16 Aqu 50' 3: 0 Ari 13'
♏ IC	2 Sco 22' 11: 25 Sco 45' 12: 15 Sag 8'

Кључ за све тајне

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Кључ за све тајне

неба” или “залазак сунца”, који су се под потписом једног доктора нашли на обдукционим листима неких несталих беба, нису уобичајени у нашој пракси и чудно је што су коришћени у званичном обдукционом налазу.

Исту оцену су дали и и обдуценти из Ургентног центра и са Судске медицине у Београду, истакавши да можда није неоснована сумња родитеља да су такви изрази били шифре под којом су се можда крала деца.

Астро карте

КОЛИКО је српска беби афера популарна на Интернету, доказују и сајтови астролога, који су урадили астро-карте за поједине родитеље, који трагају за својим несталим бебама.

По тим картама, поједине бебе нису умрле.

Елдорадо за усвајање деце

Елдорадо за усвајање деце

На међународном тржишту наша деца цењена али – скупа

Странци хоће наше бебе

Путују наше бебе у све крајеве света, одлазе на пут без повратка са исељеничким пасошима, са непознатим људима путују у Шведску, Данску, Норвешку, Француску, Америку... Сваке године све их је више... Шта се о трансферима беба отворено у штампи писало још 1972. године

БРАЧНИ пар Нилсен вратио се у Данску са летовања из Југославије са једним необичним “сувениром”: осмомесечна, црнокоса беба румених образа, постала је нови члан њихове породице која је поседовала све изузев толико жељеног детета. И ето, сада, после више месеци неизвесности, госпођа Нилсен пресрећна стиска на груди свог сина кога је родила друга жена, наша жена.

Комплетном хепиенду смета само једна ситница; тај мајушни човек у пеленама, који појма нема о сопственој примопредаји, који је цело време био ПРЕДМЕТ преговора, да би најзад постао и ПРЕДМЕТ акта о усвојењу.

Баш због њега, сићушног и немоћног, сада већ далеке 1972. године о извозу наших беба у иностранству отворено су писали репортери магазина “Свет”, а ти подаци који и данас изгледају затрашујући, само доказују тврдње сумњичавих родитеља да су бебе са наших поднебља итекако на цени у иностранству. И да да ова приче од почетка седамдесетих потврђују навикнутост странаца да до наших беба по било коју цену.

А репортери “Света”, Буба Мишић и Миодраг Богдановић, још тада су храбро написали да наше бебе путују у све крајеве света. Одлазе на пут без повратка, са исељеничким пасошима, са непознатим људима који им тепају на не-

Елдорадо за усвајање деце

разумљивим језицима. Путују у Шведску, Данску, Норвешку, путују за Француску, Америку. Засад и нема их тако много, али сваке године их је све више.

Године 1967. страни држављани усвојили су на територији СР Србије десеторо наше деце. Идуће године већ је забележено 13 таквих случајева, а 1969. - равно 24. Још једна година и још четворо малишана више, па још једна, ова последња и 30 беба само из наше републике одбауљало је у бели свет где ће добити нову родбину, нова имена, нову веру, нову народност, ново држављанство.

Учиће у својим школама о храбрим викинцима, дивним фјордовима, Париској комуни, Југу и Северу, а како модерна деца уче све – можда ће научити нешто и о Југославији, далекој земљи на брдовитом Балкану, са топлим морем, где може - јефтино да се летује!

Колико таквих будућих Швеђана, Данаца, Американаца, испоручујемо годишње? Да ли одиста само 30? Толико је званично евидентирано само у једној републици, а можда има и више. Свакако има их и из осталих република. Подаци нигде нису сакупљани, једино се зна да и у овом извозу из године у годину бележимо све “боље” резултате. То је, уосталом, познато у свету.

У Скандинавским земљама нас бије глас “Елдорада за усвајање деце”. Више данских новина писало је прошле године о томе, а неке су чак покушале да нашим економским тешкоћама објасне зашто ми једини у Европи, дозвољавамо “извоз деце”. Уосталом, та могућност добро је дошла онима који би иначе били принуђени да усвајају дечицу из Кореје или Јужног Вијетнама, од ових најпознатијих “лифераната” деце. Овако, Данци су само за последње две-три година усвојили 35 југословенских малишана.

- Страни држављани веома су заинтересовани за нашу децу - истакли су у Центру за социјални рад београдске општине Палилула. - Своју жељу да узму баш дете из Југославије они образлажу тиме што тврде да смо ми здрава, витална нација, још неискварена високим стандардом и ултрацивилизацијом...

Елдорадо за усвајање деце

Да ли нас они то куде или хвале? Тумачите како хоћете, битно је да се на међународном тржишту деце, како би рекли безосећајни економисти, одлично котирамо! И, како то бива у условима понуде и потражње, у том погледу владају иста тржишна правила. Једноставно речено, због мање понуде него потражње и доброг “квалитета”, наша деца су - скупа!

На светском конгресу о усвајању, одржаном 1971. године године у Милану, делегаткиња из Данске рекла је др Иву Недељковићу, тадашњем научном сараднику Института за социјалну политику СР Србије:

- Усвајам дете из Вијетнама, за мене ваша су ужасно скупа...

Не треба бити много промућуран па схватити како се осећао наш представник кад су му, чак у више наврата, саопштене такве ствари. Пошто је, како каже, ипак “остао жив”, по повратку из Милана сео је и поднео свој извештај:

- Упозорен сам да се, због правног формализма и бирократизма у поступку међународних усвојења чак и деце која

Елдорадо за усвајање деце

су рођена и налазе се у Југославији, путем посредника развио такав бизнис који је на скандалозно зао глас изнео наше “методе” код усвајања и “прославио” га у међународним облицима реализације једног од баснословно скупих...”.

Колико, дакле, једно живо дете вреди? Има ли оно цену? Наравно, нема. Цену заправо имају други. Они који помажу да се дете нађе, да се до њих дође, они који набављају документа, па они који путују, па који преводе и оверавају, проналазе мајке... Они ангажују чак и друге да обаве део послова.

Јавна је тајна: понеки дански адвокати узимају, прерачунато у наше старе динаре, милион и по до два и по милиона, да би спровели усвојење југословенског детета.

Путују наше бебе у бели свет, стичу нову породицу и домовину. Странцима, није нарочито тешко да их усвоје, поготову ако имају довољно пара да ангажују “правог човека” који ће преузети на себе разноврзне послове, од проналажења мајки које хоће да се ослободе нежељеног, обично ванбрачног детета, до набавки свих докумената и обављања осталих формалности. Ако је све то изводљиво уз доста труда, пара и времена, постоји много једноставнији начин да странци дођу до наше деце, а да и не виде Југославију.

Жене које не могу да постану мајке, мушкарци који не могу да постану очеви, људи чији је живот без потомства претворен у јалово животарење траже децу. Туђу, одбачену, нежељену, проклету, било какву, само да су деца и да их могу назвати својом. Само београдски Центар за одојчад бележи око 200 молби за усвојење годишње, али - толико толико малишана за усвајање нема. Нове родитеље нашло је ове године педесетак, од тога 15 дечака и девојчица усвојили су странци. Па да се човек упита: крај толиких неиспуњених жеља и молби наших људи, зашто децу дајемо странцима?

Сурова је истина да ту децу коју одводе са собом Швеђани, Данци, Американци и Италијани, наш свет – неће. Не, њима ништа не фали, здрава су и лепа као већина “деце љубави”. Имају све прсте на броју, имају дивне црне и плаве коврџе, буцмасте ногице и ручице као крофне, али - имају и

Елдорадо за усвајање деце

мајке, познате, евидентирани, са именом и презименом и адресом.

Репортери “Света” су те 1972. године објавили и следеће фрапантне податке:

- Адаптациони центар из Данске обратио се Центру за социјални рад и скупштини града Зенице за усвајање 150 (и словима: стопедесеторо) југословенске деце. Иста организација послала је и Центру за социјални рад у Приштини захтев за усвајање још шездесеторо наше деце!

- У Звечанској улици лежи гомила писама са сличним захтевима из иностранства, у Центру за социјални рад војвођанске општине Кула тренутно се налази двадесет захтева из Шведске. Чак су и Савезном секретаријату за здравље и социјалну политику стизали такви захтеви из Шведске, од појединаца и организација, са молбом да секретаријат пронађе - децу!

Постали смо познати извозници за који се свет све више интересује. Није ни чудо, јер једно усвојење повлачи за собом друго, треће, четврто. Дobar глас далеко се чује...

- Из Србије је од 1967. дато на усвојење странцима деведесеторо девојчица и дечака, из Словеније је отишло 52, из Македоније 28. Колико укупно, тренутно се не зна, јер раније није постојала обавеза да се ова појава посебно евидентира у статистици. Али, оно што се не зна код нас, зна се у иностранству.

Зна се, рецимо, да је сем тридесетак усвојене ванбрачне деце наших радница у Швајцарској и двадесет таквих случајева само за последњих шест месеци у Западном Берлину, на подручју нашег конзулата у Штутгарту усвојено чак 1.300 (!) малишана, ванбрачно рођених у СР Немачкој, где су њихове мајке, а наше држављанке, привремено запослене.

Страх од истине

У Шведској, на пример, постоји законска обавеза да се усвојенику саопшти његово порекло пре поласка у школу, до шесте или седме године живота. Слична обавеза постоји

Елдорадо за усвајање деце

у СР Немачкој, такође и у САД. У многим другим земљама то није изричито законом регулисано, ипак постоји макар пракса да се малишанима каже пуна истина.

Код нас такве обавезе нема, а пракса је различита и углавном је препуштена усвојоцима. Али, у средини где стерилност није несрећа него срамота, где је једна краљица ушла у историју по томе што је имала лажну трудноћу; где је јаловост, као праисконско проклетство, опевано у народним песмама, у средини где се тако грчевито преплиће древно и модерно, људи не желе да откривају своју “бруку”. Они знају да им прети опасност од истине, да се “заклела земља рају”, али одлажу стварност од данас до сутра, до прекосутра, док се може и не мора, иако је јасно да ће бити касно кад дође до морања.

Елдорадо за усвајање деце

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

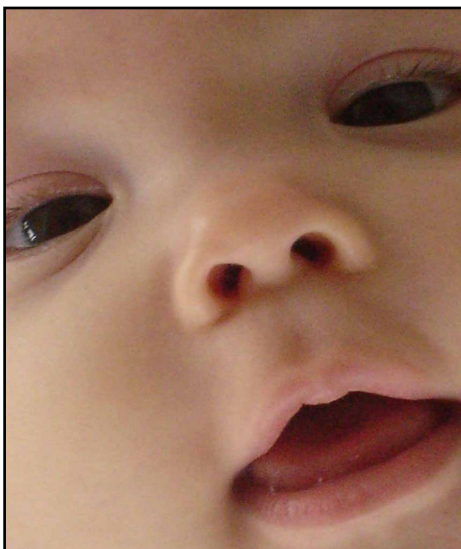
РЕЦИТЕ ДЕЦИ ЧИЈА СУ

**ПОМОЗИТЕ РОДИТЕЉИМА
У АФЕРИ КРАЂЕ БЕБА
НЕ ЧЕКАЈТЕ ДА СЕ И ВАМА
ДОГОДИ ИСТО**

Елдорадо за усвајање деце

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Афера с оне стране Дрине

Италијани накуповали “сирочад”

ДА Италијани просто “луде” за нашом децом, најбоље је показала афера откривена почетком 2004. године, када је дечја амбасада “-Међаши” ушла у задњу фазу откривања истине о нестанку деце из БиХ за коју се оправдано сумњало да су продата италијанским

породицама у Милану.

Дом за људска права проследио ми је, као заступнику две породице које су остале без двоје деце, документацију до које су дошли преко Савета министара БиХ, где се налази и декрет, односно пресуда миланског суда за малолетнике из кога се види, без дилеме, да су сва деца из БиХ усвојена у италијанским породицама.

Душко Томић, адвокат из Сарајева, оснивач и генерални секретар Дечје амбасаде “Међаши” предочио је тада да су деца усвојена на основу нетачних информација по којима су деца наводно сирочад и да немају родитеље.

Истакао је да је Дом за људска права је наложио босанској власти да достави сву документацију везану за овај случај и да се очекује да ће Дом ускоро пресудити у корист породица, које су остале без деце, јер Конвенција о заштити људских права забрањују усвајање оних који имају биолошке родитеље.

Усвајање је, дакле, немогуће, уколико не постоји сагласност родитеља. Тај документ каже да се могу усвојити деца у другим државама, уколико се у домицилној држави не може да реши питање њиховог усвајања. Томић је истакао и

Елдорадо за усвајање деце

да не долази у обзир, међутим, усвајање деце чији су родитељи живи у домицилној држави, уз констатацију да су деца својена, продата у Италији и да се очекује да Дом за људска права исправи неправду, да осуди босанску власт и омогући породицама да дођу до своје деце, као и да се укину уговори о усвајању.

Децу је из Дома за незбринуту децу ”Љубица Ивезић” из Сарајева евакуисала Дечја амбасада, на молбу Дома и босанских власти, у Италију, уз уговор да ће тамо бити само три месеца. Протоколом је било предвиђено да се, после рата, та деца врате у БиХ, али, жалосно је, до почетка 2004. године се ниједно дете није вратило у БиХ. У пролеће 1992. године у Италију је отишло 36 деце. Родитељи су чим је престао рат тражили од власти БиХ и Дечје амбасаде да се састану са децом. Нико их никада није информисао да се ради о отимању деце од живих родитеља.

Званични органи у Италији негирали су сигнале из Сарајева да се, ипак, ради о деци која имају родитеље. Душко Томић је први пут још 1996. године истицао да БиХ власт крије и да представља ту децу као сирочад да би узела донације и да није реч о сирочадима, већ о онима која су без родитељског старања, али имају родитеље. Пресуда италијанског суда за малолетнике у Милану од 1997. године тек сада је обелодањена. Власт БиХ је никад није обнародовала, нити обавестила родитеље.

Готово у исто време на просорима Бих је откривена и друга афера. Одјел за права детета институције Федералних омбудсмена Федерације БиХ дошли су до података у матичним књигама не постоје имена 5.000 деце рођене од 1. јануара 1992. године до средине 2003. године. Број “безимених”, на жалост, није коначан јер се односи само на децу родену у породицима, а уопште не постоје подаци о онима који се нису родили у медицинским установама.

Овакви подаци упућивали су на сумњу да да постоји шверц бебама, уз констатацију да га је било и пре рата када су оне продаване за 200 хиљада КМ!

“Преораће” и небо и земљу

Преораће и небо и земљу

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

ЗА својим децом у Србији, према нашим сазнањима, трага око 3.000 породица. Међутим, како многе мајке и очеви до сада своју сумње, из разних разлога, нису хтели јавно да изразе, сматра се да је број сумњичавих родитеља далеко већи.

По неким проценама, чак 30.000 родитеља јавно и по-тајно сумња да су њихове бебе по рођењу отете.

До сада су у јавности, на разним скупима и преко кривичних пријава своје тешке сумње, између осталих, изразили следећи родитељи:

БЕОГРАД - Драгица и Бранислав Дудић, Љиљана и Драгутин Величковић, Оливера и Саша Богојевић, Рената и Мирослав Свилар, Даница Димитријевић, примадона Радми-

Прораће и небу и земљу

РОЂЕНИ ДА НЕ СТАНУ

ла Смиљанић, Снежана Кнежевић, Нада и Драгољуб Мало-вић, Вида и Мирослав Гајић, Данијела и Радмило Стојано-вић, Милена и Ненад Јанковић, Мирјана и Влада Новокмет, Бориславка Јовановић, Стана и Ђорђе Николић, Слађана и Стеван Пантић, Љиљана и Јовица Вучковић, Мирјана и Мла-ден Милановић, Душанка Коврлија, Горан и Оливера Раде-новић, Арта и Никола Шегрт, Радојка Пантелић, Владисла-ва Тубић, Мирко и Гордана Радишић, Гордана Цвијановић, Милунка Милић, Гордана Радичић, Вела Предовић-Лукић, Милијана Чумић, Нада Оташевић, Снежана и Горан Филип-овић, Верица Станковић-Јовановић, Драгица Илић, Љи-љана Дедић, Марија и Славомир Стевић, Живанка и Петар Гочмалац, др Весна Кнежевић, Драгица и Предраг Илић, Љиљана Кованџић, Мирјана Ивановић, Нада Михалков, Ра-да и Васо Дешић, Десанка и Војислав Николић, Гордана и Здравко Цвијановић и Оливера Ма-нић из Борче, Верица и Мића Радишић из Обре-новца, Горан Рађеновић и Зорица и Видак Јов-новић из Батајнице, Ненад Тодић из Сремчице, породица Радулац са Новог Београда, Јованка и Миодраг Јованов и Слободанка и Жарко Кља-јић из Опова, Мирослав Гајић, Данијела и Рад-мило Стојановић, Вида и Мирослав Гајић из Ла-заревца, Вела и Спасе Предовић из Старих Ба-новаца, Бранка и Васкрсије Илић из Гроцке, Весна и Миладин Марковић из Сопота, Снежа-на и Стојан Вукмировић из Земуна...

НИШКИ КРАЈ - Грана Штефан, Ву-кица и Александар Станковић, Ружица Тасић, Љуба Радосављевић, Радмила Ракоњац, Божи-дар Цекић, Славица Агушевић, Јулијана и Мио-драг Крстић, Зорица и Јован Мицаковић, Олги-ца и Богдан Филиповић, Зорица и Зоран Стоја-новић, Вукица и Зоран Панчић, Соња и Станко Јовановић, Слађана и Радован Миленковић, Зо-рица и Јован Коџић, Сузана и Мирослав Здрав-

Преораће и небо и земљу

ковић, Оливера Милић, Лидија Кесић, Наташа Димић, Вукадинка и Славиша Пешић, Вукосава Балужев и Момчило Ђорђевић, Зага и Часлав Јанковић, Гордана и Радован Ранђеловић, Снежана и Михаило Милошевић, Славољуб Миленковић из Трњана, Миленковићи из Бабушнице, Стана Милојовић и Софијанка и Миодраг Милојевић, Данијела и Зоран Цветковић из Мозгова код Алексинца, Гордана Ружић, Вера Никодијевић и Данијела Цветковић из Алексинца...

КРАГУЈЕВАЦ - Јасна Спасојевић, Милка и Живко Агатоновић, Весна Кнежевић, Радојка Митровић, Душица Којић-Величковић, Ружица Радуловић, Љубинка Марковић, Љиљана Костић, Радина Савковић, Милена Микић, Мила и Славомир Секулић, Радмила и Његош Илић, Микијана Миленковић, Винојла Прокић, Миланка Момчиловић, Јулка Аврамовић-Васојевић, Миланка Матић, Катарина Томић, Добрила Ђорђевић, Душица Јовановић, Љиљана Јеличић, Бисерка и Слободан Глишовић, Горица Милосављевић, Снежана Симићевић, Светлана Јовановић, Весна Пантелић, Љиљана Миловановић, Даринка Јанковић-Дрењаковић, Анђа Костић, Весна Миловановић-Николић, Сенада Салковић, Драгослава Јаковљевић, Ката Чалага, Верица Дерикравић, Зорица Ђорђевић, Педа Живановић, Лидија Живковић, Миланка и Слободан Бушетић, Данијела Васиљевић, Милан Петковић, Нада Луковић, Горица Јовановић, Миладин Глишовић, Ружица и Радмило Радуловић, Јулка и Ацо Васојевић, Катарина и Драгослав Томић, Миланка и Миле Матић, Гордана Лакићевић, Оливера Стојковић, Марина и Бранислав Новаковић и Јасна Раинтовић из Тополе, Славољуб Дукић из села Доња Шаторња код Тополе, Љубинка и Нестор Марковић, Вера и Милован Вукомановић из Доње Сабанте, Марина Новаковић из Горње Шаторње...

КРУШЕВАЦ - Мирјана Гајић, Миланка и Милоје Јовић, Милена и Лазар Манцукић, Снежана и Зоран Мићић, Радмила Ристић, Миланка Радивојевић, Слађана Чеперко-

Преораће и небо и земљу

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

вић, Даринка Миладиновић из Јасике, Слађана Милојевић која сада ради у Немачкој, Славољуб Вујичић, Надежда Васић, Мирослава Миловановић, Добрила Милетић из Лучине код Ћићевца, Јелица Стојановић из Бресног поља, Здравко и Драгица Милетић из Јошја, Рада Васковић из Витановца, Радмила Станковић из Велике Крушевице, Мирјана Гајић из Макрешана, Босилка Дачковић из Бруса, Ранка Ђорђевић из Јасике, Десанка Голубовић из Трстеника, Марија Мијаловић, Горан Младеновић, Снежана и Дејан Игњатовић из Великог Дреновца, Зоран Марјановић из Бошњана код Варварина, Бисерка Симић из Јасике, Лела и Зоран Ђурић из Горње Омашнице, Драгица Петровић, Ружица Станојловић, Слободанка Чабрић из села Варварин...

ПРОКУПЉЕ - Љиљана и Предраг Петровић, Биљана и Часлав Момировић из села Џигољ, Славица Ивановић из Старе Божурне, Љубиша Петровић који трага за унуком у селу Крчмару, недалеко од Куршумлије, Божица и Милосав Миленковић из Баботинца код Прокупља, Биљана и Небојша Гопић из Суве Реке, Ранђел Стаменковић из села Гласовик, Биљана и Горан Стевановић из Русне...

ЧАЧАК - Бранка Мареновић, Ивана Бабић, Мирјана Пантелић, Оливера Јевтић, Миле Станић, Јела Планинчић,

Преораће и небо и земљу

Живка Шаиновић, Душанка Данбуловић, Душанка Миленковић, Оливера Црнковић, Мирољуб Капларевић, Нешо Јовановић и Десанка Лаковић, Станисава и Предраг Цогољевић...

ВРАЊЕ - Љиљана Крстић, Славица Динчић, Верица Пешић, Благица и Срба Јовић, Сунчица и Драган Анђелковић, Славица и Драган Спасић из Трговишта, Славица и Часлав Стојановић, Љубинка и Зоран Ђорђевић из Трговишта...

ОСТАЛИ ГРАДОВИ - Мирјана и Јовица Илић из Пожаревца, Зоран Трајковић из Бујановца, Лидија и Драган Брђовић из Врњачке Бање, Слађана и Небојша Савић, Милена Милојевић и Мелибда Димитријевић из Бора, др Оливера Стевановић из Зајечара, Бранка Равић, Невенка Стевановић из Краљева, Славица Гвозденовић из Прњавора код Шапца, Вела и Спасоје Предојевић из Пазове, Стана и Дамњан Чорбић из Лапатнице, Милица и Милојко Бугарчић из Ваљева, Слободан и Блага Обрадовић и Мариола и Горан Цавнић из Лесковца, Славољуб и Снежана Марковић из Бојника, Светлана Буквички и Марија и Драган Радић из Лознице, Љиљана Миловановић, Љиљана и Светица Миловановић и Драган Маринковић из Јагодине, Снежана Симићевић из Кнића, Јадранка и Небојша Станојевић и Жељко и Дејана Манојлићин из Беле цркве, Слађана и Стеван Пантић из Смедерева, Добрила Димитријевић из Деспотовца, Весна Марковић из Рогаче, Славица Сувајац из Велике Планае, Душан Кузмановић из Кумодрава, Ивана Банац, Бобан Дедић, Јовица Теодоровић, Мирјана Виријевић из Разбојне, Здравка Мамераовић из Старе Пазове, Оливера Нешић, Милка и Павле Кнежевић, Љиљана и

Преораће и небу и земљу

Драган Марић и породица Лазаров из Панчева, Олгица Трајковски из села Јабуре код Панчева, Надица и Живојин Милковић из Свијалца, Пчела Миловановић из Љубиње код Пожаревца, Љиљана Манић, Ружица и Сава Бабић и Бранка и Радивој Линта из Инђије, Верица Јеремић-Шкријел и Љубинка Бубњевић из Новог Сада, Катарина Живковић из Зрењанина, Јелка и Драго Драшковић из Врбаса, Јован и Босилка Гроза из Вршца, Даринка Петровић из Бачке Паланке, Јовица и Станка Петковић из Руме, , Којићи из Шапца, Јасмина и Радован Тодоровић из Приштине, Радојка и Зоран Делибашић из Косовске Митровице, Стефица Топић која сада живи у Загребу...

РОЂЕНИ ДА НЕ СТАНУ

Уместо епилога

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Уместо епилога

ЧУДНИ су дечији снови. Понекад леви, понекад ружни, понекад кошмарни. Понекад исти снови из кошмара прелазе у лепе толико лепе да бих пожелела да се претворе у јаву.

Моји су снови углавном везани за прошлост. Сањам моју маму када ми је рекла да ћу добити сестру.

Сањам моју тадашњу неизмерну срећу. Много пута пред очима ми је њен лик када одлази у болницу да се породи. Мојој срећи тада није било краја. Једва сам дочекала дан када су нам јавили најрадоснију вест. Добила сам сестру, и име сам јој дала. Али снови прелазе у кошмар. Сутрадан су нам јавили најстрашнију вест.

Наша мала Јована је умрла. Почиње пакао. Више нема сна. Дрзим очи затворене. Милион ми мисли пролази кроз главу. Како, зашто, због чега? Мама је изашла из болнице и објаснила ми да је тако морало бити. Морало, али зашто? Време пролази и све брише, али моји снови везани за малу Јовану се настављају. Осећам чудан немир када је сањам. Онда, једног дана тата је прочитао у новинама како је нека породица пронашла своју кћерку за коју су им рекли да је умрла исто као и наша Јована. Почиње потрага за истином. Моји снови поново почињу да бивају кошмари. Сваке ноћи сањам Јовану.

Много ми је тешко. Већ трећу годину тата и мама се боре да докажу истину. Постоји велика шанса да је моја Јована жива. Само је треба наћи. Сада знам да су нама из болнице узели оно што сам највише на свету волела. Узели су моју малу сестру. Сањам да ћемо је наћи. Сањам да ће доћи дан да је загрлим. Јер тешко је бити сам.

Тешко је сањати годинама исти сан. Тешко је преживети кошмар. Волела бих коначно да моји снови постану јава и да коначно пронађем своју сестру.

(Јелена из Београда, 12 година, 5. септембар 2004.)
Писмени састав из српског

Уместо епилога

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Песма једне мајке

Да ли је ОН или ОНА
Из стомака, кријући,
узеше ЧЕДО моје.
Да л осећају грижу савести,
кад гледају
дете “своје”?

Да ли је ДЕВОЈЧИЦА или ДЕЧАК?
Не видох му ПРВИ корак,
Нит у школу када беше
МАМИН ЂАК,
НАШ ПРВАК.

Не чух ни прве речи,
МАМА.
А сада, кад се већ о томе
увелико прича,
и тема је дана,
ТРАЖИМ.....
Осећам да је у животу,
можда је ОН
ту негде,
или можда ОНА
негде САМА,
прочитао-ла,
па се пита,
ДА ЛИ САМ можда то ЈА?
ДА ЛИ,
ДА ЛИ можда,
БАШ МЕНЕ
тражи,
МОЈА
МАМА?

Прилог:
Извештај Анкетног
одбора о несталој
деци

Анкетни одбор

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Анкетни одбор ради утврђивања истине
о новорођеној деци несталој из породилишта
у више градова у Србији
01 Број: 02-445/05
20. фебруара 2006. године
Београд

ИЗВЕШТАЈ

О РАДУ АНКЕТНОГ ОДБОРА ОБРАЗОВАНОГ РАДИ УТВРЂИВАЊА ИСТИНЕ О НОВОРОЂЕНОЈ ДЕЦИ НЕСТАЛОЈ ИЗ ПОРОДИЛИШТА У ВИШЕ ГРАДОВА У СРБИЈИ

Образовање и рад Одбора

Анкетни одбор ради утврђивања истине о новорођеној деци несталој из породилишта у више градова у Србији образован је Одлуком Народне скупштине Републике Србије, донетој на Трећој седници Првог редовног заседања у 2005. години, одржаној 23. маја 2005. године. Одлука је објављена у “Службеном гласнику РС”, број 44/05, а измена којом је продужен рок Одбора објављена је у “Службеном гласнику РС” број 90/05.

Главни задатак Анкетног одбора је да утврди истину о новорођеној деци несталој из породилишта у више градова у Србији.

Анкетни одбор је у периоду од свог конституисања 20. јула 2005. године, до дана доношења овог Извештаја, одржао 28 седница у укупном трајању од 71 час.

Одељком III, у ставу 2 Одлуке о образовању Анкетног одбора, предвиђено је да су седница Одбора јавне, али је пр-

Анкетни одбор

вих шест седница било затворено за јавност сходно једногласној одлуци Одбора, а умајући у виду члан 173. Пословника Народне скупштине, одредбе члана 18. и 20. Устава Републике Србије и члана 24. Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама, које прописују право на поштовање приватног и породичног живота.

Свим седницама Анкетног одбора присуствовала је Живорадка Дацин, председница Одбора. Чланови Одбора Мирослав Недељковић и Снежана Стојановић-Плавшић нису присуствовали једној седници. Члан Одбора Милан Димитријевић није присуствовао на две седнице. Члан Одбора Слободан Живкуцин одсуствовао је са пет седница. Члан Одбора Леила Руждић-Трифунковић није присуствовала на 19 седница Анкетног одбора.

У складу са чланом 78. став 1. Пословника Народне скупштине Републике Србије, појединим седницама Анкетног одбора присуствовали су без права учешћа у расправи и одлучивању и народни посланици који нису чланови Одбора: Борис Караичић, Радован Теодоровић, Слободан Аџић, Горан Давидовић, Петар Маџаревић, Вуко Антонијевић, Благица Костић, Зоран Антић, Радица Илић, Мирослав Петковић, Дејан Стојиљковић, Ненад Митровић, Немања Шаровић, Љубиша Ђоковић, Горан Раковац и Бранислав Стевановић.

Анкетни одбор је током свог рада обавио непосредан разговор на седницама Одбора, са 24 представника родитеља који сумњају да су им новорођена деца нестала из породилишта.

Позиву Анкетног одбора на јавни разговор одазвало се 38 лица, представника различитих установа и државних органа и то: др Слободанка Илић, директор Института за неонатологију, Београд, др Неђо Чутура, начелник породилишта ГАК "Народни фронт", Београд, Радица Булајић, дипломирани правник из Института за гинекологију и акушерство, Вишеградска 26, Београд, Оливера Боџић, главна сестра, Клиника за гинекологију и акушерство из Новог Сада, др Предраг Цветановић, педијатар, ГАК Ниш, др Драгољуб

Анкетни одбор

Бацетић, Институт за гинекологију из Београда, Даница Михаиловић, начелник Министарства здравља, одељење здравствене инспекције у Београду, Ружица Бојанић, здравствени инспектор из Београда, Јелица Радуловић, здравствени инспектор из Београда, Мирјана Анђелковић, здравствени инспектор из Ниша, Богдан Шаренгађа, ЈКП “Погребне услуге”, управник радне јединице гробља “Лешће”, Мирјана Грочић, радник у капели у Делиградској, Београд, Јелена Ђурић, дипломирани правник, руководилац немедицинских послова на Институту за мајку и дете, Београд, **Миша Ристовић, новинар дописништва “Вечерњих новости” у Нишу**, Гордана Михајловић, начелник матичне службе општина Савски венац, Одељење за општу управу, Београд, Милица Новаковић, шеф Матичне службе општина Савски венац, Одељење за општу управу, Београд, Богомир Стокић, помоћник директора за статистику, Градски завод за информатику и статистику, Београд, Драгица Рајовић, управни инспектор, Градска управа, Сектор управне инспекције, Београд, Радомир Јефтић, директор Центра за социјални рад у Крушевцу, Славујка Стојилковић, правник Центра за социјални рад у Крушевцу, Дивна Стојановић, социјални радник, координатор тима за усвојења у Лесковцу, Љубиша Живковић, директор Центра за социјални рад “Свети Сава” у Нишу, Јован Кочић, директор Центра за социјални рад у Новом Саду, мајор Дејан Свилар, Градски секретаријат унутрашњих послова, Управа криминалистичке полиције, Београд, мајор Ђура Карановић, Градски Секретаријат унутрашњих послова, Управа криминалистичке полиције Београд, Србислав Ранђеловић, Министарство унутрашњих послова Србије, Небојша Петковић, Секретаријат унутрашњих послова Ниш, начелник Зоран Стојановић, Секретаријат унутрашњих послова Ниш, Крсман Илић, заменик Републичког јавног тужиоца, Радомир Вујачић, истражни судија Општинског суда у Нишу, Бранислав Ветровић, пензионисани јавни тужилац Шумадијског округа, Рача, Евица Мијатовић, заменик Републичког јавног тужиоца, Београд, Снежана Богдановић, јавни тужилац Друго општинско јавно тужи-

Анкетни одбор

лаштво Београд, Оливер Стојковић, фореитички генетичар, Институт за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Београду, мр Душан Кеџкаревић, Биолошки факултет Универзитета у Београду, Игор Веселиновић, Клинички центар, Институт за судску медицину Нови Сад, Зоран Стојковић, министар правде у Влади Републике Србије и Томица Милосављевић, министар здравља у Влади Републике Србије.

Позиву Анкетног одбора на јавни разговор није се одазвало пет лица и то: Славица Петровић, здравствени инспектор из Ниша, Биљана Калајџић, власница СТР “Хелиос”, приватно погребно предузеће Београд, Митра Гргуровић, матичар из Ниша, Слободан Јанковић, Републички јавни тужилац, као и упркос већем броју позива Драган Јочић, министар унутрашњих послова у Влади Републике Србије.

Тврдње родитеља

Анкетни одбор је у циљу утврђивања истине о новорођеној деци несталој из породилишта на прих пет седница разговарао са родитељима, који су износили своје сумње и сазнања до којих су дошли у трагању за истином о својој несталој деци, за коју поседују документацију да су умрла. У својим излагањима пред Анкетним одбором, већина родитеља је истакла да постоје значајни пропусти приликом вођења медицинске документације. Пре свега се мисли на неподударност и нелогичност у протоколима беба као и на грешке на самим отпусним листама. Веома чест случај је и да родитељи нису били у могућности да добију обдукционе записе код беба код којих је обдукција рађена. Ови подаци су касније потврђени и у разговору са здравственом инспекцијом која је и по неколико пута вршила увид у документацију здравствених установа чак и у присуству родитеља. Том приликом је такође потврђено да постоје значајни пропусти и грешке.

У већини случајева не постоје историје болести поро-

Анкетни одбор

диља и беба, а уколико постоје нису потпуне нити су попуњаване према важећим прописима о вођењу, чувању и издавању медицинске документације. Родитељи који су тражили изводе из матичних књига књига умрлих нису наишли на податак да су њихова деца уписана у матичну књигу умрлих, нити су добили потврде о смрти за своју децу.

Родитељи тврде да контрола рада матичних служби није рађена дуги низ година, иако су родитељи утврдили да је упис у матичну књигу рођених обављен на основу отпусних листа за мајку, без идентификације детета, без потписа мајке, без деловодног броја и потписа на пријави о рођењу.

Поред тога, нису наилазили констатације у регистрима о упису рођења и упису смрти, а потврде о смрти нисе биле у складу са прописима (без потписа лекара, без печата установе, без факсимила доктора, делимично попуњене, унети погрешни подаци). Такође, било је и уписа у матичне књиге умрлих без потврде о смрти, а наилазили су и на исправке

Анкетни одбор

основног уписа за које није било решења надлеженог органа. Изводи из матичних књига разликују се од изворника рађеног аутоматском обрадом податка.

Такође, наилазили су врло често на ситуације да ни сами образци за пријаву смрти нису стандартизовани, већ су различити од болнице до болнице. Родитељи тврде да је један од главних проблема тај што нису успели да дођу до документације ни у здравственим установама, ни у матичној служби, да им је врло често био ограничен приступ информацијама. Жалили су се да су од појединих лица из надлежних установа добијали погрешна тумачења закона и важећих прописа, јер су усмеравани на погрешну страну. Оно што посебно замерају здравственим установама јесте чињеница да никада ни једном од родитеља није дозвољено да идентификује дете, нити је било допуштено његово презимање од стране родитеља ради сахране. У неким случајевима родитељима је чак изричито саветовано и брањено да виде своју преминулу децу и да их сахране због евентуалних последица које би то могло да има по њихово здравље. По документацији којом располажу, тврде да деца никада нису стигла до гробља, а код неких се јавила и сумња да им се деца налазе у другој породици.

Код деце за коју се тврди да су обдукована, родитељи су желели да путем ДНК анализе потврде да су управо они биолошки родитељи. Међутим, и ту су наилазили на проблеме, пре свега око издавања парафинских калупа од стране надлежних здравствених институција на основу којих се анализа врши. Затим је, према изјавама родитеља, Министарство здравља упутило препоруку свим здравственим установама којом се омогућава приступ калупима, али се и тада у појединим здравственим установама наишло на отпор. Као разлог се наводи да препорука није имала обавезујући карактер, па је тако од саме установе зависило хоће ли поступати у складу са препоруком или не.

У ситуацијама када су родитељи долазили до својих калупа потврдило се у низу примера да калупи нису више били употребљиви за експертизу, јер су ДНК ланци били де-

Анкетни одбор

градирани услед неадекватног материјала за фиксирање калупа, као и услед неадекватних услова у којима су чувани. У случајевима у којима су неки од родитеља тврдили да им се деца налазе у другим породицама, на основу извршене ДНК анализе, није потврђено ни у једном од њих, да деца нису деца родитеља код којих живе.

Родитељи су се обраћали и тужилаштву, подносили су крвичне пријаве, али већина њих није никада процесуирана, јер су пријаве одбациване због апсолутне застарелости предмета. Услед отпора у тужилаштву одлучили су се за индивидуално трагање за својом децом. Сумње родитељна изазивали су и позиви које су неки од родитеља добијали после више година, од надлежних служби ради давања имена детету, односно поласка у школу. У својим излагањима више пута су нагласили су да су на најгрубљи начин злоупотребљавана њихова прича и осећања и очекују да ће успети у својим напорима да дођу до истине о несталој деци на законит начин.

Вођење медицинске документације

Анкетни одбор је у даљем раду позвао на разговор и представнике здравствених установа као и представнике Здравствене инспекције при Министарству здравља. Том приликом изнете су чињенице о начину вођења, издавања и чувања медицинске документације. Чланови Одбора су били упућени у службене евиденције датих установа. Представници појединих здравствених установа су истицали да је вођење документације вршено без већих пропуста. Наиме, када се деси да дете премине о томе се родитељи увек обавештавају и то путем телефона, и накнадно и путем телеграма односно званично.

Родитељима се давала отпусна листа са епикризом, а обдукциони налаз уколико је обдукција обављана давао се накнадно. Овом приликом је објашњено да обдукција није обавезна у свим случајевима када дете премине, већ само

Анкетни одбор

ако постоји стручни интерес за то, односно нека нејасноћа у радној дијагнози. Сви родитељи су имали прилике да идентификују леш и сами сахране дете уколико то желе. Пракса је да се то обавезно омогући, а било је и случајева да родитељи нису желели да преузму дете, па је сама болница морала да обави сахрану и покрије трошкове.

Са друге стране, изношени су подаци да су примећени извесни пропусти, површност и алжавост у вођењу документације као што су прецртане рубрике, брисање коректором, што није дозвољено. Затим је споменуто да се документација чува углавном на местима која нису предвиђена за то, па је чест случај да је она уништена. Оправдање се налази у изливању уличних цеви тј. поплава или уништењу документације у току бомбардовања 1999. године.

Пропусти у вођењу документације сматрају се административним грешкама, а када се установи да је грешка направљена, санација се своди на издавање решења којим се констатује да грешка постоји. Против таквог лица може се покренути прекршајни поступак, с тим што се рок за његово покретање ограничава на период од годину дана и он након тога застарева.

Када је реч о обдукцији, Анкетном одбору је дато објашњење да саму обдукцију врши обдуцент, али да се број техничког особља у даљем поступку повећава, па уколико постоји нечија намера може доћи до злоупотребе. Изнето је мишљење да, уколико се крађа деце покаже као истинита, онда би у томе морао да учествује читав тим лекара и бабица као добро организован ланац људи.

Поједини представници здравствених установа су изнели искуства која показују да деца која премину нису увек показивана родитељима, јер се сматрало да би то имало тешке последице по психичко стање родитеља, пре свега породиље. Замера се што није прецизно регулисано ко носи преминуло дете са одељења, где је смрт наступила, до капеле у болници и касније сам начин примопредаје, као ни транспорт деце од капеле у болници до гробља није прецизиран.

Анкетни одбор

У разговору са представницима здравствене инспекције потврђено је да постоје пропусти, неажурно и нестручно вођење медицинске документације па чак и на непрописним образцима. Документација је преправљана, странице исцепане, а просторије у којима се чува су неодговарајуће, несређене и прљаве. Ипак, по речима начелника здравствене инспекције, све те грешке правдају се административним пропустима и до сада није пронађен ни један релевантан доказ који би указивао на то да се ради о крађи беба.

Затим је Анкетном одбору појашњено да инспекција нема надлежност да води истражни поступак. Њен задатак своди се на то да се утврди чињенично стање - изврши увид у документацију. Ако постоје пропусти, они се евидентирају и на основу тога се прописује законска санкција у виду решења за отклањање недостатака. Затим се подноси захтев за покретање прекршајног поступка. Инспекција врши надзор над документима, а не над радом и оно затекнуто на лицу места сматра се релеватно.

Представници инспекције су такође изнели мишљење да парафински блокови јесу медицински доказ али се, према речима суда, сматрају и за крунски медицински доказ. Да би изашла у сусрет родитељима, инспекција је и по неколико пута на њихово инсистирање и у њиховом присуству вршила увид у документацију. Осим тога, издала је посебно упутство свим надлежним здравственим установама да омогуће родитељима приступ ДНК калупима, како би потврдили да су они заиста родитељи преминулог детета. Према речима инспекције, неке од установа нису пристале на њену примену, јер она нема обавезујући карактер, па је од саме здравствене установе зависило да ли ће поступати по њему или не.

Сам инспекцијски надзор може се најавити али и не мора, што опет зависи од саме процене инспекције. У овим случајевима долазак се углавном најављивао због обима документације која се налази у архиви, коју је инспекција тражила на увид, па је захтевало предходне припреме. Инспектори подсећају да је у случају неадекватног вођења ме-

Анкетни одбор

дицинске документације, прописан рок од годну дана за покретање прекршајног поступка и да после тога застарева. Проблем се јавља, јер је у већини случајева рок увелико прекорачен.

На примедбе родитеља да у здравственим установама нису могли да дођу до потврда о смрти своје деце, Здравствена инспекција је објаснила Анкетном одбору да сама потврда није медицински документ и да је све до 2005. године писана у два примерка и достављана матичним службама. Сада се потврда ради у три примерка и сва три морају да буду оверена печатом одговарајуће здравствене институције.

Анкетни одбор

Погребне услуге

У даљем раду Анкетни одбор ради утврђивање истине о новорођеној деци несталој из породилишта обавио је разговор са представницима ЈКП “Погребне услуге”. Том приликом је објашњено на који начин се врши транспорт леша од болничке капеле до самог гробља, као и која документација, неопходна за сахрану, прати леш бебе. Радник капеле у Делиградској улици при Клиничком центру у Београду изнела је примедбу да није прецизно дефинисано који документ прати преминуло бебу – некада је то потврда о смрти, некада спроводница леша, а некада и оба документа, у зависности од установе до установе.

Документација која дође до болничке капеле се чува две године, али се подаци трајно чувају у регистрима. Потврђено је да је било случајева када родитељи нису могли да пронађу своју умрлу децу у овим регистрима, што је повећало њихове сумње да су им деца заиста преминула. ЈКП “Погребне услуге” нису у обавези да обавештавају родитеље преминуле бебе о локацији и сахрани, за то би требало да буду надлежне болнице. Гробно место на коме је беба сахрањена се после протекла времена од 10 година прекопава, али подаци о сахрани се трајно чувају у регистрима који се воде на гробљу.

Наглашава се да је немогуће извршити сахрану лица, а да није заведено у трајној документацији на адекватан начин. Изнета је и чињеница да се тек од 2003. године мајка непосредно обавештава о смрти детета ради идентификације леша и потписивања одређеног документа. Раније таква пракса није постојала, јер су здравствене установе саме слале леш са спроводницом, а некада и без ње. Споменуто је и да су од појединих здравствених усанова добијали информације да родитељи не желе да плате трошкове сахране што се на крају испоставило као нетачна информација.

Када је реч о сахрањивању, ЈКП “Погребне услуге” сматра да је раније било неправилности, јер се сваки садржај

Анкетни одбор

који доспе на гробље сахрањивао без обзира на то што није увек праћен адекватном документацијом. Због оваквих случајева упућено је 8. 10. 2002. године писмо здравственим установама: ГАК Народни фронт, Институту за неонатологију, Институту за онкологију, Институту за патологију, у коме је изражена сумња у садржај кеса у којима се налазио патоанатомски отпад, ако и због неадекватне документације која да је пратила. У неким случајевима није било тачно наведено шта се тачно налази у тим кесама. Сумњало се да се унутра налазе шприцеви и све друго што спада у опасне отпаде.

Након тога је одржан заједнички састанак са начелником Здравствене инспекције, Даницом Михаиловић, где су донети заједнички закључци и прописани образци по којима би се убудуће садржај кеса заводио, као и акт о примопредаји између овлашћеног лица здравствене установе и радника капеле.

Наведена је једина могућност у којој би леш могао да буде сахрањен без евиденције у регистру сахрањених, а то је да се он налазио заједно са анатомским отпадом који се под именом налази и пракса је да се садржај отпада не проверава. Након разговора са представницима погребног предузећа, Анкетни одбор је дошао до закључка да посебно треба похвалити њихов рад, јер ЈКП “Погребне услуге” једине поседују комплетну и уредно вођену документацију. Пропустити у њиховом раду нису уочени и уколико је беба стварно сахрањена они о томе имају податке у свом регистру сахрањених, који су давали на увид или издавали фотокопије података сваки пут када су им се родитељи обраћали за помоћ.

Поступак вођења матичних књига

По рођењу детета у породицишту, односно болници, испуњава се пријава о рођењу у коју се уписују подаци о родитељима детета и о детету. Ове податке даје мајка детета, с тим што се за те податке не траже одговарајућа докумен-

Анкетни одбор

та, односно исправе. Пријаву потписује одговорно лице у болници које, по мишљењу матичара, може и да буде секретар болнице, главна сестра, сестре с педијатријског одељења или друго лице. Болнице пријаву о рођењу прослеђују матичној служби у општини у којој се налази породилиште. По правилу, у Београду се пријаве прослеђују неколико пута недељно (поштом или куриром).

Матичар проверава да ли је пријава потписана и да ли на потпису стоји печат који одговара, по подацима, установи која је издала пријаву. Сагласно прописима, матичар је дужан да пријаву, без обзира на непотуност и непровереност података, упише у матичне књиге рођених. Ако родитељи, чија је дужност да дођу у року од 30 дана, дају име детета и податке поткрепљене документима, онда се сагласно томе у матичне књиге уписују сви подаци. Ако се родитељи не појаве у року од 30 дана, подаци из пријаве остају непромењени док се не донесе решење надлежног органа, на основу кога се обавља упис. Ако дете, чија је непотпуна пријава унета у матичне књиге умре у матичним књигама умрлих се упише чињеница смрти, а у матичним књигама рођених се унесе податак о упису у матичне књиге умрлих.

У случају смрти, болница попуњава образац потврде о смрти који потписује лекар из болнице. Ако се ради о смрти новорођеног детета, подаци о детету су потпуни у оној мери у којој су били потпуни за пријаву рођења.

По изјави матичара, дешава се да се прво упише чињеница смрти у матичне књиге умрлих, а да се накнадно каснијег датума по пријави упише чињеница рођења у матичне књиге рођених и одмах констатује упис чињенице смрти. Документација на основу које се воде матичне књиге, чува се трајно, као и матичне књиге. Међутим, родитељи који су трагали за подацима о својој умрој новорођенчади, нису били у могућности да пронађу целокупну документацију што се у матичним службама правдало губљењем у пресељењима, поплавама или оштећењем од стране глодара.

Матичари су дужни да, поред података из пријаве о рођењу, службено затраже од органа унутрашњих послова

Анкетни одбор

јединствени матични број грађана за сваку новорођену бебу, без обзира да ли је уписана чињеница смрти или не. Управна инспекција, која је обавила управни надзор, констатовала је пропусте и недостатке у вођењу матичних књига (упис девојачког презимена мајке, словне грешке, недостатак матичног броја, испуњавање свих рубрика и сл.). На основу разговора са руководиоцима матичних служби, матичарима и управним инспекторима, Анкетни одбор је стекао утисак да се матичне књиге воде углавном сагласно закону и подзаконским актима, с тим што је констатовао да матичари нису у могућности да евентуално проверавају и утврде да ли су за неко дете истовремено унето две пријаве о рођењу, а једна потврда о смрти, а да би таква могућност дала основа за евентуалне злоупотребе и потпуно прикривање трагова у случају да су деца заиста нестајала из породилишта.

Поступак усвајања

У посматраном периоду постојало је потпуно и непотпуно усвајање деце. Поступак усвајања био је уређен Законом о браку и породичним односима и упутствима министарства надлежног за послове социјалне заштите. Из изказа директора и социјалних радника из центра за социјални рад из више градова у Србији, Одбор је констатовао да је поступак усвајања деце углавном обављан у складу са прописима. Међутим, произилази да прописи нису били довољно прецизни тако да је у центрима различито процењивано колики је најмањи узраст детета подобног за усвојење. Сматра се да је то осам месеци, али је било усвајања и од шест месеци, а по исказима родитеља и непосредно из породилишта.

Различит је став и у погледу тога да ли би дете које се усваја и усвојеници требало да буду из исте или различитих општина. Поједини центри су имали принцип да децу рођену на територији њихове општине дају на освајање родитељима са те општине, а други центри су имали други принцип. Такође, различите су информације у вези са постојањем

Анкетни одбор

евиденција о усвојеницима и усвојитељима. По једнима, министарство води евиденцију деце која су усвајана од родитеља из иностранства, а по другима министарство води евиденцију све усвојене деце.

Предкривични поступак

Органи Министарства унутрашњих послова поступали су на основу поднетих кривичних пријава и налога јавних тужиоца. Њихов рад се одвијао у границама прикупљања података на које се указивало кривичним пријавама. Исто је било поступање и када је у питању пријава против НН лица као и против именованих извршилаца. Према договору у Министарству, оперативне послове прикупљања података обављали су инспектори у више градова у Србији који су припадали одељењима за привредни криминал, јер се сматрало да су дела почињена фалсификовањем јавних исправа. Испитивано је извршење кривичних дела одузимања малолетних лица, промене породичног стања, злоупотребе службеног положаја, фалсификовања службене исправе. Испитивања су обављена увидом у документацију која се налазила у болницама, погребним предузећима и матичним службама.

Лица са којима је обављен јавни разговор указала су да нису довољно разумела материју у којој је требало да прикупе податке, јер се радило о медицинским дијагнозама, употреби латинских термина и др. Друга потешкоћа односила се на превазилажење проблема застарелости, што је решено прикупљањем података без улажења у то да ли је дело застарело или не. Тешкоће су постојале и код проналажења лица која су нека документа потписала, јер је од издавања тих докумената прошло и по 20 и 30 година.

Представници органа унутрашњих послова нису до краја спровели предистражне радње, јер су сматрали да су прикупљени подаци довољни, а јавни тужиоци им нису давали даље налоге. Нарочито је уочљиво да нису до краја закључили да ли се и о ком кривичном делу ради када постоје

Анкетни одбор

документа о рођењу и смрти детета, постоје документа да је предато погребном предузећу, а не постоји докази да је леш сахрањен или кремиран.

Кривични поступак

Из јавног разговора са јавним тужиоцима произилази да је примљено укупно 764 пријава, да је 539 пријава одбачено од чега 383 због застарелости, а 147 из других разлога. Републички јавни тужилац упутио је нижим тужиоцима два упутства, једно 8. априла 2003. године, а друго 11. новембра 2004. године. Упутства се међусобно разликују у томе што се у првом дозвољава поступање и по кривичним делима за које је наступила апсолутна застарелост, а по другом се та могућност није помињала. Од свих кривичних поступака који су у току, ни у једном нема изгледа да се подигне оптужница, односно нема довољно доказа да би постојали ос-

Анкетни одбор

нови сумње да је неко лице учинило неко од кривичних дела на које упућују родитељи. У неколико случајева одређено је вештачење путем ДНК анализе, а ли ни један од тих случајева није потврђен.

Могућности вештачења путем ДНК анализе

Стручњаци - форензичари који су учествовали у обављању ДНК анализе ради утврђивања природног родитељства, указали су на тешкоће приликом анализе путем ткива из парафинских калупа. Ради се о томе да је тај биолошки материјал био намењен хистопатолошкој анализи, тако да није био погодан за ДНК анализу. У неколико случајева радило се о прекинутим генетским ланцима, помешаним ткивима, уништеном материјалу дејством гљивица, бактерија, неадекватним условима чувања итд.

Стручњаци су потпуно јасно нагласили да је ДНК анализа апсолутно прецизна у утврђивању, односно потврђивању или негирању родитељства. Постоје процедуре за анализу биолошког материјала из парафинских калупа, као и процедуре за анализу биолошких материјала са живих лица.

Закључци:

1. Народној скупштини обратило се више стотина родитеља износећи проблем да не могу да пронађу податке о деци која су им као новорођенчад преминула у болницама, нити да утврде где су сахрањена. Изражавали су сумњу да су им деца украдена. У току свог рада, Анкетном одбору обратило се више од 200 родитеља изаржавајући исте или сличне проблеме.

2. Већина спорних случајева нестанка деце настала је у периоду од 1970. до 1990. године.

Анкетни одбор

3. У скоро свим случајевима ради се о смрти деце у породилишту, педијатрији непосредно по рођењу или у установи за збрињавање привремено рођене деце, и то углавном у великим градовима.

4. Саопштавање вести о смрти детета родбини по правилу није праћено никаквим детаљним образложењем узрока смрти, или су изјаве службених лица међусобно контродикторне. Родитељи се на сваки начин и без изузетака спречавају у намери да виде своје умрло дете. Анкетни одбор је констатовао да су родитељи имали великих потешкоћа да добију медицинску документацију од здравствених установа. Такође је утврђено да постоји неподударност између клиничке дијагнозе у потврди о смрти и клиничке дијагнозе након обдукције. Таква врста неподударности, по мишљењу Анкетног одбора, не може се подвести под стручну грешку и оправдава сумњу родитеља.

5. Врло често се родитељима сугерише да је за њихово добро то што је беба умрла, јер би да је остала у животу имала тешке последице по раст и развој. Ово се догађа и у случајевима када се из приложене медицинске документације не види да је дете рођено са видљивим деформитетима или болестима које би могле да угрозе развој детета. Супругу и родбини породиље се уз вест о смрти бебе дају информације о тешком здравственом стању породиље за чији се живот лекари боре, и по изјава породиља те информације опште нису биле тачне. По мишљењу родитеља, ове дезинформације имају за циљ скретање пажње родбине са наводне смрти детета на бригу за живот мајке. Родитељима преминуле бебе се не дозвољава преузимање тела детета ради сахране чак и када родитељи то изричито траже и ставља им се до знања да су поступак и трошкови сахране искључива брига здравствене установе, па им се сугерише да око тога не би требало да се ангажују и брину. Анкетни одбор није дошао до сазнања да у здравственим установама постоји траг о плаћању погребних услуга.

6. Анкетни одбор је утврдио да рад матичних служби није био адекватно и редовно контролисан од стране над-

Анкетни одбор

РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

лжене инспекције.

7. Родитељи не могу да дођу до података о томе да ли је, како и где њихово новорођенче сахрањено. При трагању за гробним местом детета, утврђују да се детету губи сваки траг и то између здравствене установе и погребног предузећа, с обзиром да у погребним предузећима у готово свим случајевима нема података о сахрани детета са подацима из здравствене евиденције, односно евиденције при матичним службама. Посебно је индикативна чињеница да постоји евиденција за осталу новорођенчад за којом родитељи не трагају а преминула су тих година, што искључује могућност постојања праксе неуписивања умрле новорођенчади у регистру сахрањених.

8. Анкетни одбор је констатовао да је процедура за утврђивање времена и узрока смрти, односно обдукција, као и поступање са одстрањеним деловима људског тела прописана одговарајућим правилником, тако да здравственим установама није остављена могућност да у том случају поступају по свом нахођењу. Међутим, у разговору са руковод-

Анкетни одбор

ством погребног предузећа дошло се до сазнања да не постоји могућност да се изгуби траг о телу особе па и умрлом новорођенчету, ако је умрло у здравственој установи. Тела свих умрлих особа из здравствене установе се, по прецизној процедури, транспортују до капеле где се подаци о умрлом уписују и трајно чувају у регистрима. Из капеле се тела предају родбини, или транспортују до гробља где се такође уписују у регистре који се трајно чувају.

Према томе, не постоји могућност да се подаци особа које су умрле у здравственим установама не налазе и у одговарајућем погребном предузећу, а увидом у предмете који су достављени Анкетном одбору о несталој деци, може да се констатује да су родитељи који су за својом несталом децом трагали и у погребним предузећима, установили да података о тој деци нема, јер нема података у евиденцији погребних предузећа.

9. Анкетни одбор посебно скреће пажњу на ову чињеницу - губљења трага умрле бебе од здравствене установе до капеле и гробља и сматра да је ова чињеница изузетно значајна и да утврђивањем околности у вези са том чињеницом од стране надлежних органа мора да добије аргументован одговор. Одговор на то питање дало би комплетнију слику за утврђивање истине о несталој новорођенчади.

10. У разговору са челницима МУП-а, Анкетни одбор је настојао да дође до одговора на питање зашто ови органи до сада нису урадили ништа значајно у откривању чињеница по тужбама родитеља. Органи МУП-а су своје радње ограничавали на увид у здравствену документацију, констатовали мањкавости и пропусти и о томе рутински извештавали тужлиштво. Да се овим предметима није приступило са озбиљном решеношћу да се утврди истина, најбоље говори податак да су предмети уступани одељењу за привредни криминал што је истрагу лимитирало на преглед документације матичних служби и медицинске документације.

За МУП није било од великог значаја чињеница да се пратећи документацију, умрлом детету губи траг од болнице до капеле и склони су да ту чињеницу занемаре или при-

Анкетни одбор

пишу алкавости у вођењу администрације. Ни у случајевима када више кривичних пријава родитеља указује на једног могућег извршиоца овог кривичног дела, МУП није предузимао одговарајуће истражне радње. Разлог за ову пасивност МУП види у ставу јавног тужилаштва које никада није од МУП-а тражило прикупљање додатних чињеница и доказа.

11. Према изјавама представника тужилаштва, не постоји законска могућност кривичног гоњења у великој већини предмета јер је, према обавезном упутству Републичког јавног тужиоца, наступила застарелост после пет година од евентуланог извршења кривичног дела. Тако се дошло у парадоксалну ситуацију да суд не може да утврди да ли има или је било појаве крађа беба из породилишта јер се те појаве и не истражују, зато што се истражне радње могу предузимати само према конкретним осумњиченим извршиоцима. Поступак се обуставља и пре него што је започео проглашењем застарелости за кривично гоњење.

Анкетни одбор је дошао до закључка да надлжени органи не могу уопште да истражују има ли или нема ове појаве, јер своје радње могу да усмере искључиво на извршиоце, а то не смеју да чине када је дело застарело. Због блокаде ових органа сви предмети који су добили судски епилог добили су епилог – застарелост.

12. Анкетни одбор сматра да постоји блокада рада МУП-а, тужилаштва и судова.

13. Посебну пажњу Анкетни одбор је посветио проблему ДНК анализе јер у ову методу идентификације родитељи полажу највећу наду у циљу утврђивања коначне истине, тако што би се упоредили ДНК профили родитеља са ДНК профилем ткива узетог при обдукцији новорођенчета. Након сведочења стручњака из установе где се врше ДНК анализе, дошло се до сазнања да у највећем броју случајева ове анализе није могуће радити из техничких разлога. Наиме, техника фиксације и конзервације ткива није прилагођена коришћењу ових узорака за ДНК анализе већ за патохистолошке прегледе, те је у неколико до сада учињених пошустаја констатовано оштећење ДНК ланца.

Анкетни одбор

Са друге стране, трошкови ових анализа падају на терет родитеља, а обзиром на високу цену они често од тога одустају. Анкетни одбор не може да заузме одређени став према сумњама родитеља да се ДНК анализе намерно онемогућују и да се резултати намерно кривотворе. Поред тога, Анкетни одбор је констатовао да постоје тешкоће у добијању парафинских блокова, које се делимично отклањају после формирања Анкетног одбора.

14. Анкетни одбор је констатовао да су у току рада одбора, а приликом доношења Закона о здравственој заштити, усвојени амандмани председнице Анкетног одбора, мр Живоदारке Дацин који се односе на:

- Обавезну обдукцију на новорођенчету које је умрло у здравственој установи и истовремено обавезно узимање и трајно чување узорака биолошког порекла;

- Да се обезбеди непосредан приступ мајке или члана

Анкетни одбор

породице телу преминулог ради идентификације преминулог;

- Да у случају када је пацијент новорођенче или малолетно лице, право увида у медицинску документацију имају родитељи, старатељ, законски заступник, као и да се у случају непоступања по овој одредби казне одговорна лица.

На оснив у свега изнетог Анкетни одбор даје:

Предлог мера :

1. Анкетни одбор сматра да се мора извршити деблокада рада МУП-а, тужилаштва и судова.

2. Анкетни одбор предлаже да министар унутрашњих послова Републике Србије образује специјализовану јединицу састављену од стручњака који се баве крвним деликтима, организованим криминалом и трговином људима, која би била одговорна директно министру и имала мандат да ради на нивоу Републике Србије. Ова јединица имала би задатак да детаљно истражи све случајеве везане са сумње родитеља да су им новорођена деца нестала из породилишта. У циљу ефикаснијег рада Анкетни одбор ће министру доставити комплетну документацију којом располаже. Министар унутрашњих послова ће у року од три месеца по усвајања овог извештаја, да поднесе извештај Одбору за безбедност Народне скупштине о раду и сазнању до којих је МУП дошао.

3. Анкетни одбор предлаже да поступање по свим кривичним пријава родитеља о несталој деци воде специјални тужилац и специјални суд, основани за борбу против организованог криминала.

4. Имајући у виду да је до застоја у решавању ових случајева дошло због застарелости, са аспекта кривичне одговорности извршиоца, неопходно је да се хитно приступи измени одговарајућих закона. С тим у вези, Анкетни одбор предлаже:

- Народна скупштина Републике Србије, на предлог

Анкетни одбор

председника Народне скупштине, у року од 15 дана од дана усвајања овог Извештаја, формира радну групу састављену од народних посланика (представника свих политичких група) и правних стручњака (у области кривичног, здравственог, управног и породичног права) који би утврдили измене правне регулативе којом се институт застарелости отклања.

Радна група, у року од три месеца, да понесе Народног скупштини Предлоге закона.

На овај начин би се извршила деблокада тужилаштва и судова и омогућило процесуирање свих евидентираних случајева, заснованих на сумњи родитеља да су им новорођења деца нестајала из породилишта.

5. Анкетни одбор сматра да је у циљу превенције оваквих случајева, неопходно да надлежна министарства:

а) обављају редован надзор над вођењем, чувањем и архивирањем медицинске документације, као и да се примењују одговарајуће кривичне и прекршајне санкције;

б) прецизно дефинишу процедуре у случају смрти новорођенчета у здравственој установи, која би подразумева-

- обавезну идентификацију преминулог новорођенчета од стране родитеља;
- обавезну стручну идентификацију;
- обавезну обдукцију;
- обавезно узимање узорака ткива технолошки прилагођених за ДНК анализе;
- прецизно дефинисан поступак преузимања и спровођења тела преминулог новорођенчета од здравствене установе до погребног предузећа, што превентивно подразумева потписивање лица које учествује у примопредаји.

6. Неопходно је да Министарство за државну управу и локалну самоуправу активира инспекцијску службу која би редовно вршила контролу над радом матичних служби.

7. Анкетни одбор захтева да се убрза доношења Закона о ДНК регистру и оконча у року од 90 дана од дана усвајања Извештаја.

Анкетни одбор

Чланови Анкетног одбора:

- Мр Живодарка Дацин,
председник
- Милан Димитријевић
- Слободан Живкуцин
- **Мирослав Недељковић**
- Леила Руждић-Трифунковић
- Снежана Стојановић-
Плавшић

Први пут у историји

Народна Скупштина Србије је 14. 7. 2006. завршила ванредно заседање, које је почело 5. јуна, једногласним усвајањем извештаја Анкетног одбора формираног ради утврђивања истине о новорођеној деци несталој из породилицшта у више градова Србије. Како је предочио председник Скупштине Предраг Марковић, ово је први пут у историји српског парламентаризма да буде усвојен извештај о раду једног Анкетног одбора.

О аутору

Рођен је 1962. године у Нишу. Новинарством се бави већ двадесет година, а у Вечерњим новостима је професионални новинар од 1991. Стални је дописник “Светског српског гласа” из Мелбурна.

Био је дописник Радио Би-Би-Сија на српском језику, уочи и за време петооктобарских промена у Србији.

Добитник је годишњих награда Вечерњих новости: 1998. Награда за текст који се памти, 2001. Награда за једногодишњи новинарски рад.

2003. је добио Награду за новинарску храброст “Милан Пантић”.

Коаутор је књиге “Сузе Космета”, Репортери Новости сведоче.

Октобра 2006. године епископ нишки Иринеј доделио му је, као представнику Компаније Новости, Орден светог Романа првог степена.

САДРЖАЈ:**Јавна опомена**

Реч аутора / 5

Један од Соломонових пресуда / 10

Време за истину

Ишчупани из срца / 12

Ни беба ни гробова / 18

Беби мафију за врат / 23

Крадљивце застарелост штити / 26

Деца као пси / 29

Један случај - велика ствар / 32

Сахранили истину / 34

“Калупи” без ДНК анализа / 40

Сценарио за крађу / 43

Уништили папире због склоништа / 46

Људи, дођите и кажите / 48

Материнство не застарева / 50

Није од јуче

Потрага за сином 40 година / 58

Беба за 100 марака и прасе! / 62

Наша Ана није умрла / 65

Клептоманка у породилишту / 69

Наша Мому, изгубила Наду / 71

Папире покренули сумње

Лекари изигравали душебрижнике / 78

Беба ни жива, ни мртва / 81

Ђерка била син / 83

Мртва за војску! / 88

Мртво дете одсељено / 90

Берза отете деце

“Још сте млади” / 94

Смрт и пре страшног суда / 98

Чин скрнављења / 102

Бебе без белега

Ако је умро, где му је гроб? / 104

Преко шифре до сина / 109

- Кћерки пронашла сестру / 112
 Мајка има право на ковчег и
 гроб на који ће отићи / 115
 Моје дете, туђи син / 119
 Украдено дете код комшија / 124
 Беба умрла па рођена / 127
 Пронашли сина после 17 година / 130
 Смрт без потврде / 135
 Траже своју Сању / 138
 Смрт пре рођења / 140
 Истина закопана на гробљу / 144
 Још само ДНК... / 147
 Урнебес после анализе / 152
 Сину заједнички испраћај у војску / 156
 “Папирната” мајка признала отмицу / 159
 Отети Милован постао Сигмунд / 162
 До истине без граница / 164
 Случајни сусрети са “мртвом” децом / 170
Кључ за све тајне
 Прави траг лажни број / 174
 Пречицом до несталог детета / 180
Елдорадо за усвајање деце
 Странци хоће наше бебе / 188
 Италијани накуповали “сирочад” / 195
Преораће и небо и земљу
Уместо епилога
Извештај Анкетног одбора о несталој деци
О аутору

РОЂЕНИ ДА НЕ СТАНУ

МИША РИСТОВИЋ

Трговина бебама у Србији
РОЂЕНИ ДА НЕСТАНУ

Издавач:
АУТОР

Дизајн и компјутерска припрема:
СТЕФАН РИСТОВИЋ

Фотос на корицама:
СТЕВАН ЛАЗАРЕВИЋ

Фотоси:
М. Ристовић, Д. М. ЦАР,
Photo Royalty Free: <http://www.sxc.hu>;
<http://www.babene.ru>;

Тираж: 5.000 примерака

Штампа: ПЕЛИКАН ПРИНТ, Ниш

Ниш, новембра 2006. године

ISBN 86-909477-0-1

Спонзор штампања књиге:
ДУШАН ЈАНКОВИЋ БЕЛИ

CIP- Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

343.431 - 053.3(497.11)

РИСТОВИЋ, Миша

Рођени да нестану : трговина бебама у
Србији / Миша Ристовић ; [фотоси М.
Ристовић, Д. М. Цар]. - Ниш : М. Ристовић,
2006 (Ниш : Пеликан принт). - 238 стр. :
илустр. ; 20 cm

Тираж 5.000 - О аутору: стр. 233.

ISBN 86-909477-0-1

а) Трговина људима - Србија
COBISS.SR-ID 135349004